

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Ekonomika neziskové organizace Oblastní charita Jičín
a zdroje financování z veřejného sektoru**

Bc. Dominika Zavadilová

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Dominika Zavadilová

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Ekonomika neziskové organizace Oblastní charita Jičín a zdroje financování z veřejného sektoru

Název anglicky

Economics of the non-profit organization Oblastní charita Jičín and sources of funding from the public sector

Cíle práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení ekonomiky neziskové organizace Oblastní charita Jičín v letech 2017-2021 a vyhodnocení zdrojů financování z veřejného sektoru. Na základě vyhodnocení budou stanoveny závěry, návrhy a doporučení vedoucí ke stabilizaci a dlouhodobé udržitelnosti analyzovaného subjektu.

Metodika

1. Vymezení současných teoretických východisek – ekonomika neziskového sektoru, zdroje financování z veřejného sektoru
2. Základní charakteristika neziskové organizace Oblastní charita Jičín
3. Vlastní výpočty
4. Závěry, návrhy a doporučení

Literatura bude čerpána z odborných zdrojů českých i zahraničních, z odborných knih a časopisů s ISBN a ISSN. Ekonomická data budou zpracována v přehledných tabulkách v programu Excel s odbornými komentáři a s vymezením faktorů, které měly vliv na průběh analyzovaných dat. Závěr bude obsahovat návrhy a doporučení pro udržení ekonomické stability neziskové organizace a pro její další rozvoj.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran textu

Klíčová slova

veřejný sektor, nezisková organizace Oblastní charita Jičín, zdroje financování, ekonomika

Doporučené zdroje informací

HEJDUKOVÁ Pavlína, Dita HOMMEROVÁ a Michaela KRECHOVSKÁ. Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3075-2.

KNÁPKOVÁ, Adriana a kol. Finanční analýza. Praha: Grada, 2017. 232 s. ISBN 978-80-271-0563-2.

PELIKÁNOVÁ, Anna. Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky. Praha: Grada. 2016. 328 s. ISBN 978-80-271-9510-7.

REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru : základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza 6. aktuální vydání. Praha: Grada, 2019. 160 s. ISBN 978-80-247-2481-2.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Helena Řezbová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 4. 9. 2023

prof. Ing. Lukáš Čechura, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci *Ekonomika neziskové organizace Oblastní charita Jičín a zdroje financování z veřejného sektoru* jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Heleně Řezbové, Ph.D. za odborné vedení a důležité rady při vypracování této diplomové práce.

Ekonomika neziskové organizace Oblastní charita Jičín a zdroje financování z veřejného sektoru

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na vyhodnocení ekonomiky neziskové organizace Oblastní charita Jičín v letech 2017-2021 a vyhodnocení zdrojů financování z veřejného sektoru. K hodnocení hospodaření se využívá analýza nákladů, výnosů a finanční analýza. Zjištěné výsledky analýzy jsou použity jako podklad pro navržení vhodných doporučení ke zlepšení finanční situace analyzovaného subjektu.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část se zabývá literární rešerší, vypracovanou na základě odborných knih z české i zahraniční literatury a ověřených internetových zdrojů. Zahrnuje charakteristiku neziskového sektoru, neziskových organizací a možnosti jejich financování. Nedílnou součástí je představení poměrových ukazatelů finanční analýzy. Závěr teoretické části je zaměřen na finanční zdraví nestátních neziskových organizací.

V praktické části je představena organizace Oblastní charita Jičín, popsána její střediska, činnosti středisek a jejich podíl na hospodaření organizace. Následuje analýza nákladových a výnosových položek včetně zhodnocení vývoje celkových nákladů, výnosů a výsledku hospodaření. Finanční analýza je vypracována zvlášť pro neziskovou organizaci a zvlášť pro její dceřinou společnost. Ve finanční analýze byly využity ukazatele likvidity, zadluženosti, aktivity, autarkie a rentability. Vstupní data byla převzata z rozvahy a výkazu zisku a ztrát.

V závěru jsou shrnuty výsledky a přiloženo doporučení pro rozvoj organizace.

Klíčová slova: veřejný sektor, nezisková organizace, zdroje financování, dotace, ekonomika, finanční kalkulačka, poměrová analýza

Economics of the non-profit organization Oblastní charita Jičín and sources of funding from the public sector

Abstract

The diploma thesis is focused on the evaluation of the economy of the non-profit organization Oblastní charita Jičín in the years 2017-2021 and the evaluation of sources of financing from the public sector. Analysis of costs, revenues and financial analysis is used to evaluate management. The results of the analysis are used as a basis for proposing appropriate recommendations to improve the financial situation of the analyzed subject.

The thesis is divided into a theoretical part and a practical part. The theoretical part deals with literary research, developed on the basis of specialist books from Czech and foreign literature and verified internet sources. It includes the characteristics of the non-profit sector, non-profit organizations and their financing options. An integral part is the introduction of ratio indicators of financial analysis. The conclusion of the theoretical part is focused on the financial health of non-governmental non-profit organizations.

In the practical part, the organization Oblastní charita Jičín is presented and its centers, their activities and their share in the organization's management are described. This is followed by an analysis of cost and revenue items, including an evaluation of the development of total costs, revenues and the economic result. The financial analysis is prepared separately for the non-profit organization and separately for its subsidiary. In the financial analysis, indicators of liquidity, indebtedness, activity, autarky and profitability were used. The input data was taken from the balance sheet and profit and loss statement.

At the end, the results are summarized and recommendations for the development of the organization are attached.

Keywords: public sector, non-profit organization, funding sources, subsidy, economy, financial calculator, ratio analysis

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	16
3.1 Neziskový sektor v národním hospodářství	16
3.1.1 Členění národního hospodářství dle Pestoffa	16
3.2 Charakteristika neziskových organizací a neziskového sektoru	17
3.2.1 Poslání neziskových organizací	18
3.2.2 Zisk	19
3.2.3 Omezení neziskových organizací	19
3.2.4 Dárcovství a dobrovolnictví.....	20
3.2.5 Náklady organizace využívající dobrovolníky	20
3.3 Nevládní neziskové organizace.....	21
3.3.1 Registrované církve a náboženské společnosti	22
3.4 Financování nevládních neziskových organizací.....	23
3.4.1 Vícezdrojovost.....	23
3.4.2 Samofinancování	23
3.4.3 Daňové úlevy	24
3.5 Dotace jako potencionální zdroje financování	24
3.6 Fundraising.....	25
3.6.1 Metody fundraisingu.....	26
3.6.1.1 Veřejné sbírky	27
3.6.1.2 Ostatní metody.....	28
3.6.2 Formy fundraisingu.....	29
3.6.2.1 Individuální fundraising	29
3.6.2.2 Firemní fundraising	31
3.6.2.3 Fundraising od státních donátorů	31
3.6.3 Výroční zpráva jako nástroj fundraisingové komunikace	32
3.7 Sociální podnikání.....	32
3.7.1 Charakteristika sociálního podniku	33
3.8 Zdanění neziskových organizací	33
3.9 Finanční analýza.....	34
3.9.1 Cíle finanční analýzy	35

3.9.2	Zdroje dat pro finanční analýzu	35
3.9.3	Analýza poměrových ukazatelů	36
3.9.3.1	Ukazatele likvidity	37
3.9.3.2	Ukazatele zadluženosti	39
3.9.3.3	Ukazatele aktivity	41
3.9.3.4	Ukazatele autarkie	42
3.9.3.5	Ukazatele rentability pro ziskový sektor	43
3.9.3.6	Ukazatele rentability pro neziskový sektor	43
3.10	Finanční zdraví nestátních neziskových organizací	45
4	Vlastní práce	47
4.1	Charakteristika neziskové organizace Charita ČR	47
4.2	Oblastní charita Jičín	47
4.2.1	Činnosti organizace	48
4.2.1.1	Podíl jednotlivých středisek na hospodaření organizace	50
4.2.2	Majetek organizace	51
4.2.2.1	Vlastní majetek	51
4.2.2.2	Majetek v nájmu	53
4.3	Analýza hospodaření	54
4.3.1	Nákladové položky	54
4.3.1.1	Náklady související s najímáním pracovní síly	55
4.3.1.2	Spotřeba materiálu, energie	57
4.3.1.3	Zbývající náklady	57
4.3.2	Výnosové položky	59
4.3.2.1	Tržby z prodeje služeb	59
4.3.2.2	Provozní dotace	61
4.4	Analýza celkových výnosů a nákladů, výsledek hospodaření	64
4.5	Finanční analýza organizace Oblastní charita Jičín	66
4.5.1	Likvidita	66
4.5.2	Zadluženost	70
4.5.3	Aktivita	74
4.5.4	Autarkie	76
4.5.5	Specifické ukazatele rentability neziskového sektoru	78
4.6	Finanční analýza dceřiné společnosti OCHJ Veronika s.r.o.	82
4.6.1	Likvidita	82
4.6.2	Zadluženost	83
4.6.3	Aktivita	84

4.6.4	Autarkie	85
4.6.5	Rentabilita	85
5	Závěr.....	89
6	Seznam použitých zdrojů	93
6.1	Literatura	93
6.2	Internetové zdroje.....	95
7	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	96
7.1	Seznam obrázků	96
7.2	Seznam tabulek	96
7.3	Seznam grafů.....	97
Přílohy.....		98

1 Úvod

Pro tuto diplomovou práci byla zvolena problematika financování neziskových organizací. Témata jako neziskový sektor a neziskové organizace v dnešní době dostávají stále větší prostor. Diskuse o postavení těchto organizací jsou vedeny nejen na úrovni České republiky, ale rovněž i v rámci celého světa. To důležitosti tématu přidává na hodnotě.

Práce se konkrétně zabývá organizací Oblastní charita Jičín. Výběr právě této organizace nebyl náhodný. Oblastní charita Jičín je součástí sítě Charity ČR a v Jičíně funguje již osmnáct let. Charitě se úspěšně daří rozšiřovat spektrum nabízených služeb a právem ji lze označit za stabilní neziskovou organizaci, což rozhodně nelze považovat za samozřejmost. Téměř veškeré neziskové organizace jsou závislé na „dobré vůli“ svých sponzorů a nikdy nelze přesně odhadnout, zda a kdy jejich přízeň skončí.

Role neziskových organizací ve společnosti a ekonomice státu se dosti odlišuje od role komerčních či státních organizací. Podstatou fungování neziskových organizací totiž není vytváření zisku nebo starost o chod státu, nýbrž plnění veřejně prospěšných aktivit. Tyto aktivity si každá organizace vyčlení v rámci svého poslání. Činnosti, které mohou neziskovky nabízet, zahrnují širokou paletu různých služeb. Neziskové organizace působí v oblasti sociálních služeb, zdravotnictví, školství, kultury, dopravy, obrany, životního prostředí, informačních služeb apod. Existenci neziskových organizací sice nejvíce uvítají jejich klienti, ovšem zdaleka nejsou jediní. Podle Českého statistického úřadu v roce 2020 neziskové instituce zaměstnávaly téměř 115 tisíc osob. Z hlediska státu je činnost neziskovek brána pozitivně, jelikož od státu přebírají část povinností, o které se stát nemusí nadále starat. Každý člověk se ve svém životě zajisté minimálně jednou setkal s činností některé neziskovky. Proto je důležité se věnovat problematice jejich financování.

Finanční prostředky, které se neziskovým institucím dostávají, z velké části pocházejí ze státních či soukromých dotací. Jejich výše bývá natolik vysoká, že se neziskovka dostává do finanční závislosti třeba i na jednom jediném zdroji příjmů. Co by se však stalo, kdyby dotaci najednou nedostala? O životě organizace by bylo rozhodnuto. Každá neziskovka však o svůj život může bojovat. V rámci boje o přežití mohou organizace zvyšovat své příjmy. Cest je několik – fundraising, výdělečná hospodářská činnost, vytvoření sociálního podniku. Je jen na každé neziskovce, jakou cestu si vybere.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je vyhodnocení ekonomiky neziskové organizace Oblastní charita Jičín v letech 2017-2021 a vyhodnocení zdrojů financování z veřejného sektoru. Na základě vyhodnocení budou stanoveny závěry, návrhy a doporučení vedoucí ke stabilizaci a dlouhodobé udržitelnosti vybrané neziskové organizace.

Mezi dílčí cíle patří:

- a) charakteristika neziskové organizace Oblastní charita Jičín,
- b) analýza hospodaření organizace,
- c) výpočet vybraných ukazatelů poměrové analýzy,
- d) vyhodnocení výsledků a formulace závěrů a doporučení.

2.2 Metodika

Diplomová práce je sestavena z části teoretické a části praktické. Teoretickou část tvoří literární rešerše na dané téma, která byla zhotovena z odborné české i zahraniční literatury a z ověřených internetových zdrojů. V úvodní části rešerše je představen neziskový sektor a charakterizovány neziskové organizace. Charakteristika zahrnuje definici poslání, zisku, dobrovolnictví a nastiňuje i omezení neziskových organizací. Rešerše dále detailněji vymezuje nestátní neziskové organizace a zabývá se možnostmi jejich financování. Z možností financování je nejvíce vyzdvížen fundraising včetně jeho metod a forem. Následuje zachycení nejpodstatnějších informací o finanční analýze. Největší důraz je kladen na vybrané ukazatele poměrové analýzy.

V praktické části je blíže představena organizace Oblastní charita Jičín, především její střediska, činnosti středisek a majetek. Dále jsou podrobněji analyzovány charitní náklady a výnosy za období let 2017-2021. Je rozebrán jejich postupný vývoj v čase s důrazem na meziroční změnu. Při analýze se vychází z dat získaných z výroční zprávy, rozvahy a výkazu zisku a ztrát. Data z těchto účetních výkazů jsou pro lepší představivost uspořádány do přehledných tabulek a grafů.

Další úsek praktické části obsahuje výpočet poměrových ukazatelů finanční analýzy (likvidity, zadluženosti, aktivity, autarkie, rentability) pro vybranou neziskovou organizaci

a poté i pro její dceřinou společnost OCHJ Veronika s.r.o. Při hodnocení zjištěných hodnot ukazatelů se vychází z meziročních změn ukazatelů a také ze vztahu vypočtené hodnoty ku hodnotě doporučené stanovené dle autorů odborné literatury.

Závěr je věnován interpretaci výsledků, které vycházejí z analýzy nákladů, výnosů a finanční analýzy. Ze zjištěných výsledků je formulováno doporučení vedoucí ke stabilizaci a dlouhodobé udržitelnosti analyzované neziskové organizace.

Tabulka 1 Ukazatelé využité pro analýzu vývoje změn

Ukazatel	Vysvětlení ukazatele	Výpočet
Bazický index	udává, k jakým změnám dochází vzhledem k úvodnímu období	$BI = \frac{y_t}{y_0}$
Index meziroční změny	udává, k jakým změnám dochází v časovém okamžiku t oproti předcházejícímu období t-1	$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 Ukazatelé finanční analýzy

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	Doporučená hodnota	Zdroje dat
Běžná likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$	1,5 - 2 (Francois, 2014)	rozvaha
Pohotová likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$	0,7-1 (Vochozka, 2020)	rozvaha
Okamžitá likvidita	$\frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$	0,9 – 1,1 (Růčková, 2019)	rozvaha
Obrat aktiv	$\frac{\text{výnosy}}{\text{aktiva}}$	min. 1 (Knápková, 2010)	rozvaha, výkaz zisku a ztráty
Doba obratu zásob	$\frac{\text{průměrné zásoby}}{\text{výnosy}} * 360$		rozvaha, výkaz zisku a ztráty
Doba obratu pohledávek	$\frac{\text{průměrný stav pohledávek}}{\text{výnosy}} * 360$		rozvaha, výkaz zisku a ztráty
Doba splatnosti krátkodobých závazků	$\frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{výnosy}} * 360$	min. součet doby obratu pohledávek a zásob	rozvaha, výkaz zisku a ztráty
Ukazatel věřitelského rizika	$\frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$	0,3 – 0,6 (Kocmanová, 2013)	rozvaha
Kvóta vlastního kapitálu	$\frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$		rozvaha
Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu	$\frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}}$	max. 1 (Otrusinová, 2011)	rozvaha
Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů	$\frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{náklady hlavní činnosti}} * 100$	min. 100 % (Hejduková, 2018)	výkaz zisku a ztráty
Dotiční rentabilita	$\frac{\text{hodnota dobrovolnické práce}}{\text{dotace poskytnuté organizaci}}$		výkaz zisku a ztráty
Rentabilita dobrovolnické práce v organizaci	$\frac{\text{hodnota dobrovolnické práce}}{\text{náklady na dobrovolníky}}$		Výkaz zisku a ztráty
Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	$\frac{\text{hospodářský výsledek doplňkové činnosti}}{\text{náklady doplňkové činnosti}} * 100$	maximalizace ukazatele (Kraftová, 2002)	výkaz zisku a ztráty

Zdroj: vlastní zpracování

3 Teoretická východiska

3.1 Neziskový sektor v národním hospodářství

Podle kritéria způsobu financování se národní hospodářství dělí na ziskový (tržní) a neziskový (netržní) sektor. Neziskový sektor lze následně rozdělit na sektor veřejný, soukromý a sektor domácností.

Neziskový veřejný sektor tvoří ta část národního hospodářství, pro kterou jsou zdrojem příjmů veřejné finance, je řízena a spravována prostřednictvím veřejné správy, rozhodnutí v ní probíhají na základě veřejné volby a podléhá veřejné kontrole.

Neziskový soukromý sektor bývá též označován jako třetí sektor. Jedná se o část národního hospodářství, ve které jsou instituce financovány na základě specifických přerozdělovacích procesů. Fyzické osoby společně se soukromými právníckými osobami se dobrovolně rozhodují, zda své finanční prostředky vloží do dané aktivity. Neřídí se při tom zásadou dosáhnout zisku, ale doufají v jiný užitek, např. ve formě seberealizace či osobního uspokojení. Zároveň subjekty působící v tomto sektoru mohou obdržet příspěvek z veřejných financí.

Sektor domácností sdružuje rodiny a jednotlivce. Domácnosti se včleňují do koloběhu finančních toků, vstupují na trh statků a na trh výrobních faktorů (Tetřevová, 2008).

3.1.1 Členění národního hospodářství dle Pestoffa

V odborné literatuře existuje celá řada různých kritérií, které se dají využít ke členění národního hospodářství. Švédský ekonom Victor A. Pestoff využil pro znázornění rozdělení národního hospodářství plochu trojúhelníku. Do trojúhelníků se postupně zaznamenávají čtyři bloky, které formulují čtyři sektory hospodářství. Z výsledné podoby trojúhelníku lze rozpoznat základní charakteristiky organizací, které v jednotlivých sektorech působí, což se považuje za výhodu tohoto uspořádání.

Horní část trojúhelníku reprezentuje veřejný neziskový sektor, zatímco spodní část trojúhelníku funguje na bázi soukromoprávní, privátní. V pravé části trojúhelníku je zachycen soukromý ziskový sektor. Sektor domácností se charakterizuje tím, že v něm vzniklá seskupení mají zcela neformální charakter. Uprostřed kruhu je situovaný soukromý neziskový sektor. Toto znázornění národního hospodářství je doplněno ještě o zóny, ve

kterých se překrývají činnosti organizací působících ve vymezených sektorech. Členění národního hospodářství je vyobrazeno na obrázku č. 1 (Malach, 2005).

Obrázek 1 Členění národního hospodářství dle Pestoffa

Zdroj: Malach, 2005

3.2 Charakteristika neziskových organizací a neziskového sektoru

Za neziskový sektor lze považovat takový sektor, v němž organizace a instituce nejsou primárně založeny za účelem dosahování zisku. Hlavní cílem organizací není vytváření a rozdělování zisku mezi vlastníky, nýbrž přímá tvorba užitku. Neziskové organizace smí podnikat a dosahovat zisku. Ovšem organizace mají povinnost využít zisk na svůj další rozvoj. Kromě pojmu neziskové organizace se využívají i pojmy „nevýdělečná organizace“ nebo anglický ekvivalent „non-profit organization“ (Pelikánová, 2016).

Neziskové organizace existují již po několik staletí, obzvláště prostřednictvím neziskových skupin nebo náboženských aktivit. Za dob raného amerického koloniálního období se v podstatě prvními neziskovými organizacemi staly církve. Církve působily jako klíčový aktér v oblasti zdraví, vzdělávání, kultury, umělecké různorodosti a komunitních služeb (Francois, 2014).

Význam neziskově orientovaných subjektů se neustále zvyšuje, a to nikoli jen na národní, ale i na nadnárodní úrovni. A z toho důvodů se současní ekonomové musí zaměřovat i na problematiku neziskových subjektů. Neziskové organizace v ekonomice hrají nezastupitelnou roli. Mezi nejzásadnější důvody, proč tomu tak je, patří skutečnosti, že neziskové organizace spíše působí v oblastech, které se nezdají být pro subjekty ziskového sektoru atraktivní. Oblast buď nepřináší zisk nebo v ní není umožněn tržní princip. Neziskové organizace přispívají k rozvoji společenského a politického života, a tak se velmi často považují za důležitý indikátor společenského rozvoje (Hejduková, 2018)

Neziskové organizace se zaměřují na poskytování služeb, které stát nechce nebo neumí poskytovat, nebo je poskytuje neefektivním způsobem. Zásluhou nevýdělečných organizací se lidé mohou věnovat svým zájmům. Dále organizace ulehčují svobodný projev jedinců, kontrolují veřejné události, přihlížejí na menšinové zájmy obyvatel, pomáhají zapojit znevýhodněné osoby a uspokojují velké množství různých sociálních, kulturních, environmentálních a dalších potřeb. Tedy slouží jako výplň prostoru mezi trhem, státem a rodinou (Novotný, 2008).

V zahraniční literatuře (Chatterjee, 2019) jsou za neziskové organizace považovány subjekty, které splňují následující specifika:

- a) poskytovatelé zdrojů a finančních prostředků tyto zdroje poskytují, aniž by z nich ve skutečnosti očekávali úměrné výnosy,
- b) organizace tyto zdroje využívá v odlišných činnostech, než je poskytování zboží nebo služeb za účelem dosahování zisku,
- c) organizace postrádají vlastnictví typické pro obchodní podniky, tj. ve formě emise akciového kapitálu nebo prostřednictvím hlasovacího práva.

3.2.1 Poslání neziskových organizací

Poslání konkrétně odůvodňuje, proč byla nezisková organizace založena. Musí být výstižné a sestavené v takové podobě, která organizaci odlišuje od jiných podobně zaměřených společností. Poslání slouží jako vodítko pro rozhodování o dlouhodobých cílech a strategii organizace. Obdobně jako existují rozdíly mezi jednotlivými organizacemi, existují i rozdíly v přístupu k definici poslání. Správně by poslání mělo

odrážet zaměření dané firmy, její velikost nebo také i její historii. Na kvalitně formulovaném poslání je postaveno úspěšné fungování neziskové organizace (Rektořík, 2010).

Dobře fungující poslání respektuje následující znaky:

- a) je motivační, stručné, srozumitelné a jednoduché,
- b) vyjadřuje, co děláte, pro koho a kde,
- c) vymezuje jedinečnost organizace (Šedivý, 2017).

3.2.2 Zisk

S výjimkou sociální družstva nemají nevýdělečné organizace povoleno rozdělovat svůj zisk po zdanění mezi zakladatele společnosti. Totéž platí i pro členy organizace, zaměstnance nebo členy orgánů. Zisk musí být vložen zpět to činnosti organizace. Někdy bývá tvrzeno, že uvedené osoby nesmějí získat odměnu za výkon činnosti pro společnost, což však není pravda. Zisk je snížen o částku na takovéto odměny a jejich vyplacení nelze považovat za rozdělení zisku. Dokonce lze stanovit, aby odměna byla vyměřena jako procentní podíl na vytvořeném výsledku hospodaření (Vít, 2015).

3.2.3 Omezení neziskových organizací

Existuje celá řada omezení, kterým musí organizace čelit. Když vynecháme podmínku nerozdělování zisku plynoucí z legislativy, neziskových organizací se týká i omezení vztahující se k procesu a způsobu jejich finančních vztahů s obchodními podniky, jejich podílu na jejich podnikání atd. Nicméně neziskové organizace mají prospěch, který je ziskovým organizacím upřen. Například nemohou získat finanční zdroje a výhody, které jsou vyhrazeny jedině neziskovým organizacím. Z tohoto hlediska lze vyvodit, že neziskové organizace podléhají omezením méně, popřípadě si omezení vynahrazují výhodami. K nejvýznamnějším výhodám náleží daňová zvýhodnění. Existují i „neformální“ omezení, které neplynou přímo z legislativy. Za příklad lze uvést omezení na pracovních trzích. Na straně nabídky práce se nepochybně nacházejí i lidé, které jsou ochotni pracovat pro nevýdělečné organizace za nižší finanční odměny, ovšem tržně orientované firmy nabízejí nesrovnatelně vyšší mzdy (Hyánek, 2011).

3.2.4 Dárcovství a dobrovolnictví

Při realizaci činností neziskových organizací je důležitým faktorem dobrovolnictví. Podle Satelitního účtu neziskových institucí z roku 2013 pro neziskový sektor dobrovolníci odpracovali více než 43,8 milionu hodin (Hejduková, 2018).¹

Dobrovolnictví lze charakterizovat jako svobodně vybranou práci pro druhé, při které nevzniká nárok na finanční odměnu. Definice dobrovolnictví vychází ze třech klíčových bodů. Za prvé, dobrovolnictví je bez nároku na odměnu. Ačkoliv určité formy plateb, např. úhrada výdajů, symbolické dárky, odměny, jsou zcela běžné. Za druhé, dobrovolnictví je nepovinné a nevynucené. A za třetí, dobrovolnictví je práce ve prospěch druhých. Někdy se tento definiční znak vyměňuje za veřejně prospěšnou práci. V tomto případě do dobrovolnictví nelze zařadit neplacenou práci pro vlastní organizaci a skupinu, např. ve sportovních, kulturních a zájmových organizacích.

V případě dárcovství jsou darem peníze nebo věci. Zpravidla darování bývá jednorázovou záležitostí, která dárci nezabere příliš času. Dárce smí vystupovat anonymně a nedostává se do kontaktu s obdarovanými lidmi (Skovajsa, 2010).

Motivace k dobrovolné práci se v různých částech veřejnosti liší. Obecně se dobrovolníkem stávají častěji ženy než muži, mladí lidé (studenti) nebo naopak čerství penzisté (Bačuvčík, 2011).

3.2.5 Náklady organizace využívající dobrovolníky

Dobrovolníkům se mzdy reálně nevyplácí, tudíž osobní výdaje na dobrovolníka obsahují pouze nepřímé náklady práce, a nikoliv i přímé mzdy. Nepřímé náklady práce tvoří zejména:

- a) sociální požitky – výrobky organizace získané se slevou, příspěvky na stravování nebo spoření apod.,
- b) sociální náklady a výdaje – příspěvky na sociální zabezpečení apod.,
- c) personální náklady – na nábor, školení, pracovní oděv apod.

Za předpokladu, že dobrovolník čerpá stejné nepřímé náklady práce jako zaměstnanec, je možno se setkat s názorem vyšších nepřímých nákladů u dobrovolníků než

¹ Pro rok 2018 dle ČSÚ vzrostl počet hodin odpracovaných dobrovolníky na 57 milionů.

u profesionálních zaměstnanců. Tento názor lze odůvodnit třemi skutečnostmi. Za prvé, dobrovolníci se obtížněji získávají, z čehož plyne potřeba intenzivnější propagace dobrovolnického programu. Za druhé, velká fluktuace dobrovolníků s sebou nese častější zaškolování a ztráty způsobené málo zacvičenými pracovníky. Za třetí, kvůli chybějící hmotné odměně je vyžádána specifická a intenzivní motivace dobrovolníků (Novotný, 2008).

3.3 Nevládní neziskové organizace

Nevládní nebo též označované jako nestátní neziskové organizace představují početnější skupinu neziskových organizací v České republice. Úpravu těchto organizací zabezpečují jiné právní předpisy, než tomu je u vládních neziskových organizací. I nevládní neziskové organizace mají svůj podíl na produkci veřejných statků, obzvláště smíšených nebo soukromých statků s pozitivní externalitou. Tím, že poskytují služby, které primárně náleží veřejnému sektoru, finančně mu odlehčují. Běžně se setkáváme se vzájemnou spoluprací veřejného a soukromého neziskového sektoru při poskytování služeb. V praxi též dochází k vytváření konkurenčního prostředí mezi neziskovými organizacemi. Tento aspekt nemusí nutně znamenat nic negativního, jelikož konkurenční prostředí vede ke vzájemnému zvyšování kvality poskytovaných služeb a k efektivnějšímu řízení organizací (Hejduková, 2018).

Některé nevládní neziskové organizace jsou součástí národních či dokonce i nadnárodních organizačních sítí. Jednotlivé pobočky disponují větší či menší mírou samostatnosti, ovšem jako celek jsou organizace nezávislé. Příkladem je Charita, ADRA, Červený kříž a jiné (Bačuvčík, 2011).

Lester M. Salamon (2003) vymezuje obecné principy, na kterých je postaven nestátní neziskový sektor. Tento sektor dle Salamona tvoří subjekty, které:

- a) jsou organizované, tj. mající určitou strukturu a pravidelnost, bez ohledu na to, zda jsou formálně zřízeny či nikoliv,
- b) jsou soukromé, tj. nepředstavují součást státního aparátu, ačkoliv mohou získat podporu z vládních zdrojů,
- c) nerozdělují zisk, tj. mohou vytvářet zisk, ale musí jej znovu investovat do cílů organizace,

- d) jsou samosprávné, tj. disponují vlastními mechanismy vnitřního řízení, svou činnost mohou ukončit z vlastní pravomoci a v zásadě mají své záležitosti pod vlastní kontrolou,
- e) jsou dobrovolné, tj. účast v nich není právně ani jinak povinná.

V následující tabulce č. 3 je uveden přehled právních forem nevládních neziskových organizací. Každý subjekt je zřizován zvláštními zákony (Pelikánová, 2018).

Tabulka 3 Přehled právních forem nevládní neziskových organizací

DRUH NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	PRÁVNÍ FORMA
spolek	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ústav	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
obecně prospěšná společnost	
nadace	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
nadační fondy	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
zájmové sdružení právnických osob	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
politické strany a hnutí	zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích
registrované církve a náboženské společnosti	zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností
veřejná výzkumná instituce	zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích
školská právnická osoba	zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon
honební společenstvo	zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
odborová organizace	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zdroj: Pelikánová, 2018

3.3.1 Registrované církve a náboženské společnosti

Na registrované církve a náboženské společnosti se vztahuje zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností. Podle tohoto zákona jsou církve a náboženské společnosti právnickými osobami, které mají povinnost registrovat se na ministerstvu kultury. Návrh na registraci musí podat přípravný orgán církve nebo náboženské společnosti, který čítá alespoň tři osoby starší 18 let. Každá organizace má v rámci ČR odlišnou organizační strukturu, která vychází z historie dané organizace. Jako právnické osoby smí zakládat svazy a zřizovat další právnické osoby. Církve a náboženské společnosti zanikají zrušením registrace v seznamu církví a náboženských společností, který spravuje ministerstvo kultury (Rektořík, 2010).

3.4 Financování nevládních neziskových organizací

Financování neziskových organizací obsahuje ekonomické, finanční, ale i sociální, společenské a marketingové prvky. Za obecné principy financování nestátních neziskových organizací se považuje princip vícezdrojovosti, samofinancování, neziskovost, daňové úlevy a fundraising (Pelikánová, 2018).

3.4.1 Vícezdrojovost

Organizace nemůže spoléhat pouze na jeden zdroj financování, ale pro financování projektů či provozu může vybírat z celé řady zdrojů. Zdroje financování lze diferencovat dle těchto kritérií:

- a) dle charakteru zdroje: finanční a nefinanční zdroje (dobrovolnictví, věcné dary),
- b) dle geografického původu: domácí a zahraniční zdroje,
- c) dle prostředků organizace: interní, pocházející z vlastní činnosti, a externí zdroje,
- d) dle způsobu nabytí: přímé (dary) a nepřímé zdroje (daňové úlevy),
- e) dle typu vlastnictví: veřejné a soukromé zdroje (Pelikánová, 2018).

Pro neziskovku je podstatné, aby nebyla závislá na jednom zdroji financování, ale aby měla zajištěné více zdrojů financování. Důležité je poměrné zastoupení různých typů zdrojů. V praxi velmi často narážíme na organizace, které čerpají finanční prostředky z různých zdrojů, ale jeden ze zdrojů výrazně dominuje. Jelikož se organizace stává na dominantním zdroji závislá, bývá tudíž nestabilní (Šedivý, 2011).

3.4.2 Samofinancování

Samofinancování představují především příjmy z vlastních aktivit organizace. Tento způsob financování si poslední dobou zasloužil větší pozornost neziskových organizací, hlavně z toho důvodu, že si tím organizace mohou zabezpečit dlouhodobé zdroje, které mohou použít dle libosti. Samofinancování též doplňuje zdroje od dárců a z veřejných rozpočtů. Očekává se, že pokles zdrojů z veřejných rozpočtů a od dalších veřejných podporovatelů povede ke zvýšení podílu aktivit souvisejících se samofinancováním. K nejčastějším aktivitám v oblasti samofinancování patří prodej vlastních výrobků a služeb, příjmy ze členských příspěvků, příjmy z pronájmu dlouhodobého hmotného majetku, příjmy z nehmotného majetku (patenty, licence) a příjmy z úroků z vkladu (Boukal, 2013).

Čím vyšší je míra samofinancování, tím je vyšší i míra nezávislosti organizace. Nezávislostí se v tomto případě nemyslí pouze finanční nezávislost, ale i nezávislost v rozhodování. Za výhodu samofinancování lze považovat flexibilitu vydělaných peněz. Organizace je nemusejí utratit v předepsané struktuře, ani je ve stanoveném termínu vyúčtovat. Za druhou výhodu lze považovat plynulejší tok financí do organizace. Tok příjmů lze naplánovat a ovlivňovat lépe, než kupříkladu termíny získání dotací (Pelikánová, 2018).

3.4.3 Daňové úlevy

Daňové úlevy a různá daňová zvýhodnění, osvobození a výjimky ze zdanění tvoří nepřímé zdroje příjmů neziskových organizací. Úlevy nemusí být poskytovány pouze organizacím, ale v řadě zemí je mohou získat i jejich přispěvatelé, kteří jsou prostřednictvím úlev motivováni k dárcovství. Existuje několik důvodů, proč vlády daňové úlevy zařadily do svých daňových systémů. Jedním z důvodů je skutečnost, že pokud by úlevy neexistovaly, bylo by třeba realizovat rozsáhlejší přerozdělovací aktivity. S tím souvisí růst transakčních nákladů (Tetřevová, 2008).

Pro toky financí v neziskových organizacích se rozlišují celkem 4 daňové režimy:

1. osvobození finančních toků od daní,
2. úlevy na daních – z vypočteného daňového základu se provede snížení daně,
3. úlevy na daních donátorům – ti, kteří poskytnou dar organizaci, jej mohou uvést jako nezdanitelnou část základu daně,
4. daňová asignace² – poplatník daně má možnost část daně, kterou má zaplatit, poukázat ve prospěch organizace (Pelikánová, 2018).

3.5 Dotace jako potencionální zdroje financování

Vláda České republiky každý rok vydává usnesení, které určuje hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím³. Oblasti jsou následně rozděleny do konkrétních dotačních programů, které jsou financovány jednotlivými ministerstvy.

² Režim daňové asignace není v České republice zaveden.

³ Pro rok 2023 je stanoveno celkem 17 hlavních oblastí s odhadovaným objemem finančních prostředků 7 415 651 409 Kč.

Osoba fundraisera má za úkol vyhledat dotační výzvy a případně podávat příslušné žádosti (Boukal, 2013).

Přímé dotace ze státního rozpočtu mohou neziskovky získat přímo, což znamená, že mezi poskytovatelem a příjemcem nefiguruje žádná další instituce nebo orgán. Jako příklad lze uvést dotace od Ministerstva kultury a Ministerstva životního prostředí. Přibližně jedenkrát do roka se výběrová řízení na určité projekty a služby neziskových organizací, příspěvky a dotace podle specifických zákonů, usnesení nebo nařízení vlády, vyhlášek ministerstev.

Nepřímé dotace ze státního rozpočtu jsou určeny nestátním neziskovkám mající organizační jednotky. Ústředí vypracuje žádost dle podkladů, které získalo od organizačních jednotek, a podá ji na ministerstvo. Pokud ministerstvo přidělí dotaci, ústředí ji rozdělí mezi jednotlivé žadatele.

Poměrně významným zdrojem financování mohou být i příspěvky z rozpočtu územních samospráv. Pochopitelně se jejich výše a účel od sebe místně liší. Neziskovky by měly sledovat webové stránky krajů a velkých měst, kam tyto samosprávy zveřejňují grantové programy. Pokud organizace osobně představí svůj záměr, poskytovateli příspěvků se mohou stát i malé obce (Pelikánová, 2018).

3.6 Fundraising

V přesném znění slovo fundraising znamená zvyšování nebo budování fondu, zdroje, případně finanční sumy, vymezené ke konkrétnímu cíli (Rektořík, 2010). Pojem fundraising představuje aktivní činnost neziskové organizace, jejíž záměrem je získat vnějších zdrojů. Mezi tyto zdroje nepatří pouze finanční prostředky, ale může se jednat i o věcné dary, know-how, předávání informací a zkušeností apod. Nejedná se pouze o cestu, jak získat peněžní prostředky k boji o přežití organizace, ale jde zejména o získávání důvěry, která úzce souvisí s udržitelností organizace (Pelikánová, 2018).

Ve většině neziskových organizací hraje fundraising ústřední roli vedle poskytování služeb. V současné době stále více organizací usiluje o získání přízně dárců pomocí stále profesionálnějších metod. Pokud některý subjekt nebude s tímto vývojem držet krok, riskuje, že i přes skvěle odvedený výkon nebude schopen adekvátně financovat své aktivity (Labaronne, 2021).

Fundraisingové aktivity by měly být začleněny do strategického plánu organizace, který obsahuje i finanční plán. Strategický plán lze vypracovat pro organizaci jako celek, popřípadě může být dělen na různé plány, např. fundraisingový plán, plán práce s veřejností, konkurencí apod. Strategické plány se sestavují na období dvou až tří let s ohledem na měnící se vnější prostředí (Köhler, 2014).

Pokud budeme rozmýšlet o fundraisingu jako o managementu zdrojů, následně jej pak můžeme definovat jako hledání, získávání a pěstování zdrojů, které organizaci napomáhají oprotit se od nedostatku prostředků, dospět k daným cílům a zrealizovat její poslání. Fundraising jako management zdrojů do sebe včleňuje aktivity jako je plánování, administrativu a komunikaci. Plánování znamená zhotovování fundraisingových plánů, spolupráci s ekonomy na přípravě rozpočtů a následné sledování jejich uskutečňování, ale i promýšlení komunikace s dárci. Administrativa zahrnuje vedení evidence související s realizací projektů, správu seznamu dárců nebo vypracování průběžných a závěrečných zpráv. Při komunikaci je třeba dbát na reprezentaci organizace, komunikaci se současnými i potencionálními dárci či žádání o dary (Rektořík, 2010).

Za jednu ze zajímavých možností fundraisingu lze považovat tzv. bartery. Jedná se o obecnou formu obchodní činnosti, při které jsou služby nebo zboží bezprostředně směňovány za jiné služby nebo zboží. V praxi to většinou probíhá tak, že podnik podpoří neziskovou organizaci, a ta se mu odvděčí zasláním svých produktů. Další zajímavou možností fundraisingu je firemní dobrovolnictví. Jeho podstata spočívá v poskytování zaměstnanců podniku jako dobrovolníků. Podnik financuje náklady na čas svých zaměstnanců, a na oplátku se mu to může vrátit v tom, že budou odstraněny bariéry mezi pouze ojediněle spolupracujícími odděleními. Další možnostmi jsou například služby, kdy podnik může nabídnout poradenství, přímou podporu při psaní projektů nebo pomoc se vzděláváním organizace (Boukal, 2013).

3.6.1 Metody fundraisingu

Pro zdárný fundraising není dostačující pouze vědět kde, nýbrž klíčové je „jak?“. Metod, jak z určitého zdroje získat podporu, je definováno několik. Úspěšný fundraiser by měl být schopný namíchat vhodný mix metod pro daný zdroj (Šedivý, 2011). Pokud se neziskovce nepodaří sehnat peníze, nemůže provádět svou činnost a naplňovat tak své poslání. Získávání finančních prostředků je běh na dlouhou cestu, který začíná

efektivním plánování a končí zhodnocením. Na základě zhodnocení lze zjistit, jaká metoda fundraisingu je pro konkrétní neziskovku nejvýhodnější.

Mezi metody fundraisingu patří:

- a. inzerce,
- b. pořádání kulturních akcí,
- c. benefice a sbírky,
- d. letáky, poštovní kampaň,
- e. telefonní kampaň,
- f. členské poplatky,
- g. osobní jednání,
- h. odkaz, závěť,
- i. žádost o grant,
- j. příjmy z vlastní činnosti (Vašítková, 2014).

3.6.1.1 Veřejné sbírky

Veřejné sbírky slouží jako významný nástroj financování veřejně prospěšných aktivit. Pořádání sbírek se řídí poměrně přísnými podmínkami. Pokud organizace při plnění podmínek pochybí, může to mít za následek uložení sankce nebo poškození důvěryhodnosti organizace (Vít, 2015).

Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách vymezuje veřejnou sbírku jako „získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů a na předem stanovený veřejně prospěšný účel. Jelikož se jedná výlučně o shromažďování peněžitých příspěvků, zákonu nepodléhá shromažďování věcných darů. Při konání sbírky není rozhodující, zda je výzva k poskytnutí příspěvku činěna na veřejnosti nebo v budovách institucí. Proto se za veřejnou sbírku pokládá i adresné oslovování osob s cílem věnování finančních příspěvků (Pelikánová, 2016).

Pořádání sbírek přísluší pouze právnickým osobám na základě písemného oznámení příslušnému krajskému úřadu. Rozhodující je, aby byly finanční prostředky sbírány za veřejně prospěšným účelem, samotná právnická osoba nemusí být nutně neziskovou organizací. Kontrola a dozor nad pořádáním sbírky je prováděna příslušným úřadem, který právnické osobě vydal osvědčení o konání sbírky. Centrální evidenci sbírek spravuje Ministerstvo vnitra.

Pokud si organizace podá žádost o pořádání sbírky příslušnému úřadu a splní veškeré zákonné podmínky, získá osvědčení o pořádání sbírky. Změna účelu, pro který byla sbírka zřízena, lze v průběhu sbírky změnit jedině v případě zániku původního účelu (Boukal, 2013).

Dle zákona o veřejných sbírkách lze sbírku pořádat těmito způsoby:

- a) shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu,
- b) sběracími listinami,
- c) pokladničkami,
- d) prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně,
- e) prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, jestliže je příspěvek zahrnut v ceně vstupenek,
- f) dárcovskými textovými zprávami prostřednictvím telekomunikačního koncového zařízení, nebo
- g) složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou (zákon č. 117/2001 Sb.)

Právnická osoba je povinna převést hrubý výtěžek sbírky na zvláštní bankovní účet, zřízený zvláště pro každou sbírku (mimo sbírek konaných prostřednictvím pokladniček a sběracích listin). Organizace účtuje odděleně o nákladech, výnosech, aktivech a pasivech jednotlivých sbírek. Na úhradu nákladů sbírky smí použit nanejvýš 5 % výtěžku sbírky. Celkové vyúčtování musí organizace předložit ke kontrole náležitému úřadu nejpozději do tří měsíců ode dne ukončení sbírky (Vít, 2015).

Dle Rektořika (2010) pořádání sbírek vyžaduje vhodnou organizační přípravu, použití vícero druhů propagace, svědomité pracovníky, představení silného motivu dárcům, dostatečné množství finančních prostředků a bezúhonnost organizace.

3.6.1.2 Ostatní metody

Osobní setkání. Osobní kontakt se považuje za neúčinnější metodu fundraisingu. Jenže zároveň se jedná i o časově nejnáročnější metodu. Jednání je nutno si připravit předem. Důležitým faktorem při setkání jsou osobní zkušenosti, empatie a vědomí, že méně je někdy více.

Telefonická kampaň. Oproti osobnímu setkání bývají telefonické kampaně méně časově náročné a prostřednictvím telefonů lze oslovit více dárců. Za nevýhodu však považujeme unáhlené závěry a rychlá odmítnutí od potenciálních dárců.

Inzerce. U této metody je kontakt dárce s neziskovkou anonymní. Výhodou ovšem zůstává oslovení velkého počtu subjektů.

Benefiční akce. Podmínkou pro pořádání akcí je divácky a publicisticky zajímavý program, účast alespoň jedné známe osobnosti, bezchybný průběh akce a vhodnou prezentaci dobročinného účelu celé akce (Pelikánová, 2016; Rektořík, 2010).

3.6.2 Formy fundraisingu

Pelikánová (2016) uvádí pět rozdílných forem, ve kterých se fundraising uskutečňuje:

1. individuální fundraising – získávání prostředků od jednotlivců,
2. firemní fundraising – oslovování firem za účelem získání prostředků,
3. fundraising od státních donátorů – získávání prostředků od státní správy a samosprávy,
4. nadace, nadační fondy – získávání prostředků skrze projekty, granty, dotace,
5. Evropská unie – získávání prostředků skrze zakázky a projekty EU.

3.6.2.1 Individuální fundraising

Individuální fundraising zastupují jednotlivci, kteří neziskové organizaci věnují dar ze svých soukromých příjmů. Rozdělení dárců ilustruje pyramida dárců, která popisuje možnosti využití fundraisingových metod pro konkrétní skupinu individuálních dárců a také ji lze použít jako nástroj pro rozmyšlení budoucí péče o dárce. Schematicky tuto pyramidu zobrazuje obrázek č. 2.

Obrázek 2 Pyramida dárců

Zdroj: Šedivý, 2012

Kudy dárci do pyramidy vstupují zobrazují šipky vně obrázku. Naopak šipky vevnitř obrázku zachycují, jak se mohou dárci posouvat, pokud jim bude poskytnuta dostatečná péče ze strany neziskové organizace. Pokud někdo organizaci věnuje první dar, je třeba jej motivovat natolik, aby svůj dar opětoval. Následně jej organizace může motivovat natolik, aby vůči ní založil trvalý příkaz. Jsou-li jeho zkušenosti s organizací dobré, může darovat organizaci významný dar. Na nejvyšším stupni pyramidy se nacházejí takoví dárci, kteří organizaci zmínili i ve své poslední vůli. V pyramidě se uplatňuje tzv. Paretovo pravidlo, dle kterého 80 % dárců ze spodní části pyramidy organizaci věnuje pouze 20 % z celkového finančního obnosu darů, kdežto 20 % dárců z vrchních částí pyramid organizaci poskytne 80 % darů. Vzhledem k tomu, že významní dárci jsou rekrutováni z dárců, kteří organizaci poskytnou první dar, je nezbytné pracovat právě s nižšími částmi pyramidy (Šedivý, 2012).

Na jednotlivých stupních pyramidy organizace obecně využívají různé fundraisingové strategie. Proces fundraisingu počíná používáním méně osobních strategií a postupně přechází k osobnějším strategiím a k osobnějšímu zapojení. Dárci, kteří organizaci věnují první dar bývají oslovováni přímými maily, telemarketingem či skrze internet a média. Na stupni pyramidy „opakované dary“ a „pravidelné dárcovství“ je vhodné k oslovení dárců využívat osobní kontakt, dopis nebo telefonát. Na nejvyšších stupních pyramidy by organizace měly využívat pouze osobní kontakt k oslovení dárců (Tempel, 2016).

3.6.2.2 Firemní fundraising

Podstatným důvodem firemního fundraisingu je soustředění veřejně prospěšných aktivit tak, aby je firma mohla co nejvíce marketingově využít. Pokud například pokud nabídnou prostory pro akce pořádané neziskovou organizací, jde jim o prezentaci reklamních ploch s podnikovými produkty. Pro firmu je rovněž důležitá trvalost spolupráce s organizací, aby ji mohla prezentovat výročních zprávách a na internetových stránkách firmy. Jedním z trendů firemního fundraisingu je firemní dobrovolnictví (Boukal, 2013).

Firemní dobrovolnictví představuje řízené úsilí podniku, kdy podnik podporuje a podněcuje své pracovníky, aby se zapojili do činnosti neziskových organizací. Zpravidla se jim rozumí konání pracovníků při realizaci veřejně prospěšných prací pro danou neziskovou organizaci, která je uskutečňována v rámci pracovní doby. Zaměstnanci za svou námahu obdrží od firmy mzdu v obvyklé výši průměrné mzdy. Podnik tedy podporuje neziskovou organizaci prostřednictvím času a schopností svých pracovníků. Za firemní dobrovolnictví lze považovat i to, když zaměstnanci působí jako dobrovolníci ve svém volném čase a firma je přitom podporuje organizačně nebo různými prostředky.

Tato forma dobrovolnictví přináší celou řadu přínosů. Za přínosy pro neziskovou organizaci pokládáme přístup ke kvalifikovaným dobrovolníkům, možnost získat určitý know-how a zpětnou vazbu na činnost organizace. Pro klienty organizace je přínosem lepší uspokojení jejich potřeb, tím, že služby jsou poskytovány v širším rozsahu a vyšší kvalitě. Přínosy pro firmy lze rozdělit na přínosy zaměřené dovnitř a vně podniku. Do přínosů zaměřených dovnitř podniku řadíme vyšší míru inovací, které byly realizovány v důsledku nových znalostí a zkušeností, zlepšení týmového ducha, posílení oddanosti zaměstnanců vůči podniku či snížení absencí a fluktuací zaměstnanců. Přínosy zaměřené vně podniku zahrnují zlepšení image podniku, zvýšení loajality zákazníků, rozšíření znalosti značky, lepší vztahy s organizacemi veřejného sektoru nebo zvýšení atraktivity firmy v očích kvalitních uchazečů o zaměstnání (Tetřevová, 2017).

3.6.2.3 Fundraising od státních donátorů

Většina neziskových organizací produkuje spíše soukromé statky, a tudíž je činnost organizací financována spíše z neveřejných zdrojů. Počet institucí, které se opírají o dotace z veřejných zdrojů je nízký. V současnosti se stává běžné, že počet organizací, které touží

po veřejných financí roste, ale naopak množství veřejných finančních zdrojů stagnuje. Konkurenční boj mezi neziskovkami zapříčiňuje, že organizace, které byly v minulosti podporovány z veřejných rozpočtů, nemají tuto podporu již tolik jistou.

Podpora od orgánů veřejné správy má nejčastěji formu finančního příspěvku. Na nižší úrovni veřejné správy, tedy na úrovni obcí a krajů, se obvykle vyskytuje více možností podpory. K nejběžnější podobě podpory se řadí bezplatný pronájem prostorů ve vlastnictví obce, které lze využít pro jednorázovou akci či jako stálé zázemí. Neméně důležitou možností podpory se stala i garance, kterou obec poskytuje při vyjednávání s dalšími subjekty (Bačuvčík, 2011).

3.6.3 Výroční zpráva jako nástroj fundraisingové komunikace

Otevřenost nestátní neziskové organizace je základním předpokladem úspěšného fundraisingu. Otevřeností je myšleno svobodné rozhodnutí zveřejnovat údaje o hospodaření, přestože to po organizaci nevyžaduje zákon. Důležitým nástrojem otevřenosti je výroční zpráva.

Výroční zpráva je určena stakeholderům, tedy všem zaujatým lidem z okolí prostředí organizace. Stakeholderi výroční zprávy posuzují, aby mohli ohodnotit výkonnost organizace, a rozhodnout se, zda ji budou podporovat.

Výsledná podoba výroční zprávy je výsledkem vzájemného vlivu mezi organizací a stakeholdery. Publikování výroční zprávy vytváří pro stakeholdery nabídku. Naopak tím, že se stakeholderi rozhodují, komu přispějí, vytváří pro neziskovou organizaci poptávku. Mezi oběma subjekty se vytváří abstraktní trh, na kterém se informace předávají pomocí výroční zprávy (Boukal, 2013).

3.7 Sociální podnikání

Pojem sociální podnikání označuje takovou podnikatelskou činnost, která si klade za cíl vytváření zisku k financování sociálních, vzdělávacích, kulturních, náboženských nebo charitativních aktivit (Francois, 2014).

Sociální podnikání rozšiřuje fundraising o samostatné podnikání a posouvá nestátní neziskovky na rozhraní mezi neziskovými a ziskovými subjekty. Nestátní neziskovky za účelem podnikání zakládají samostatné právnické osoby, jelikož sami o sobě nevyvíjejí doplňkovou hospodářskou činnost (Boukal, 2013).

3.7.1 Charakteristika sociálního podniku

Sociální podnik je ziskový podnik, jehož primárním účelem má být reinvestování zisku. Jinak řečeno, sociální podnik znamená podnikatelskou činnost, která vytváří zisk právě proto, aby jej mohla investovat do sociálních aktivit, které budou přínosem pro klienty neziskové organizace (Francois, 2014).

Sociální firmy nabízejí uplatnění na trhu práce znevýhodněným lidem. Legislativně nejsou nijak zakotveny, jejich charakteristiky byly stanoveny nositeli této představy a formulovány do podoby určitého kodexu. Pro firmy je podstatná především orientace na plnění sociálních cílů a z hlediska fundraisingu je významné tržní chování firem (Boukal, 2013).

Sociální firmy nelze ztotožňovat s pojmy dobrovolnictví a charita. Zaměstnanci i podnikatel za své vynaložené úsilí získávají zhruba stejně vysokou odměnu, jakou by obdrželi při působení v čistě podnikatelském subjektu. Další odměnou, kterou získávají, je pocit, že to, co dělají, má hlubší smysl (Šafrová Drášilová, 2019).

3.8 Zdanění neziskových organizací

Dle Rektořika (2010) sice mohou být neziskové organizace plátcí i poplatníci všech daní, ve většině případů však uplatňují omezený daňový režim. Zvýhodnění lze využít, jelikož jsou neziskovky navázány na status veřejně prospěšného poplatníka.

Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním (§ 17a zákona o dani z příjmů).

U veřejně prospěšných poplatníků nejsou předmětem daně z příjmů příjmy pocházející:

- a) z dotací, příspěvků na provoz, jiných podpor z veřejných rozpočtů,
- b) z rozpočtu Evropské unie nebo veřejného rozpočtu cizího státu,
- c) ze státních fondů,
- d) z nepodnikatelské činnosti v případě, že náklady vynaložené v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší (Pelikánová, 2016).

3.9 Finanční analýza

Aby se podnik mohl považovat za úspěšný, potřebuje zdokonalovat své dovednosti, zvyšovat svůj výkon, pracovat na nových dovednostech, naučit se vstoupit na trh tam, kde velký počet jeho konkurentů selhal, a propracovat se k tomu, aby byl vskutku dobrý v tom, co je pro podnikovou kulturu nové. Aby mohl usměrnit vývoj faktorů ve svůj prospěch, měl by být obeznámen s příčinami úspěšnosti či neúspěšnosti podnikatelské činnosti. Vliv ekonomických i neekonomických faktorů sleduje finanční analýza, která mimo jiné slouží i k odhalení jejich nastávajícího vývoje (Sedláček, 2009).

V praxi se mnohdy objevuje názor, že finanční analýza není potřebná, protože pro finanční rozhodování dostačují údaje z účetnictví. Ovšem data získaná z účetních výkazů nedokáží finančním manažerům odpovědět na všechny otázky. Dokonce z nich nelze ani vyčíst dostačující úplný a podrobný popis hospodaření podniku. Aby manažeři získali správnou představu o celkové kvalitě hospodaření, měli by finanční analýzu využít (Kislingerová, 2007).

Finanční analýza má úlohu komplexně zhodnotit finanční situaci organizace. Umožňuje odhalit informace o tom, zda podnik dosahuje dostatečného zisku, zda má náležitou kapitálovou strukturu, zda svá aktiva užívá účinně, zda je schopen hradit své závazky s předstihem a nespočet dalších značných skutečností. Finanční analýza tvoří neoddelitelnou součást finančního řízení, a to především tím, že poskytuje údaje o tom, k čemu podnik v jednotlivých oblastech dospěl, jaké předpoklady se mu podařilo úspěšně vykonat a kde naopak došlo k okolnosti, kterou chtěl odvrátit nebo ji nečekal (Knápková, 2010). Základním cílem finančního řízení je v první řadě získávání finanční stability. Tuto stabilitu lze posuzovat podle toho, jaká je schopnost podniku vytvářet zisk, zvyšovat hodnotu majetku a zhodnotit vložený kapitál. K dalšímu kritériu, kterým lze posoudit finanční stabilitu, patří platební schopnost podniku. Pokud by podnik nezajistil platební schopnost, nemohl by ve své činnosti dále pokračovat (Růčková, 2019).

Aby finanční analýza mohla sloužit jako metoda pro hodnocení finančního hospodaření organizace, musí splňovat tři požadavky. Jedná se o požadavek účelnosti, tedy musí být prováděna s předem vymezeným účelem, požadavek aplikovatelnosti, dle kterého by měly být použity takové metody a nástroje, které odpovídají praktickým možnostem a konkrétním podmínkám podniku, a tzv. požadavek informační efektivnosti. Tento

požadavek říká, že všechny vynaložené prostředky na zpracování finanční analýzy by neměly zastiňovat předpokládané přínosy (Kraftová, 2002).

Z časového aspektu má význam provádět analýzu dvěma způsoby. První možností je ex post analýza. Ta spočívá ve zpětném zaměření se do minulosti a hodnocení vývoje podniku až do přítomnosti. Získané výsledky slouží jako podklad pro finanční plánování, které pracuje s ex ante daty. Naplánovat se dá výhled do krátkodobé, spjaté se všedním chodem podniku, i dlouhodobé budoucnosti podniku (Růčková, 2019).

3.9.1 Cíle finanční analýzy

Sedláček (2007) za cíle finanční analýzy považuje:

- a) zhodnocení účinků vnitřního i vnějšího prostředí podniku,
- b) analýzu stávajícího vývoje podniku,
- c) srovnání výsledků analýzy v prostoru,
- d) rozbor vztahů mezi ukazateli,
- e) zisk informací pro budoucí rozhodování,
- f) analýzu možností nastávajícího vývoje a výběr nejvhodnější možnosti,
- g) interpretaci výsledků včetně návrhů ve finančním plánování a řízení podniku.

3.9.2 Zdroje dat pro finanční analýzu

Zdroje nezbytných dat ke zpracování finanční analýzy, lze členit do tří skupin, podle informací, které poskytují. Ekonomické a finanční informace jsou obsaženy v účetních a vnitropodnikových výkazech, ve výročních zprávách, nebo je lze získat v předpovědi finančních analytiků a manažerů podniku. Kvantifikované nefinanční informace poskytují podnikové statistiky, poptávky, zaměstnanci, prospekty a vnitřní směrnice. Zprávy manažerů, ředitelů a auditorů, komentáře manažerů a odborného tisku nebo například nezávislá hodnocení a odhady analytiků jsou pokládány za nekvantifikované informace (Kocmanová, 2013).

Výchozími účetními výkazy pro úspěšné zpracování finanční analýzy jsou zejména rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o finančních tocích a výkaz o změnách vlastního kapitálu. Tyto výkazy jsou součástí veřejně dostupných informací a jsou k dispozici k nahlédnutí v obchodním rejstříku. Dle zákona o účetnictví z roku 2016 se mění

povinnosti zveřejňovat jednotlivá data a kategorizace účetních jednotek. Jakým způsobem mají konkrétní účetní jednotky zveřejňovat údaje shrnuje tabulka č. 4.

Tabulka 4 Vykazovací povinnost dle kategorizace účetních jednotek

Typ účetní jednotky	Povinnost sestavovat výkaz CF a VK	Sestavení výroční zprávy	Způsoby zveřejňování
Mikro	Ne	Ne	Pouze rozvahu
Malá	V případě povinnosti auditu ano	Za určitých okolností ano	Pouze rozvahu v případě nepovinného auditu
Střední	Ano	Ano	V rozsahu ověřeném auditorem
Velká	Ano	Ano	V rozsahu ověřeném auditorem

Zdroj: Růčková, 2021

Z tabulky vyplývá, že pokud budeme chtít vypracovat finanční analýzu z veřejně dostupných informací u podniků na úrovni malá a mikro účetní jednotka, můžeme se setkat s nedostupností některých údajů (Růčková, 2021).

Kategorizace podniků podle velikosti je shrnuta v následující tabulce č. 5. Do příslušné kategorie se účetní jednotka zařadí, pokud přesahuje dvě ze tří hraničních kritérií (Knápková, 2017).

Tabulka 5 Kategorizace účetních jednotek podle velikosti

Účetní jednotka	Aktiva	Obrat	Zaměstnanci
Mikro	Do 9 mil. Kč	Do 18 mil. Kč	Do 10
Malá	Do 100 mil. Kč	Do 200 mil. Kč	Do 50
Střední	Do 500 mil. Kč	Do 1 mld. Kč	Do 250
Velká	Nad 500 mil. Kč	Nad 1 mld. Kč	Nad 250

Zdroj: Knápková, 2017

3.9.3 Analýza poměrových ukazatelů

Na finanční analýzu lze nahlížet jako na metodu, která srovnává získaná data. Metody lze dle jednoduchosti užitých matematických operací rozdělit na elementární metody a na metody finanční analýzy, kam spadají matematicko-statistické či nestatické metody. Elementární metody následně zahrnují:

- 1) analýzu absolutních ukazatelů,
- 2) analýzu tokových a rozdílových ukazatelů,
- 3) analýzu poměrových ukazatelů,
- 4) analýzu soustav ukazatelů (Máče, 2006).

Ukazatele poměrové analýzy umožňují porovnat finanční situaci několika různých podniků. To je dáno tím, že poměry vytvářejí shodný základ pro hodnocení společností zpravidla působících ve stejném odvětví. Díky nim lze též udělat závěry ze všech finančních výkazů. Tím, že jednotlivá data budou vytažena z výkazu zisku a ztráty a rozvahy, lze získat poznatky, které by podnik nikdy nezískal přečtením pouze jediného výkazu. Dále finanční poměry umožňují získat rychlých statistik (Krantz, 2010).

Poměrová analýza má i své nedostatky. Robinson (2020) uvádí následující omezení poměrů:

Homogenita a heterogenita provozních činností organizace. Jestliže je organizace členěna na několik menších samostatných částí, které působí v odlišném odvětví, může to ztěžovat hledání správných poměrů pro srovnání.

Určení, zda jsou výsledky poměrové analýzy konzistentní. Určitý soubor poměrů může naznačovat problémy, jiný soubor poměrů říká, že problémy mají pouze krátkodobý ráz.

Využití úsudku. Výsledky poměrové analýzy nelze použít k přímému ocenění organizace. Při interpretaci poměrů je nutné vzít v potaz ekonomické a průmyslové prostředí v okolí organizace.

Užití alternativních účetních metod. Organizace si svou účetní metodu vybírá dle svého uvážení. Poměry nelze považovat za srovnatelné, pokud byly převzaty z účetních výkazů využívajících odlišné účetní metody. Například se může jednat o FIFO (first in, first out), LIFO (last in, first out), přímé nebo zrychlené metody odpisování, využití kapitálového nebo operativního leasingu a dále.

3.9.3.1 Ukazatelé likvidity

Ukazatelé likvidity znázorňují míru, v jaké je organizace způsobilá hradit své krátkodobé závazky, a ve stanovených termínech. V ukazatelích je uvedeno, kolikrát je organizace schopná uspokojit nároky věřitelů v případě, že všechny oběžná aktiva (nebo jejich danou část) přemění na peněžní prostředky. Ukazatele v sobě váží majetek, který firmě nepřináší žádný zisk, ale firma má v tomto majetku vázané zdroje. Z logiky vyplývá, že se firma bude snažit dosáhnout rozumného poměru likvidity. Konstrukce těchto ukazatelů spočívá v čitateli z oběžného majetku, který je seřazen od nejméně likvidních zásob přes nejvíce likvidní položky oběžných aktiv. Ve jmenovateli jsou krátkodobé závazky (Taušl Procházková, 2018).

3.9.3.1.1 Běžná likvidita

Ukazatel běžné likvidity, též označovaný jako likvidita 3. stupně, měří platební schopnost podniku z krátkodobého hlediska. Zpravidla se propočítává každý měsíc. Jedná se o relativně hrubý ukazatel platební schopnosti, ale díky své jednoduchosti se s ním v praxi setkáme často. Do čitatele se zapisují veškerá oběžná aktiva, do jmenovatele všechny peněžní závazky splatné do jednoho roku. Čím vyšší hodnotu běžné likvidity podnik vykazuje, tím je riziko platební neschopnosti menší. Nicméně velmi vysoká hodnota oběžných aktiv zhoršuje výnosnost podniku. To je způsobeno tím, že výnosnost oběžných aktiv je téměř nulová. Výpočet se provádí podle vzorce:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

(Synek, 2011).

Hodnocení výše ukazatele se různí v závislosti, zda je hodnocen z hlediska podniku nebo z hlediska bank a věřitelů. Banky a věřitelé mají zájem na vyšších hodnotách, jelikož vyšší hodnoty znamenají vyšší jistotu úhrady závazku. Naopak pro podnik dlouhodobě vysoké hodnoty ukazatele vypovídají o neproduktivním vázání prostředků (Otrusinová, 2011).

Většina organizací považuje za přijatelnou hodnotu poměr 1,5:1 nebo 2:1 (Francois, 2014).

3.9.3.1.2 Pohotová likvidita

Pohotová likvidita ve svém čitateli neobsahuje zásoby, které jsou nejméně likvidní částí oběžných aktiv. Tudíž se stává přesnějším vyjádřením schopnosti podniku dostát svým krátkodobým závazkům. Je vhodnější ukazatele sledovat v určitém časovém úseku než ji porovnávat s jinými hodnotami. Doporučenou výší ukazatele jsou hodnoty v rozmezí 0,7-1. Velikost ukazatele 1 svědčí o tom, že podnik je schopen dostát svým závazkům bez nutnosti prodávat své zásoby. Vysoká hodnota znamená, že podnik váže zbytečně velké množství aktiv ve formě pohotových prostředků, které ovšem přinášejí pouze minimální úrok. Pohotovou likviditu lze vyjádřit vzorcem:

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

(Vochozka, 2020).

Pohotová likvidita odráží skutečnost, že zásoby nelze s jistotou snadno a rychle přeměnit na hotovost, a dále to, že podnik nebude pravděpodobně schopný všechny své zásoby prodat za částku rovnající se jejich účetní hodnotě. To platí zejména v případě, kdy by byla povinna své zásoby prodat rychle (Robinson, 2015).

3.9.3.1.3 Okamžitá likvidita

Okamžitá likvidita je považována za nejpřísnější ukazatel schopnosti podniku hradit závazky. Ukazatel poměruje nejlikvidnější aktiva, tj. celý objem krátkodobého finančního majetku, s krátkodobými závazky. Doporučovaná hodnota není vázaná tolik na odvětví a je vytyčena v intervalu 0,2-0,5. Za standartní hodnotu se považuje hodnota pohybující se kolem 1, tedy kdy dochází k rovnosti mezi zdroji úhrad a potřebami úhrad. Výpočet je odvozen následujícím vztahem:

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

(Otrusinová, 2011).

Růčková (2019) uvádí interval doporučených hodnot v rozmezí 0,9 až 1,1. Tento interval je převzat z americké literatury. Pro české prostředí bývá toto rozmezí rozšířeno v dolní mezi. Některé prameny dolní mez stanovují na 0,6. Podle metodiky Ministra průmyslu a obchodu je hodnota snížena na 0,2, která se zároveň považuje za kritickou hodnotu.

3.9.3.2 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti srovnávají úroveň dluhu s vlastním kapitálem, aktivy a ziskem, a tím měří schopnost podniku provozovat své činnosti na neomezenou dobu. Ukazují způsobilost podniku splácet dlouhodobé závazky vůči věřitelům, držitelům dluhopisů nebo bankám. Na rozdíl od ukazatelů likvidity, které se zaměřují na běžnou platbu závazků, se ukazatelé zadluženosti zaměřují spíše na dlouhodobou udržitelnost podniku. Lepší hodnoty ukazatelů znamenají dlouhodobě solventní a finančně zdravější podnik (Lessambo, 2018).

3.9.3.2.1 Ukazatel věřitelského rizika

Ukazatel věřitelského rizika se označuje jako základní ukazatel celkové zadluženosti podniku. Tento ukazatel se hodnotí v souvislosti s celkovou výnosností podniku a v souvislosti se strukturou cizího kapitálu. Pro věřitele je příhodná nízká hodnota tohoto ukazatele. V případě finančně stabilního podniku platí, že dočasný nárůst zadluženosti může způsobit zvýšení celkové rentability vložených prostředků. Ukazatel se stanoví podle vztahu:

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

(Růčková, 2019).

Kocmanová (2013) za doporučenou hodnotu ukazatele věřitelského rizika považuje interval mezi 30–60 %.

3.9.3.2.2 Kvóta vlastního kapitálu

Tento ukazatel slouží jako doplněk k ukazateli věřitelského rizika a vyjadřuje finanční nezávislost organizace. Společně s ukazatelem věřitelského rizika informují o skladbě kapitálu a sečtením obou ukazatelů získáme hodnotu 1. Vztah pro výpočet kvóty vlastního kapitálu je následující:

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

(Sedláček, 2007).

3.9.3.2.3 Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu

Tento ukazatel ukazuje zadluženost vlastního kapitálu. Pokud po jeho vypočtení vychází hodnota menší než 1, jedná se pouze o relativně nízkou zadluženost, jelikož cizích zdrojů je méně než vlastních. Naopak výsledná hodnota vyšší než 1 značí vyšší zadluženost, jelikož cizích zdrojů je využíváno více než vlastních zdrojů. Pokud by bylo třeba okamžitě uhradit veškeré cizí zdroje, množství prostředků by nebylo dostatečné. Výpočet se provádí podle vzorce:

$$\text{Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}}$$

(Otrusínová, 2011).

Z hlediska finančního rizika se za bezpečnou míru zadlužení bere 40 % cizích zdrojů v poměru k vlastním zdrojům (Kislingerová, 2001).

3.9.3.3 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity sdělují informace o intenzitě využití jednotlivých forem majetku. Tato intenzita lze vyjádřit ve dvou formách. Buď jako doba obratu, tj. doba, po kterou jsou peníze vázané v určité formě aktiv, nebo jako rychlost obratu, tj. počet obrátek za daný časový úsek, obvykle rok (Otrusínová, 2011).

3.9.3.3.1 Obrat aktiv

Obrat aktiv vyjadřuje, kolikrát do roka se celková aktiva obrátí. Čím větší hodnota ukazatele, tím se to obecně považuje za lepší. Minimální doporučená hodnota je 1, vliv na hodnotu však má i příslušnost k odvětví. Nízká hodnota znamená neúměrnou majetkovou vybavenost organizace a jeho neefektivní využití. Vztah pro výpočet je následující:

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{výnosy}^4}{\text{aktiva}}$$

(Knápková, 2010).

3.9.3.3.2 Doba obratu zásob

Doba obratu zásob udává, jak dlouhá doba uplyne mezi nákupem materiálu a prodejem výrobků. Jinak řečeno tento ukazatel informuje o tom, kolik dní jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Za ideální se považuje pozvolné snižování hodnoty ukazatele v jednotlivých obdobích. Vzorec je uveden níže:

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{průměrné zásoby}}{\text{výnosy}^5} * 360$$

(Máče, 2005).

3.9.3.3.3 Doba obratu pohledávek

Ukazatel doby obratu pohledávek vyjadřuje dobu, po kterou existuje kapitál ve formě pohledávek. Představuje průměrné čekací období od okamžiku prodeje na obchodní

⁴ Knápková (2010) ve vzorci využívá tržby, u neziskových subjektů je vhodnější do vzorce dosadit výnosy.

⁵ Máče (2005) ve vzorci využívá tržby, u neziskových subjektů je vhodnější do vzorce dosadit výnosy.

úvěr po obdržení platby. Vyšší hodnota ukazatele značí větší potřebu úvěrů, tedy i vyšší náklady. Stanoví se podle vztahu:

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{průměrný stav pohledávek}}{\text{výnosy}^6} * 360$$

(Knápková, 2010).

3.9.3.3.4 Doba splatnosti krátkodobých závazků

Ukazatel udává počet dnů, kdy krátkodobé závazky setrvávají neuhrazené a podnik užívá bezplatný obchodní úvěr. Rozdíl mezi dobou splatnosti pohledávek a závazků je roven počtu dnů, které je nutno profinancovat. Dobu splatnosti krátkodobých závazků lze vyjádřit vzorcem:

$$\text{Doba splatnosti krátkodobých závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{výnosy}^7} * 360$$

(Kislingerová, 2007).

Pro organizaci je výhodné, pokud je doba obratu závazků větší, než je součet doby obratu zásob a pohledávek, jelikož dodavatelské úvěry financují pohledávky i zásoby (Knápková, 2017).

3.9.3.4 Ukazatele autarkie

Ukazatele autarkie odráží míru soběstačnosti neziskové organizace. Lze ji měřit na bázi příjmů a výdajů nebo výnosů a nákladů. Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů udává, zda je organizace schopna své náklady z hlavní činnosti pokrýt dosaženými výnosy. Za žádoucí výsledek se uvádí hodnota 100 % a více, pokaždé však záleží na konkrétní činnosti a potřebách organizace. Výpočet autarkie na bázi výnosů a nákladů lze provést dosažením do vzorce:

$$A_{HV-H\check{C}} = \frac{V_{H\check{C}}}{N_{H\check{C}}} * 100$$

kde:

$A_{HV-H\check{C}}$ je autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů,

⁶ Knápková (2010) ve vzorci využívá tržby, u neziskových subjektů je vhodnější do vzorce dosadit výnosy.

⁷ Kislingerová (2007) ve vzorci využívá tržby, u neziskových subjektů je vhodnější do vzorce dosadit výnosy.

V_{HČ} jsou výnosy z hlavní činnosti,
N_{HČ} jsou náklady hlavní činnosti (Hejduková, 2018).

3.9.3.5 Ukazatele rentability pro ziskový sektor

3.9.3.5.1 Rentabilita tržeb

Rentabilita tržeb (ROS – z anglického return on sales) vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb. Obecně platí, že čím vyšších hodnot nabývá, tím lepší je situace v podniku. Výpočet se provádí dosažením do vzorce:

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

(Růčková, 2019).

3.9.3.5.2 Rentabilita celkového kapitálu

Rentabilita celkového kapitálu (ROA – z anglického return on assets) poměří čistý zisk s celkovými aktivy, které byly do podnikání vloženy. Tento ukazatel nerozlišuje, zda jsou aktiva financována z vlastních nebo cizích zdrojů. Vzorec pro výpočet je následující:

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{aktiva}}$$

(Sedláček, 2007).

3.9.3.6 Ukazatele rentability pro neziskový sektor

Obecná definice rentability se zabývá poměrem zisku a investovaného kapitálu a je vytvořena přímo na míru obchodním společnostem. V prostředí neziskových organizací se považuje za nezbytné vnímat rentabilitu odlišně. Pokud není posláním nestátních neziskových organizací produkovat zisk, vzniká povinnost ho ve vzorci nahradit takovou veličinou, která se shoduje s charakterem neziskových právních forem.

Projekt SAFE vytvořil metodiku k určení hodnoty dobrovolnické práce. Přesně touto hodnotou se může nahradit zisk nad zlomkovou čarou ve vzorci rentability.

3.9.3.6.1 Dotační rentabilita

Dotační rentabilita zahrnuje hodnotu dobrovolnické práce v organizaci a poskytnuté dotace. V položce dotace se počítá i s prostředky poskytovanými na ostatní (nemzdové) náklady. Výpočet dotační rentability se vypočítá ze vztahu:

$$\text{Dotační rentabilita} = \frac{\text{hodnota dobrovolnické práce v organizaci}}{\text{dotace poskytnuté organizaci}}$$

Hodnota dobrovolnické práce je určena dle metodiky Mezinárodní organizace práce, či dle doporučení projektu SAFE ohodnocena fixní hodinovou mzdou.

3.9.3.6.2 Rentabilita dobrovolnické práce v organizaci

Rentabilitu dobrovolnické práce v organizaci lze určit, pokud organizace kalkuluje i náklady na dobrovolníky. Do těchto nákladů se například začleňují náklady na pracovní pomůcky, proplacené jízdné, stravu, poměr režijních nákladů na zajištění dobrovolnické práce a podobně. Postup výpočtu rentability je následující:

$$\text{Rentabilita dobrovolnické práce v organizaci} = \frac{\text{hodnota dobrovolnické práce}}{\text{náklady na dobrovolníky}}$$

(Sedláček, Brejchová, 2015).

3.9.3.6.3 Rentabilita nákladů hospodářské činnosti

Cílem rentability nákladů hospodářské (doplňkové) činnosti je maximalizace hodnoty ukazatele. Pokud by hodnota nabývala záporných čísel, je nutné od hospodářské činnosti ustoupit. Výpočet vychází z následujícího vzorce:

$$\text{Rentabilita nákladů hospodářské činnosti} = \frac{\text{hospodářský výsledek hospodářské činnosti}}{\text{náklady doplňkové činnosti}} * 100 [\%]$$

(Kraftová, 2002).

3.10 Finanční zdraví nestátních neziskových organizací

Centrum pro výzkum neziskového sektoru na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně vytvořilo software, který slouží k hodnocení finančního zdraví nestátních neziskových organizací. Organizace jej mohou využít zdarma. Software nese název „Kalkulačka finančního zdraví neziskové organizace“ a byl vytvořen v rámci projektu s názvem Model finančního zdraví neziskových organizací a predikce jejich finanční zranitelnosti. Projekt byl realizován od ledna 2019 do prosince 2020. Software dokáže rozpoznat faktory, které významně přispívají k rozlišení mezi finančně zdravými a nezdravými organizacemi, a odhadovat pravděpodobnost finanční zranitelnosti. Software je dostupný na webové stránce www.fikane.cz (vlada.cz, 2023).⁸

Software obsahuje dvě kalkulačky, jedna je určena pro servisní (tj. veřejně prospěšné) organizace a druhá pro členské (tj. vzájemně prospěšné) organizace.

Kalkulačka pro servisní organizace vychází ze vstupních dat pocházejících z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Vstupní data z rozvahy jsou:

- a. aktiva celkem,
- b. krátkodobý majetek celkem,
- c. peněžní prostředky v pokladně,
- d. peněžní prostředky na účtech,
- e. vlastní zdroje celkem,
- f. cizí zdroje celkem,
- g. dlouhodobé závazky celkem,
- h. krátkodobé závazky celkem.

Vstupní data z výkazu zisku a ztráty jsou:

- a. náklady celkem,
- b. provozní dotace,
- c. přijaté příspěvky,
- d. tržby za vlastní výkony a za zboží,
- e. ostatní výnosy,
- f. tržby z prodeje majetku,

⁸ Vláda ČR: Kalkulačka finančního zdraví neziskové organizace, 2021. [online] [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnno/aktuality/kalkulacka-financniho-zdravi-neziskove-organizace-186411/>

- g. výnosy celkem,
- h. výsledek hospodaření před zdaněním,
- i. výsledek hospodaření po zdanění.

Pokud organizace též vedlejší činnost, kalkulačka požaduje též data z výkazu zisku a ztráty pro vedlejší činnost.

Pro hodnocení z pohledu celkové finanční situace se využívá škála známek od A až po F.

Dílčí hodnocení finančního zdraví vychází z vyhodnocení šesti dílčích ukazatelů:

1. ukazatel poklesu vlastních zdrojů – považuje se za žádoucí, aby nedocházelo k poklesu vlastních zdrojů ze střednědobého časového hlediska,
2. ukazatel dvouleté dotační ztrátovosti – považuje se za žádoucí, aby v souběhu s čerpanými dotacemi nedosahovalo záporného výsledku hospodaření,
3. ukazatel běžné likvidity – považuje se za žádoucí, aby organizace zachovávala vyšší hodnoty oběžných aktiv ve srovnání s krátkodobými závazky,
4. ukazatel koncentrace výnosů – považuje se za žádoucí, aby výnosy pocházely z různých zdrojů,
5. ukazatel tříletého vývoje rentability aktiv – považuje se za žádoucí, aby byla dosahována co nejvyšší možná rentabilita,
6. ukazatel zadluženosti – považuje se za žádoucí, aby míra zadluženosti neohrožovala budoucí schopnost organizace splácet závazky a zároveň umožňovala rozvoj organizace.

Za finančně zranitelnou organizaci se považuje ta, která:

- a. po dobu tří let snižuje hodnotu svých vlastních zdrojů o více jak 20 %,
- b. má výnosy koncentrované z více jak 90 %,
- c. po dobu dvou let je adresátem veřejné podpory a současně vykazuje hospodaření se ztrátou,
- d. má tři roky po sobě zápornou rentabilitu aktiv,
- e. má nedostatečnou běžnou likviditu,
- f. je z 90% zadlužená,
- g. ve své vedlejší činnosti hospodaří se ztrátou (www.fikane.cz).⁹

⁹ Centrum pro výzkum neziskového sektoru: Kalkulačka finančního zdraví neziskové organizace. [online]. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://www.fikane.cz/>

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika neziskové organizace Charita ČR

Nezisková organizace Charita ČR se může právem chlubit titulem nejstarší dobročinné organizace s celostátní působností v České republice. Zároveň je i nejstarším poskytovatelem sociálních a zdravotních služeb v tuzemsku. K 1.1.2024 charitní síť vytváří 275 místních charit. Jako své poslání si organizace vytyčila pomoc lidem v tíživých sociálních situacích, hendikepovaným, dlouhodobě nemocným, umírajícím, obětem domácího násilí nebo lidem zasaženým živelními katastrofami. Působení organizace se netýká pouze České republiky. Za hranicemi státu se orientuje na rozvojovou spolupráci, ve vybraných zemích působí ve zdravotnictví a v sociálních službách, podporuje vzdělávání, ochranu životního prostředí a rozvoj podnikání. V oblastech postiženými přírodními katastrofami nebo válkami pomáhá zajistit základní životní potřeby.

Historie Charity na našem území se datuje do období konce první světové války. V červnu roku 1918 došlo k založení Svazu katolické charity v Čechách. Charitní síť vznikala postupně a začínala do sebe zahrnovat množství dobročinných organizací založených ve druhé polovině 19. století. V roce 1928 vznikla celostátní charitní centrála se sídlem v Praze. V období mezi světovými válkami dosáhla Charita velkého rozvoje. Po skončení druhé světové války Charita pomáhala navrátilcům z koncentračních táborů a dalším lidem postiženým válkou. Po nástupu komunistů k moci byla katolická charita vytlačena z oblasti sociálního a zdravotnického působení a celá charitní síť byla zrušena. Nová éra Charity započala až po roce 1989 (charita.cz, 2024).¹⁰

4.2 Oblastní charita Jičín

Oblastní charita Jičín je nezisková církevní organizace. Jako církevní organizace je zapsána v Rejstříku evidovaných právnických osob, který vede Ministerstvo kultury. Organizace sídlí v Jičíně na adrese 17. listopadu 861. Její vizí je být zdravou stabilní organizací, která poskytuje kvalitní charitativní služby v duchu křesťanských hodnot. Ve

¹⁰ Charita Česká republika. [online] [cit. 2024-03-02]. Dostupné z <https://www.charita.cz/kdo-jsme/historie/>

svém poslání si stanovila pomoc lidem v hmotné, sociální, duševní a duchovní nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti nebo náboženskému vyznání.

Založení organizace si vyžádalo poměrně spletitou cestu, na které se vystříдалo mnoho lidí. Za předchůdce organizace se považuje občanské sdružení Malé Jaro založené na podzim roku 2001. V roce 2004 byl v Jičíně otevřen Nízkoprahový klub pro děti a mládež (EXIT), který poskytoval sociální služby dětem a mládeži. V roce 2005 měl klub téměř 100 pravidelných klientů, kteří využívali jeho služby. V roce 2006 občanské sdružení Malé Jaro, v té době již přejmenované na For-Teenager Apel, ukončilo svou činnost a od ledna 2007 přešly veškeré závazky pod Oblastní charitu Jičín. Založení Charity proběhlo za velké pomoci paní Daniely Rybkové, která se stala první ředitelkou. O rok později se ředitelem stal pan David Rejlek, který stojí v čele organizace dodnes (jicin.charita.cz, 2024).¹¹

4.2.1 Činnosti organizace

Od svého vzniku charita ušla velkou cestu a spektrum její činnosti se výrazně rozšířilo. V roce 2022 organizace realizovala níže uvedené činnosti.

a. Charitní pečovatelská služba (CHPS)

Pečovatelská služba pomáhá starým a nemocným lidem vést plnohodnotný život. Klientům poskytuje například pomoc se sebeobsluhou, rozvoz jídel, pomoc s chodem domácnosti nebo doprovod klienta na úřad. Při výkonu služby respektuje individuální potřeby svých klientů. Služby poskytuje pro města Kopidlno, Vysoké Veselí, Libáň, Železnice a okolní obce, které na službu přispívají. Jakmile by některý z občanů obce, která na službu přispívá, měl zájem o využití pečovatelské služby, charita je zavázána službu poskytnout. Klienti pečovatelskou službu mohou využívat denně od 7 do 22 hodiny. Služba je prováděna ambulantně a za úplaty na základě písemné smlouvy s uživateli.

V roce 2022 pečovatelská služba svým klientům poskytla celkem 18 146 hodin péče. Službu využívalo 131 uživatelů, z toho 87 žen a 44 mužů. O chod služby se staralo 21 zaměstnanců.

¹¹ Oblastní charita Jičín. [online] [cit. 2024-03-02]. Dostupné z <https://jicin.charita.cz/>.

b. Centrum Sasanka

Centrum Sasanka zajišťuje sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi. Podporuje rodiny s ohroženými dětmi v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí Krajským úřadem Královéhradeckého kraje. Svou činnost poskytuje ambulantně na pracovišti v Jičíně, Nové Pace, Vysokém Veselí a Kopidlně. Po předchozí domluvě s pracovníci může být služba poskytována i v terénu. Výkon služby zajišťuje multidisciplinární tým odborníků – sociální pracovníci, pracovníci v sociálních službách a další odborní pracovníci. Jedná se o bezplatnou formu pomoci. Služba je financována převážně z dotací od Královéhradeckého kraje a Ministerstva práce a sociálních věcí.

V roce 2022 pracovníci poskytli podporu 232 rodinám.

c. Centrum Fialka

Centrum Fialka zajišťuje sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi a těhotné ženy, které se ocitly v náročné životní situaci, kterou nemůžou nebo nedovedou řešit bez cizí pomoci. Pracuje s rodinami, které se potýkají s rozpadem vztahů a s tím spojenou finanční nouzí, řeší otázku rozdělení péče o děti, nevyhovující bytové podmínky, výchovu dětí a podobně. Služba je poskytována zdarma pro město Lomnice nad Popelkou jeho okolí.

V roce 2023 došlo ke sloučení Sasanky a Fialky a v Lomnici nad Popelkou bylo zachováno pouze kontaktní místo s jedním zaměstnancem. Důvodem sloučení byl nedostatek dotací od města Lomnice nad Popelkou.

d. Nízkoprahové kluby pro děti a mládež

Nízkoprahové kluby pomáhají v Jičíně, Hořicích, Nové Pace a blízkém okolí dětem a mladým lidem, kteří jsou ohroženi nebo již postiženi nežádoucími sociálními jevy. Jedná se například o děti, které se dostávají do konfliktu se zákony, neumí trávit smysluplně svůj volný čas, žijí v nefunkčním rodinném prostředí, neuznávají autority nebo nejsou schopny si najít kamarády.

e. Dobrovolnické centrum

Dobrovolnické centrum vyhledává a připravuje lidi na dobrovolnickou práci. Centrum úspěšně realizuje tři programy. Jedná se o dlouhodobé dobrovolnictví, krátkodobé dobrovolnictví a tříkrálovou sbírku. Dlouhodobé dobrovolnictví zahrnuje aktivity, u kterých Charita předpokládá spolupráci přibližně na jeden rok. V sociálních službách se jedná například o vyplňování volného času uživatelů, doprovody na procházky a výlety,

spoluvytváření rukodělných prací a další volnočasové činnosti. Ve zdravotnických zařízeních se jedná o běžné návštěvy pacientů v Oblastní nemocnici Jičín a.s. včetně Nemocnice v Novém Bydžově. Ve školských zařízeních to může být pomoc s doučováním, rukodělné činnosti, vyplnění volného času. Krátkodobé dobrovolnictví zahrnuje aktivity na jeden až dva dny. Dobrovolníci se v rámci programu účastní jarní a podzimní potravinové sbírky a sbírky pro Ukrajinu.

f. Domov se zvláštním režimem

V červenci 2022 organizace nově otevřela domov se zvláštním režimem RváčOff. Domov poskytuje celoroční bydlení rodinného typu dospívajícím a dospělým klientům s poruchou autistického spektra, kteří již nemohou zůstat ve svém přirozeném domácím prostředí. Služba je určena lidem, kteří potřebují vysokou míru kvalifikované individuální podpory během celého dne a nemohou čerpat pobytové služby u jiných poskytovatelů z důvodu chování náročného na péči. Služba je poskytována občanům Libereckého kraje za finanční úhradu. Při otevření do domova nastoupili celkem tři klienti, v listopadu pak čtvrtý klient. Dům je ve vlastnictví města Lomnice nad Popelkou a charita ho má v nájmu.

g. Sociální podnik Veronika

Oblastní Charita Jičín v roce 2018 založila dceřinou společnost OCHJ Veronika s.r.o. Společnost je sociálním podnikem, který zaměstnává lidi s handicapem, a oficiálním zaměstnavatelem na chráněném trhu práce. Poskytuje náhradní plnění dle zákona č. 435/2004 Sb. Důvodem pro založení bylo vytváření zisku, který se použije na další rozvoj. Veronika provozuje prádelny a sběrný čistírny v Libáni a v Jičíně, zabývá se úklidovými službami a úklidem automobilů. V roce 2022 zaměstnávala celkem 8 zaměstnanců se zdravotním postižením (výroční zpráva 2022).

4.2.1.1 Podíl jednotlivých středisek na hospodaření organizace

V níže uvedené tabulce č. 6 je znázorněn vývoj nákladů a výnosů dle středisek. Nejvyšší podíl na činnostech Oblastní charity Jičín dle nákladů má Charitní pečovatelská služba, náklady na toto středisko zahrnují přes 44 % veškerých nákladů.

Tabulka 6 Vývoj nákladů a výnosů jednotlivých středisek, 2017-2021, tis. Kč

Rok		2017	2018	2019	2020	2021	Podíl nákladů 2021 [%]
Charitní pečovatelská služba	N	5 364	7 501	8 400	10 799	12 229	44,20
	V	5 363	7 494	8 400	10 799	12 228	
Sasanka	N	4 975	5 509	6 153	6 893	7 663	27,70
	V	4 972	5 508	6 148	6 840	7 657	
Fialka	N	1 311	1 725	1 968	1 720	2 234	8,07
	V	1 236	1 725	1 968	1 719	2 233	
NZDM ¹² Exit	N	1 307	1 438	1 476	1 517	1 609	5,82
	V	1 306	1 437	1 475	1 516	1 608	
NZDM PoHoDa	N	1 269	1 409	1 455	1 462	1 516	5,48
	V	1 269	1 407	1 454	1 461	1 514	
NZDM Relax	N	1 242	1 391	1 453	1 466	1 498	5,41
	V	1 242	1 390	1 453	1 466	1 498	
Správa	N	38	37	112	191	675	2,44
	V	34	34	103	180	667	
Dobrovolníci	N	384	233	259	275	242	0,87
	V	384	233	259	275	242	

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy, 2017-2021

4.2.2 Majetek organizace

4.2.2.1 Vlastní majetek

Struktura majetku Oblastní charity Jičín k 31.12.2021 je znázorněna v níže uvedené tabulce č. 7.

¹² Nízkoprahový klub

Tabulka 7 Struktura majetku 2021, tis. Kč

Rok	2021	Podíl na majetku 2021 [%]
Dlouhodobý majetek celkem	1 749	31,23
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (netto stav)	1 449	25,88
Dlouhodobý finanční majetek	300	5,36
Krátkodobý majetek celkem	3 767	67,27
Zvířata	35	0,63
Materiál na skladě	4	0,07
Zboží na skladě	3	0,05
Odběratelé	1	0,02
Poskytnuté provozní zálohy	474	8,46
Ostatní pohledávky	222	3,96
Dohadné účty aktivní	114	2,04
Pokladna	75	1,34
Účty v bankách	2 839	50,70
Jiná aktiva celkem	84	1,5
Náklady příštích období	57	1,02
Příjmy příštích období	27	0,48
Aktiva celkem	5 600	100

Zdroj: rozvaha, 2021

Charita ke dni 31. 12. 2021 disponovala majetkem oceněným dle rozvahy na částku 5 600 tis. Kč. Z toho největší podíl, konkrétně 67,27 %, představuje krátkodobý majetek.

Organizace evidovala dlouhodobý majetek v hodnotě 1 749 tis. Kč. Samostatné movité věci jsou zejména automobily. V roce 2021 organizace koupila dva nové automobily Dacia Sandero v ceně 254 tis. Kč a 191 tis. Kč. Organizace neeviduje žádný dlouhodobý nehmotný majetek.

Zásoby byly evidovány v celkové hodnotě 42 tis. Kč. Organizace vlastnila včelstva pro hospodářskou činnost v hodnotě 35 tis. Kč. Pohledávky byly ohodnoceny na částku 810 tis. Kč. Poskytnuté provozní zálohy jsou určeny na běžnou činnost organizace, konkrétně na dodávky energií. Ostatní pohledávky v hodnotě 222 tis. Kč obsahovaly pohledávky vůči klientům pečovatelské služby a pohledávku vůči firmě ENWOX. Krátkodobý finanční majetek celkem činil 2 914 tis. Kč, z toho organizace měla 75 tis. Kč uložených v pokladně a zbytek na bankovním účtu.

Příjmy příštích období obsahovaly příspěvek Úřadu práce Jičín a náklady příštích období zahrnovaly časové rozlišení nákladů.

4.2.2.2 Majetek v nájmu

Organizace nevlastní žádnou nemovitost. Veškeré prostory, které využívá, jsou pronajaté. Naprostá většina objektů je pronajata od měst a na dobu neurčitou. V následující tabulce č. 8 jsou uvedeny budovy, ve kterých si organizace pronajímá část prostorů, a jejich vlastníci.

Tabulka 8 Pronajaté prostory, 2021

Rok	2021	
Středisko	Sídlo	Vlastník
Charitní pečovatelská služba	Havlíčkova 442, Kopidlno	Město Kopidlno
Charitní pečovatelská služba – kontaktní pracoviště Jičín	Vrchlického 824, Jičín	Město Jičín
Dobrovolnické centrum		
Sasanka		
Správa organizace	17. listopadu 861, Jičín	Město Jičín
Sasanka – kontaktní pracoviště Nová Paka	Legií 268, Nová Paka	Město Nová Paka
Fialka	Husovo náměstí 36, Lomnice nad Popelkou	Soukromé vlastnictví
NZDM Exit	Na Jihu 553, Jičín	Město Jičín
NZDM Pohoda	Janderova 808, Hořice	Město Hořice
NZDM Relax	Masarykovo náměstí 325, Nová Paka	Město Nová Paka

Zdroj: výroční zpráva 2021, katastr nemovitostí

Z dostupných zdrojů (registr smluv) byly zjištěny některé ceny nájmu za nemovitosti. V roce 2021 byla sjednána nájemní smlouva se Správou nemovitostí města Jičína týkající se objektů s č.p. 823 a 824. Celková výměra pronajatých nebytových prostorů činí 44,10 m² a cena za měsíc činila 40 Kč/m², z toho vychází výše ročního nájmu 21 168 Kč. Výše nájemného se zvyšuje o inflaci vždy k 1.7. běžného kalendářního roku.

Stejná cena (40 Kč/m²) byla se Správou nemovitostí města Jičína sjednána i za pronájem prostorů v objektu Na Jihu 533 v roce 2020. Celková výměra prostor je 269 m², v roce 2020 organizace za nájem zaplatila 129 tis. Kč.

Ve stejném roce byl sjednán i pronájem prostorů v objektu 17. listopadu v Jičíně. Měsíční cena byla opět 40 Kč/m². Celková výše pronajatých prostorů činí 339 m². Kromě nebytových prostorů má organizace pronajata i dvě parkovací místa za cenu 6 tis. ročně za jedno auto. V roce 2020 nájemné za objekt 17. listopadu činilo 174 tis. Kč.

Kontaktní pracoviště Sasanky v Nové Pace má pronajatou výměru 86,74 m² a cena za m² v roce 2019 činila 33 Kč měsíčně, celková výše ročního nájmu vychází na 34 tis. Kč.

Nízkoprahový klub v Hořicích má od roku 2018 pronajaté prostory s výměrou 94,7 m² s cenou 33 tis. ročně, tedy 29 Kč/m² měsíčně.

4.3 Analýza hospodaření

4.3.1 Nákladové položky

Níže uvedená tabulka představuje strukturu celkových nákladů organizace z hlavní činnosti za sledované období 2017-2021.

Tabulka 9 Struktura nákladů z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	Procenta 2021
Mzdové náklady	9 694	12 116	13 317	14 827	17 243	62,31
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	3 148	3 961	4 213	4 682	5 502	19,88
Ostatní služby	1 433	1 278	1 493	1 621	2 036	7,36
Spotřeba materiálu, energie	1 093	1 330	1 508	2 066	1 948	7,04
Odpisy dlouhodobého majetku	247	319	365	490	496	1,79
Opravy a udržování	80	54	64	377	184	0,66
Cestovné	92	77	187	112	104	0,38
Zákonné sociální náklady	42	52	64	99	79	0,29
Jiné ostatní náklady	19	23	29	25	34	0,12
Úroky	22	17	12	6	14	0,05
Poskytnuté členské příspěvky	9	14	5	4	13	0,05
Ostatní pokuty a penále	2	0	0	0	8	0,03
Daň z příjmu	2	2	4	5	5	0,02
Daně a poplatky	2	3	5	3	4	0,01
Náklady na prezentaci	3	0	0	0	1	-
Dary	0	0	11	8	0	-
Náklady z hlavní činnosti	15 888	19 246	21 277	24 325	27 665	-
Index meziroční změny	-	1,21	1,11	1,14	1,14	-

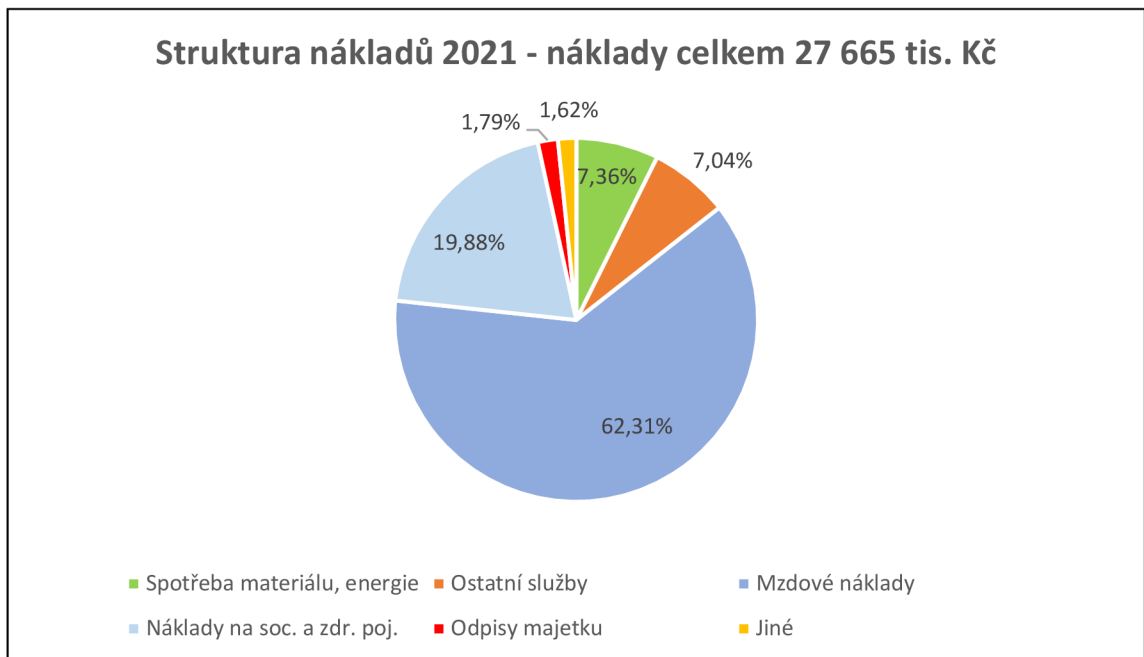
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Náklady z hlavní činnosti v prvním sledovaném roce dosáhly na částku 15 888 tis. Kč a následně každým rokem rostly, až se vyšplhaly na částku 27 665 tis. Kč. K nejvyššímu meziročnímu růstu 21 % došlo mezi lety 2017 a 2018.

Nejpodstatnější část nákladů tvoří náklady spojené s pracovní silou. Tyto náklady každý rok představují přibližně 80 % veškerých nákladů organizace a jsou podrobněji rozebrány v následující podkapitole.

Struktura celkových nákladů v roce 2021 je graficky znázorněna v níže uvedeném grafu č. 1.

Graf 1 Struktura nákladů 2021, tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 9

4.3.1.1 Náklady související s najímáním pracovní síly

Do této skupiny jsou zařazeny mzdové náklady, náklady na sociální a zdravotní pojištění, zákonné sociální náklady, náklady na cestovné a na vzdělávání zaměstnanců. Jejich výši shrnuje následující tabulka č. 10.

Tabulka 10 Náklady související s pracovní silou, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	Bazický index 2017/21
Mzdové náklady	9 694	12 116	13 317	14 827	17 243	1,78
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	3 148	3 961	4 213	4 682	5 502	1,75
Cestovné	92	77	187	112	104	1,13
Zákonné sociální náklady	42	52	64	99	79	1,88
Vzdělávání zaměstnanců	133	127	89	64	67	0,50
Celkem	13 109	16 333	17 870	19 784	22 995	1,75
Podíl na celkových nákladech [%]	82,51	84,86	83,99	81,33	83,12	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Celkové náklady na zaměstnance každý rok tvořily mezi 81,33 až 84,86 % veškerých nákladů organizace. Nejvyšší podíl na celkových nákladech měly v roce 2018 a nejnižší v roce 2020.

Nejvyšší meziroční růst nákladů proběhl mezi lety 2017 a 2018, kdy náklady povyroستly o 25 % ve srovnání s předchozím rokem. Následující rok však zaznamenaly nižší růst, a to o 9 %. Průměrné tempo růstu činí 1,15, což znamená průměrný meziroční růst o 15 %.

V další tabulce č. 11 je uveden počet zaměstnanců organizace a vypočtena průměrná hrubá mzda na 1 zaměstnance. Mezi lety 2017 a 2021 průměrná hrubá měsíční mzda na 1 zaměstnance povyroستla o 9,77 tis. Kč, což představuje nárůst o 42,76 %. Výrazně se též zvýšil i počet zaměstnanců, a to ze 36 na celkových 45.

Tabulka 11 Průměrná hrubá mzda na 1 zaměstnance, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet zaměstnanců na HPP ¹³	36	41	43	41	45
Přepočtený počet zaměstnanců na HPP ¹⁴	33,66	38,56	40,55	38	42
Mzdové náklady na HPP [tis. Kč]	9 227	11 703	12 597	13 559	16 436
Průměrná roční hrubá mzda na 1 zaměstnance [tis. Kč]	274,12	303,50	310,65	356,82	391,33
Průměrná měsíční hrubá mzda na 1 zaměstnance [tis. Kč]	22,84	25,29	25,89	29,74	32,61
Index meziroční změny	-	1,11	1,02	1,15	1,10

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy a výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Následující tabulka č. 12 zobrazuje meziroční růst průměrné hrubé mzdy v rámci celé ČR. Tento růst je porovnán s růstem průměrné hrubé mzdy v rámci organizace.

Tabulka 12 Porovnání růstu hrubé mzdy s celorepublikovým průměrem

Rok	2018	2019	2020	2021
Index průměru hrubé mzdy vůči předešlému roku v rámci OCHJ	110,7	102,4	114,9	109,7
Index průměru hrubé mzdy vůči předešlému roku v rámci celé ČR	108,6	106,8	105,4	105,6
Rozdíl	2,1	-4,4	9,5	4,1

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV – informační systém o průměrném výdělku, 2018-2021

¹³ Počet uveden ve fyzických osobách

¹⁴ Přepočteno na plné úvazky

Vyjma roku 2019 v rámci organizace rostla průměrná hrubá měsíční mzda výrazněji než ve srovnání s celorepublikovým průměrem.

4.3.1.2 Spotřeba materiálu, energie

Pokud z nákladů organizace vyloučíme náklady související s najímáním pracovní síly, náklady na spotřebovaný materiál a energii by zaujaly hned první místo. Mezi tyto náklady patří náklady na spotřebu elektrické energie, centrální vytápění, vodné a stočné, kancelářské a úklidové prostředky apod. V níže uvedené tabulce č. 13 je uveden podíl těchto nákladů na celkových nákladech daného roku.

Tabulka 13 Podíl spotřeby materiálu a energií na celkových výdajích

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba materiálu, energie	1 093	1 330	1 508	2 066	1 948
Celkem náklady	15 888	19 246	21 277	24 325	27 665
Podíl na celkových nákladech [%]	6,88	6,91	7,09	8,49	7,04
Index meziroční změny	-	1,21	1,13	1,37	0,94

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

V roce 2020 náklady na spotřebu materiálu a energií představovaly 8,49 % z celkových výdajů organizace, což je nejvíce za sledované období. Nejmenší podíl vyšel pro rok 2017.

V tabulce č. 13 je zaznamenán i růst těchto nákladů. Bazický index roku 2021 vůči roku 2017 činí 1,78. Náklady v posledním sledovaném roce byly o 78 % vyšší než v úvodním sledovaném roce. Pokud by náklady rostly každý rok ve stejné výši, musely by každým rokem narůst o 15,54 %, aby se vyšplhaly z 1 093 tis. Kč na konečných 1 948 tis. Kč.

K nejvyššímu meziročnímu růstu došlo mezi lety 2019 a 2020, kdy náklady vyrostly o 37 % během jediného roku. V následujícím roce však náklady poklesly, a to o 5,71 %. K poklesu nákladů napomohlo sloučení středisek Charitní pečovatelské služby v Libáni a Kopidlně do jedné budovy.

4.3.1.3 Zbývající náklady

Náklady, které nám zbývají po vyloučení nákladů souvisejících s najímáním pracovní síly a spotřeby energie a materiálu, představují pouze malou část z celkových nákladů. V roce 2021 se mezi tyto náklady rozdělilo pouhých 9,86 % veškerých nákladů.

Dvě nejobjemnější položky jsou ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku. Jejich vývoj sleduje tabulka č. 14.

Tabulka 14 Ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku, 2017-2021, tis. Kč

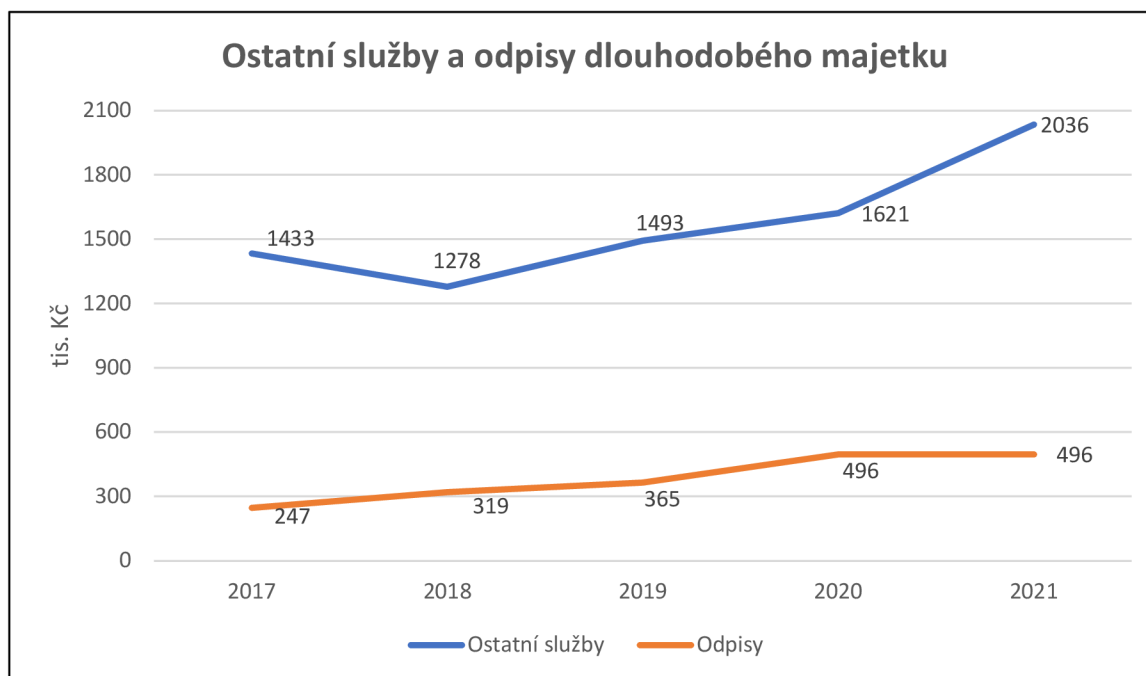
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ostatní služby	1 433	1 278	1 493	1 621	2 036
- Index meziroční změny	-	0,89	1,17	1,09	1,26
Odpisy dlouhodobého majetku	247	319	365	496	496
- Index meziroční změny	-	1,29	1,14	1,34	1,00

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Ostatní služby¹⁵ vykazují nepravidelný růst. Mezi lety 2017 a 2018 poklesly, ale v dalších letech meziročně rostly. Rozdíl mezi prvním a posledním sledovaným rokem činí 603 tis. Kč.

Odpisy dlouhodobého majetku meziročně rostly, výjimkou je pouze poslední rok, kdy se náklady meziročně nezměnily. V grafu č. 2 je znázorněn meziroční vývoj ostatních služeb a odpisů dlouhodobého majetku.

Graf 2 Ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 14

¹⁵ Mezi ostatní služby například patří nájemné, náklady na IT služby, telefonní služby, audit, přezutí aut a internet.

4.3.2 Výnosové položky

Struktura a vývoj výnosových položek z hlavní činnosti organizace je znázorněna v níže uvedené tabulce č. 15.

Tabulka 15 Struktura výnosů z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	Procenta 2021
Provozní dotace	9 379	12 040	15 554	21 406	24 915	90,12
Tržby z prodeje služeb	5 966	6 967	5 312	2 208	1 986	7,18
Zúčtování fondů	312	52	84	105	478	1,73
Jiné ostatní výnosy	84	137	236	492	148	0,54
Přijaté příspěvky, dary	55	19	38	23	97	0,35
Úroky přijaté	10	13	33	23	24	0,09
Výnosy z hlavní činnosti	15 806	19 228	21 257	24 257	27 648	-
Index meziroční změny	-	1,22	1,11	1,14	1,14	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Výnosy z hlavní činnosti vykazují obdobný trend růstu jako náklady z hlavní činnosti. Pohybovaly se mezi 15 806 tis. Kč a 27 648 tis. Kč. Ve struktuře výnosových položek dominují provozní dotace. V roce 2021 dotace vytvářely přes 90 % celkových výnosů.

4.3.2.1 Tržby z prodeje služeb

Tržby z prodeje služeb od roku 2018 vykazovaly klesající trend. Tempo poklesu tržeb je uvedeno v tabulce č. 16.

Tabulka 16 Tržby z prodeje služeb, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby z prodeje služeb	5 966	6 967	5 312	2 208	1 986
Index meziroční změny	-	1,17	0,76	0,42	0,90

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

K největšímu meziročnímu poklesu tržeb došlo mezi lety 2019 a 2020. Tehdy tržby poklesly o 3 104 tis. Kč. Bohužel ani v následujícím roce se organizaci nepodařilo vývoj tržeb obrátit ve svůj prospěch, ačkoliv míra poklesu již nebyla tak rapidní. Tržby z prodeje služeb patří mezi zdroje financování, které si neziskové organizace vytvářejí sami. Čím vyšší jsou, tím více se nezisková organizace stává nezávislá na svých donátorech.

Velkou část těchto tržeb organizace získala na základě plnění smluv. Například se jedná o smlouvu o zajištění sociální služby uzavřenou s Královéhradeckým krajem nebo

o smlouvu o poskytování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi uzavřenou s Libereckým krajem.

Podstatnou činností, ze které organizaci plynou finance, je poskytování pečovatelské služby. Aby zájemci mohli službu využívat, musí mít s organizací uzavřenou písemnou smlouvu. Služby se poskytují za úhradu, ceník úkonů je zveřejněn na webových stránkách charity. Níže předložená tabulka č. 17 shrnuje vývoj příjmů od klientů pečovatelské služby, včetně vývoje vykonaných služeb za rok a ročního počtu klientů.

Tabulka 17 Tržby od klientů Charitní pečovatelské služby, 2017-2021

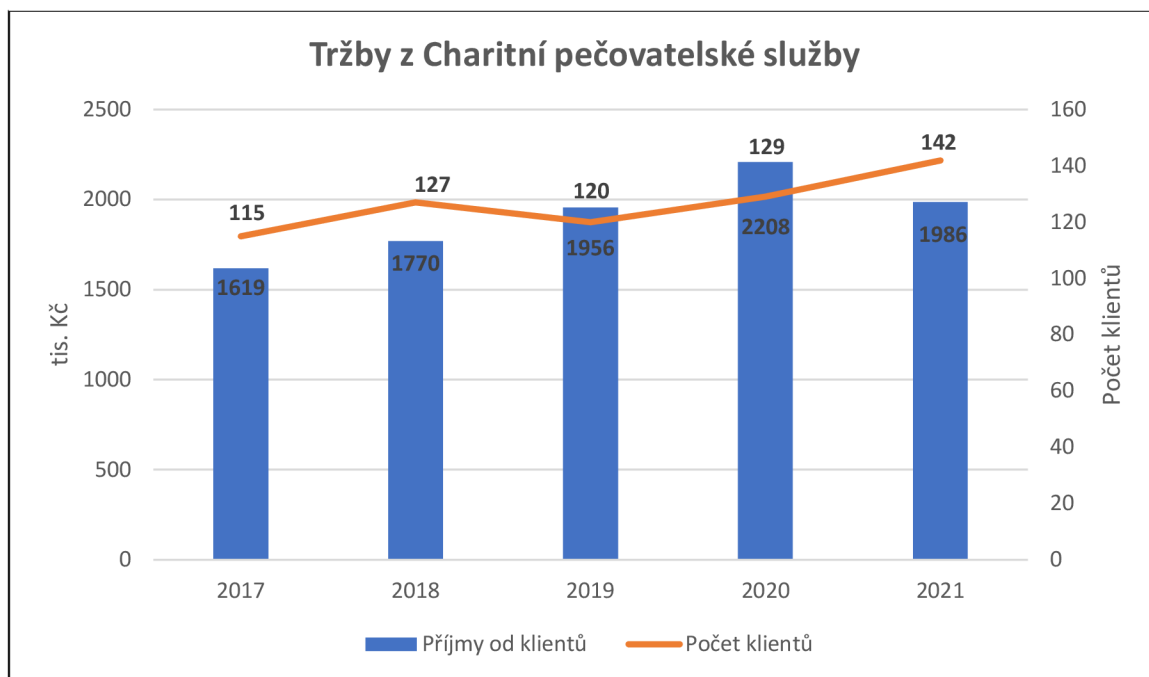
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby od klientů CHPS [tis. Kč]	1 619	1 770	1 956	2 208	1 986
Počet vykonaných služeb	48 067	48 294	63 945	91 112	83 625
Počet klientů	115	127	120	129	142
Průměrná roční tržba za 1 klienta [tis. Kč]	14,08	13,94	16,30	17,12	13,99

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Nejvyšších tržeb od klientů Charitní pečovatelské služby organizace dosáhla v roce 2020. V tomto roce taktéž poskytla nejvíce služeb. Bohužel v následujícím roce počet poskytnutých služeb poklesl, což se projevilo i v poklesu tržeb. Činnost pečovatelské služby byla letech 2020 a 2021 negativně ovlivněna pandemickou situací, avšak i přes tyto ztížené podmínky se charitě podařilo zajistit péči pro všechny své klienty.

Průměrná roční tržba z 1 klienta vykazuje nepravidelný trend. Nejvyšší tržba činila 17,12 tis. Kč, nejnižší 13,94 tis. Kč. Vývoj tržeb je též zobrazen v grafu č. 3.

Graf 3 Tržby z Charitní pečovatelské služby, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 17

Z grafu lze zpozorovat odlišný trend růstu tržeb a růstu počtu klientů. Tempo celkového pozvolného meziročního růstu narušuje pouze jediný výrazný pokles mezi posledními dvěma sledovanými roky.

4.3.2.2 Provozní dotace

Provozní dotace jsou klíčovým zdrojem financí organizace. Rozsah činnosti organizace je z největší části podmíněn právě hodnotou poskytnutých dotací. Vývoj provozních dotací obsahuje tabulka č. 18 níže.

Tabulka 18 Provozní dotace, 2017-2021

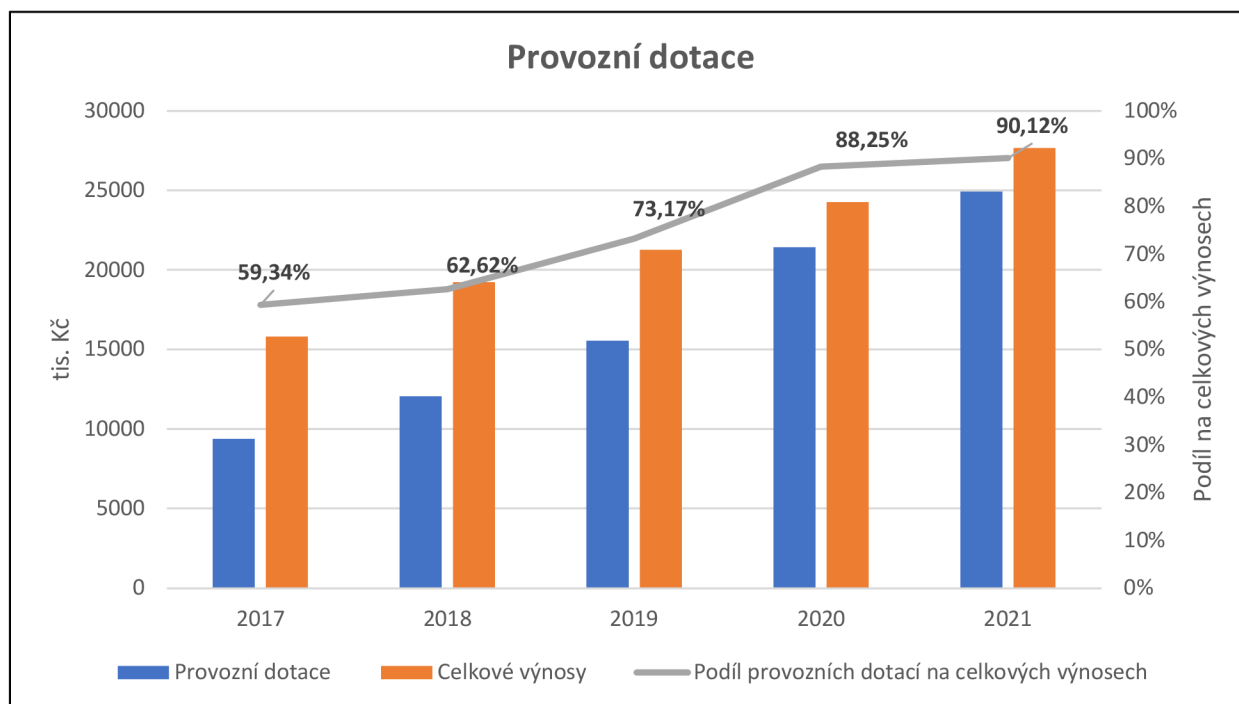
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Provozní dotace [tis. Kč]	9 379	12 040	15 554	21 406	24 915
Celkem výnosy [tis. Kč]	15 806	19 228	21 257	24 257	27 648
Podíl dotací na výnosech [%]	59,34	62,62	73,17	88,25	90,12
Index meziroční změny	-	1,28	1,29	1,38	1,16

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Provozní dotace za sledované období meziročně rostly. K nejvyššímu nárůstu přijatých dotací došlo mezi lety 2019 a 2020, kdy dotace narostly o 5 852 tis. Kč. Za celé sledované období přijaté provozní dotace narostly o 15 536 tis. Kč. Bazický index pro rok 2021 oproti roku 2017 činí 2,656, což znamená, že dotace za sledované období vzrostly

o 266 %. Zatímco v úvodním roce dotace představovaly necelých 60 % veškerých výnosů, v roce 2021 to bylo již přes 90 % veškerých výnosů. Růst tohoto podílu svědčí o poklesu míry samofinancování, s čímž souvisí i pokles míry nezávislosti neziskové organizace. Vývoj provozních dotací mapuje graf č. 4.

Graf 4 Provozní dotace, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 18

Z grafu si lze všimnout, jak se postupně přibližuje křivka provozních dotací křivce celkových výnosů.

4.3.2.2.1 Struktura provozních dotací 2021

Členění poskytnutých finančních částek dle jednotlivých poskytovatelů pro rok 2021 je znázorněno v tabulce č. 19 níže.

Tabulka 19 Provozní dotace, přijaté příspěvky a dary, 2021, tis. Kč

Poskytovatel	Částka 2021	Podíl na celkových dotacích [%]
MPSV ČR	19 562	78,51
Královéhradecký kraj	1 884	7,56
Město Jičín	1 310	5,26
Město Nová Paka	416	1,67
Město Kopidlno	400	1,61
Město Libáň	300	1,20
Město Vysoké Veselí	240	0,96
Město Hořice	150	0,60
Město Lomnice nad Popelkou	100	0,40
Liberecký kraj	91	0,37
ÚP Jičín	84	0,34
Město Semily	69	0,28
Město Železnice	60	0,24
MV ČR	28	0,11
Ostatní menší obce	220	0,88
Celkem	24 915	100 %
Ostatní dárci – peněžité i nepeněžité dary	97	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy, 2021

Veškeré získané provozní dotace plynuly z rozpočtů veřejných subjektů. Charita pro získání dotací musí předložit žádosti, které bývají často nadhodnocené, jelikož se nepočítá s tím, že by získala veškerou žádanou částku. Poskytnutí dotace se váže i na sepsanou smlouvu, kterou se musí organizace přísně řídit.

Nejštědřejší poskytovatel dotací je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ministerstvo přispívá na poskytování sociálních služeb. V roce 2021 z ministerstva plynulo přes 19,5 milionu Kč, což představuje 78,51 % veškerých provozních dotací.

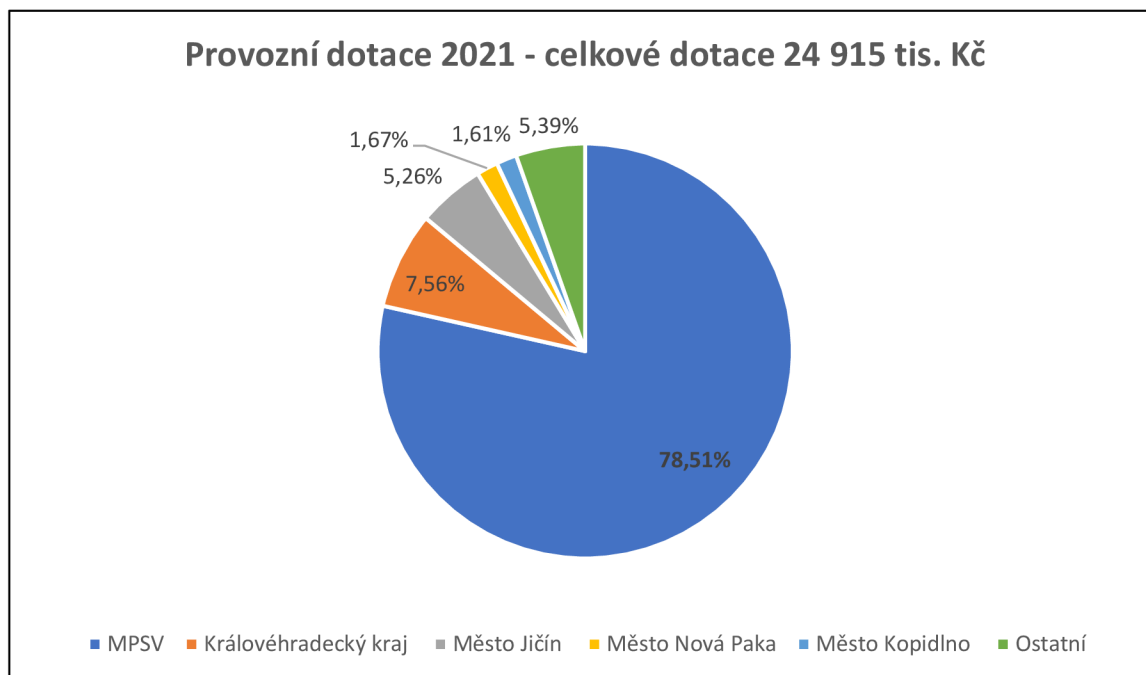
Druhým nejdůležitějším poskytovatelem je Královéhradecký kraj, který se na poskytnutých finančních prostředcích z dotací podílel 7,56 %.

Jako ostatní menší obce je myšleno několik okolních obcí, které poskytují mezi 3 až 20 tis. Kč ročně. Charita se přijetím těchto menších dotací zavazuje, že bude v obci poskytovat charitní pečovatelskou službu, i kdyby o ni měl zájem jediný občan v obci.

Ostatní dárci v roce 2021 přispěli částkou 97 tis. Kč. Jedná se dárce ze soukromého sektoru. Ze soukromých subjektů charitu nejvíce podporuje firma Filipa, a.s.

Poměr přijatých provozních dotací od pěti nejvýznamnějších poskytovatelů ku všem ostatním poskytovatelům je zobrazen v grafu č. 5.

Graf 5 Provozní dotace, 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 19

4.4 Analýza celkových výnosů a nákladů, výsledek hospodaření

Náklady a výnosy ovlivňují hospodářský výsledek organizace. I neziskové organizace se snaží dosáhnout zisku, ačkoliv zisk nemohou rozdělovat. Výsledek hospodaření vytváří základ pro výpočet daně z příjmu, proto je ve snaze všech podniků jej snižovat nebo dokonce dosahovat záporného výsledku hospodaření. Dlouhodobá ztráta však znamená pro jakoukoliv organizaci existenční riziko.

V tabulce č. 20 jsou uvedeny náklady a výnosy z hlavní činnosti organizace za sledované období. Z rozdílu mezi výnosy a náklady byl vypočítán výsledek hospodaření z hlavní činnosti.

Tabulka 20 Výsledek hospodaření z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	Bazický index 2021/17
Výnosy z hlavní činnosti	15 806	19 228	21 257	24 257	27 648	1,7492
Náklady z hlavní činnosti	15 888	19 246	21 277	24 325	27 665	1,7413
Výsledek hospodaření z hlavní činnosti	-82	-18	-20	-68	-17	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

V žádném ze sledovaných období výnosy nepřevýšily náklady, proto byl výsledek hospodaření vždy záporný. Ztráta z hlavní činnosti se pohybovala mezi 82 tis. Kč a 17 tis. Kč. Výnosy i náklady z hlavní činnosti měly téměř totožnou křivku růstu, o čemž svědčí i nepatrně odlišné bazické indexy.

V následující tabulce č. 21 je spočten celkový výsledek hospodaření organizace zahrnující i hospodářskou činnost organizace.

Tabulka 21 Celkové náklady a výnosy, výsledek hospodaření, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	Bazický index 2021/17
Výnosy včetně hospodářské činnosti	15 949	19 393	21 365	24 369	27 722	1,7382
Náklady včetně hospodářské činnosti	16 032	19 311	21 327	24 398	27 698	1,7277
Index meziroční změny	-	1,205	1,104	1,144	1,135	-
Index meziroční změny	-	1,216	1,102	1,141	1,138	-
Výsledek hospodaření	-83	82	38	-29	24	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

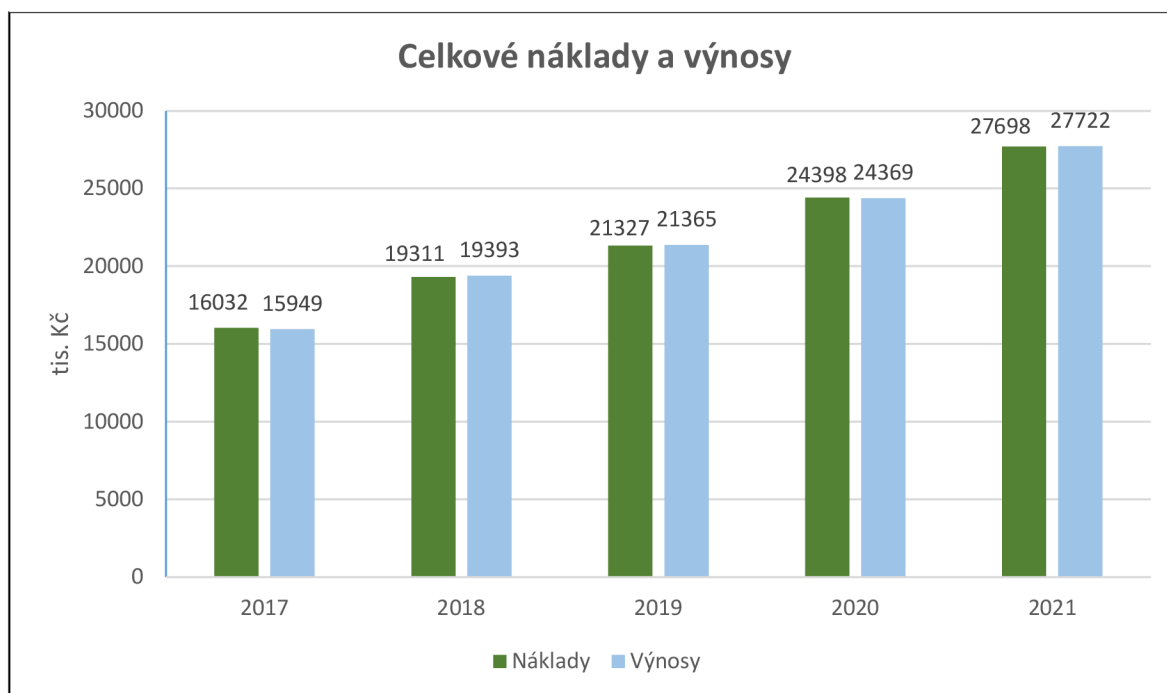
Celkové výnosy organizace během sledovaného období rapidně vzrostly. Bazický index pro rok 2021 vzhledem k výchozímu roku 2017 činí 1,7382. K nejvyššímu meziročnímu růstu výnosů došlo mezi lety 2017 a 2018, kdy výnosy narostly o 21,6 %. Zapříčiněno to bylo především nárůstem provozních dotací.

Bazický index pro rok 2021 vzhledem roku 2016 u nákladů činil 1,7277. Rozdíl mezi bazickými indexy výnosů a nákladů dosahuje velmi nízké hodnoty, což znamená, že podobný růst jako výnosy zaznamenaly i náklady. Nejvyšší meziroční růst náklady zaznamenaly mezi lety 2017 a 2018, a to vlivem vzrůstu mzdových nákladů.

V roce 2017 a 2020 organizace hospodařila se záporným výsledkem hospodaření. Ztráty byly uhrazeny z rezervního fondu organizace. V ostatních letech se organizaci hospodaření podařilo udržet v zisku. Nejvyššího zisku Oblastní charita Jičín dosáhla v roce 2018. Při hodnocení výsledku hospodaření je nezbytné vzít v potaz princip financování této organizace. Největší část výnosů představují provozní dotace, u kterých se nevyčerpaná část vrací. Tím, jak se je organizace snaží vyčerpat, vznikají náklady. V podstatě lze říci, že náklady se přizpůsobují výnosům. Proto nízké hodnoty výsledku hospodaření neznamenaí špatné hospodaření.

Velmi podobné tempo růstu nákladů i výnosů je zobrazeno v grafu č. 6 uvedeného níže.

Graf 6 Celkové náklady a výnosy, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 21

4.5 Finanční analýza organizace Oblastní charita Jičín

Následující kapitola je věnována finanční analýze. Obsahuje výpočet ukazatelů uvedených v literární rešerši. Vypočtené hodnoty jsou porovnány s doporučenými hodnotami. Zdrojová data pro výpočty ukazatelů jsou převzata z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty organizace a odpovídají vždy stavu k poslednímu dni kalendářního roku.

4.5.1 Likvidita

Hodnocení likvidity patří mezi jednu z nejdůležitějších částí analýzy kteréhokoliv podniku. Likviditou se rozumí posuzování schopnosti podniku hradit své závazky. Pokud firma nedokáže včas hradit své závazky, je přímo ohrožena její samotná existence.

Sama organizace usiluje o vyšší hodnoty likvidity. Důvodů, proč tomu tak je, najdeme několik. Vyšší likvidita působí věrohodně pro potencionální investory a zabezpečuje bezproblémové splácení závazků. Ovšem ani příliš vysokou hodnotu

likvidity nelze považovat za výhodnou. Právě oběžná aktiva totiž přináší pouze nízké výnosy, tudíž vázání velké části majetku ve formě oběžných aktiv není žádoucí.

Rozlišují se celkem tři stupně likvidity, každý stupeň se liší v hodnotě, kterou zapisujeme do čitatele. Každý stupeň má stanovenou svou vlastní doporučenou hodnotu.

Zdrojová data pro výpočet běžné, pohotové i okamžité likvidity jsou uvedena v tabulce č. 22. V otázce likvidity organizace je zapotřebí zohlednit veškeré krátkodobé dluhy. Do krátkodobých dluhů byla zařazena i časová rozlišení, jelikož i přechodná pasiva představují nesplacené závazky.

Tabulka 22 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů likvidity, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	1 618	2 255	2 445	3 917	3 767
- zásoby	107	88	125	45	0
- krátkodobé pohledávky	196	83	293	549	811
- krátkodobý finanční majetek	1 315	2 084	2 027	3 323	2 914
Krátkodobé závazky	1 374	1 641	2 015	2 428	2 808
Přechodná pasiva	17	282	151	1 335	447

Zdroj: rozvaha, 2017-2021

Následující tabulka č. 23 obsahuje hodnoty všech tří stupňů likvidity pro vybrané roky. Výpočet byl proveden na základě vzorců z literární rešerše. Hodnoty jsou zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Tabulka 23 Běžná, pohotová a okamžitá likvidita, 2017-2021

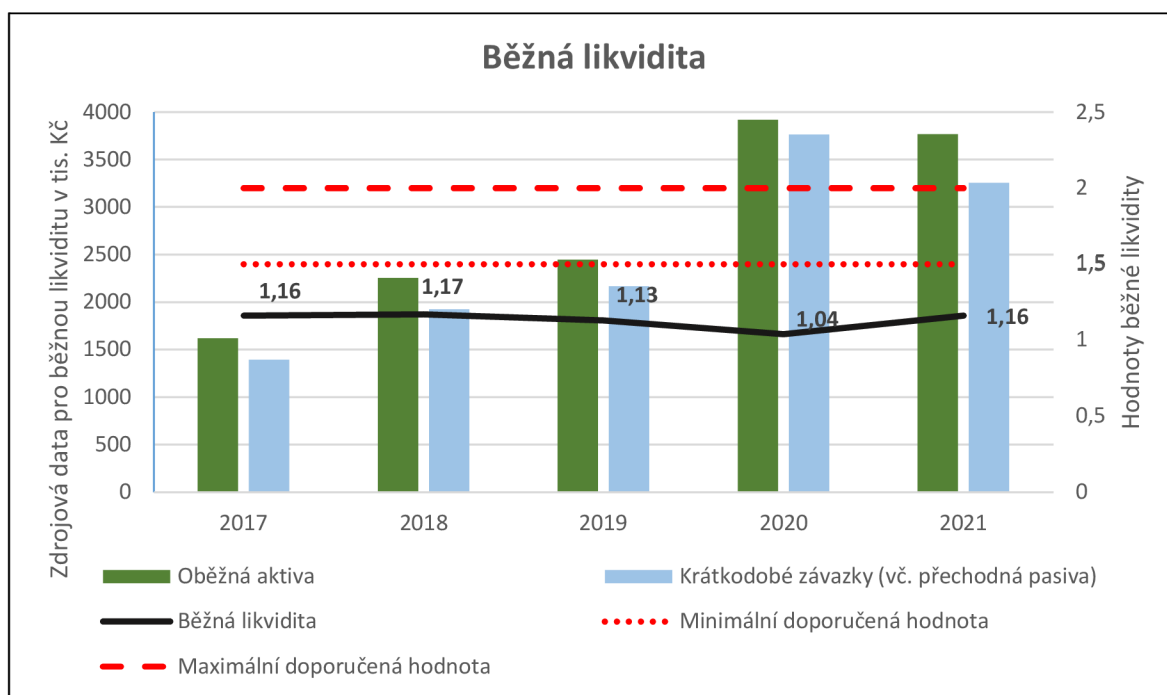
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Běžná likvidita	1,16	1,17	1,13	1,04	1,16
Pohotová likvidita	1,09	1,13	1,07	1,03	1,14
Okamžitá likvidita	0,95	1,08	0,94	0,88	0,90

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot uvedených v tabulce č. 22

Běžná likvidita vyjadřuje poměr mezi veškerými oběžnými aktivy organizace a jejími krátkodobými dluhy. Udává, kolikrát lze v podniku krýt krátkodobé závazky z prostředků získaných z pokladny, účtů, cenin, plateb od odběratelů nebo z prodeje zásob. Doporučenou hodnotu Francois (2014) uvádí v intervalu od 1,5 do 2. Ve všech analyzovaných letech se hodnoty běžné likvidity pohybovaly pod dolní hranicí doporučené hodnoty. Nejblíže se doporučené hodnotě blíží rok 2018 s běžnou likviditou 1,17. Jelikož

ani v jednom ze sledovaných let nedošlo k poklesu likvidity pod 1, organizaci nehrozí riziko neschopnosti splácet závazky. Ovšem organizace si vytváří pouze nízkou finanční rezervu pro případ nutného splacení závazků. Pozitivní skutečností se jeví, že organizace nedrží velké množství peněz ve formě oběžných aktiv, které přinášejí pouze nízký úrok. Vývoj běžné likvidity mapuje graf č. 7.

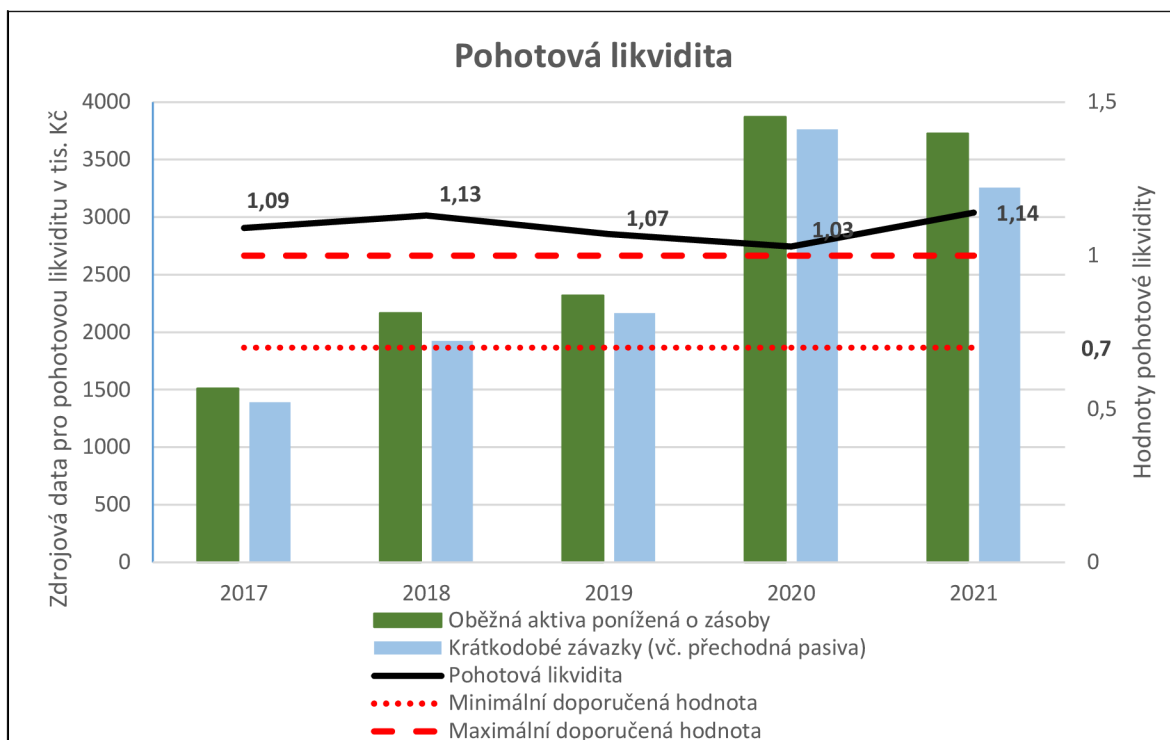
Graf 7 Běžná likvidita, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulek č. 22 a 23, doporučené hodnoty dle Francois (2014)

Pohotová likvidita posuzuje, z jaké části je možné krýt závazky z peněz v pokladně, na účtech a z došlých plateb od odběratelů. Při jejím výpočtu se oběžná aktiva snižují o položky zásob. Vochozka (2020) doporučuje udržovat tento ukazatel na hodnotách mezi 0,7-1. Oblastní charita Jičín eviduje pouze malý objem zásob, tudíž se hodnoty pohotové likvidity velmi blíží hodnotám běžné likvidity. Ve všech sledovaných letech pohotová likvidita převyšuje rámeček doporučených hodnot. Organizace je schopná dostát svým krátkodobým závazkům bez nutnosti prodávat své zásoby. Vývoj pohotové likvidity zachycuje graf č. 8.

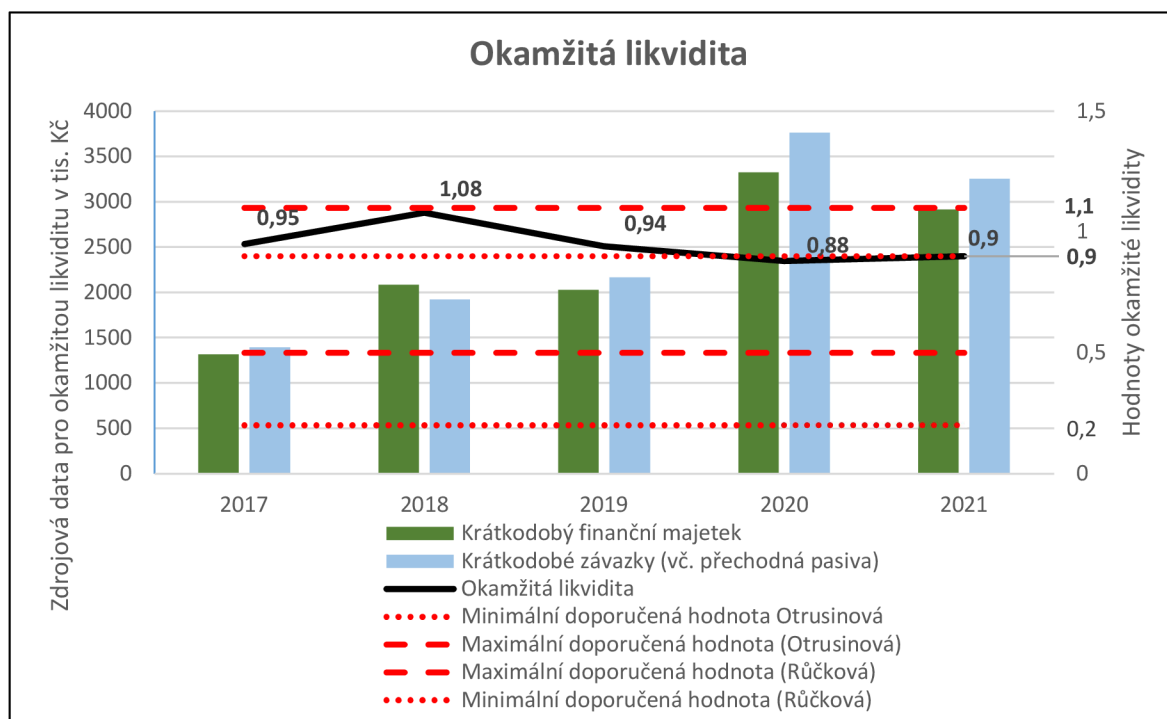
Graf 8 Pohotová likvidita, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 22. a 23, doporučené hodnoty dle Vochozky (2020)

Okamžitá likvidita hodnotí schopnost organizace plnit své krátkodobé závazky svým krátkodobým finančním majetkem. Jedná se o peníze v pokladně, na účtech a o ceniny. Otrusinová (2011) uvádí doporučenou hodnotu v intervalu od 0,2-0,5. Vývoj okamžité likvidity je zachycen v následujícím grafu č. 9.

Graf 9 Okamžitá likvidita, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulek č. 22 a 23

Hodnoty okamžité likvidity se ve sledovaných letech pohybovaly v rozmezí mezi 0,9 až 1,08 a přesahovaly horní hranici doporučené hodnoty. V roce 2018 dosáhla okamžitá likvidita hodnoty 1,08, což znamená, že na pokrytí všech krátkodobých závazků postačí samotný krátkodobý finanční majetek. Růčková (2019) pro okamžitou likviditu stanovuje vyšší doporučené hodnoty, a to interval mezi 0,9 až 1,1. Právě v tomto intervalu, vyjma nepatrné odchylky v roce 2020, se organizaci okamžitou likviditu daří držet.

4.5.2 Zadluženost

Ukazatelé zadluženosti naznačují, do jaké míry je organizace financována z cizích zdrojů. Z hlediska využívání cizích zdrojů je nezbytné nalézt optimální poměr mezi vlastními a cizími zdroji financování. Příliš vysoká zadluženost může ohrozit životnost organizace, zároveň však díky zadlužení můžou neziskové organizace růst a rozšiřovat svůj majetek. V následující tabulce č. 24 jsou uvedena výchozí data pro výpočet ukazatelů zadluženosti v jednotlivých letech.

Tabulka 24 Zdrojová data pro výpočet ukazatelů zadluženosti, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Cizí kapitál	1 850	2 268	2 392	3 877	3 431
Vlastní kapitál	676	1 287	1 431	1 932	2 169
Celková aktiva	2 526	3 555	3 823	5 809	5 600

Zdroj: rozvaha, 2017-2021

Tabulka č. 25 obsahuje vypočtené hodnoty ukazatelů zadluženosti.

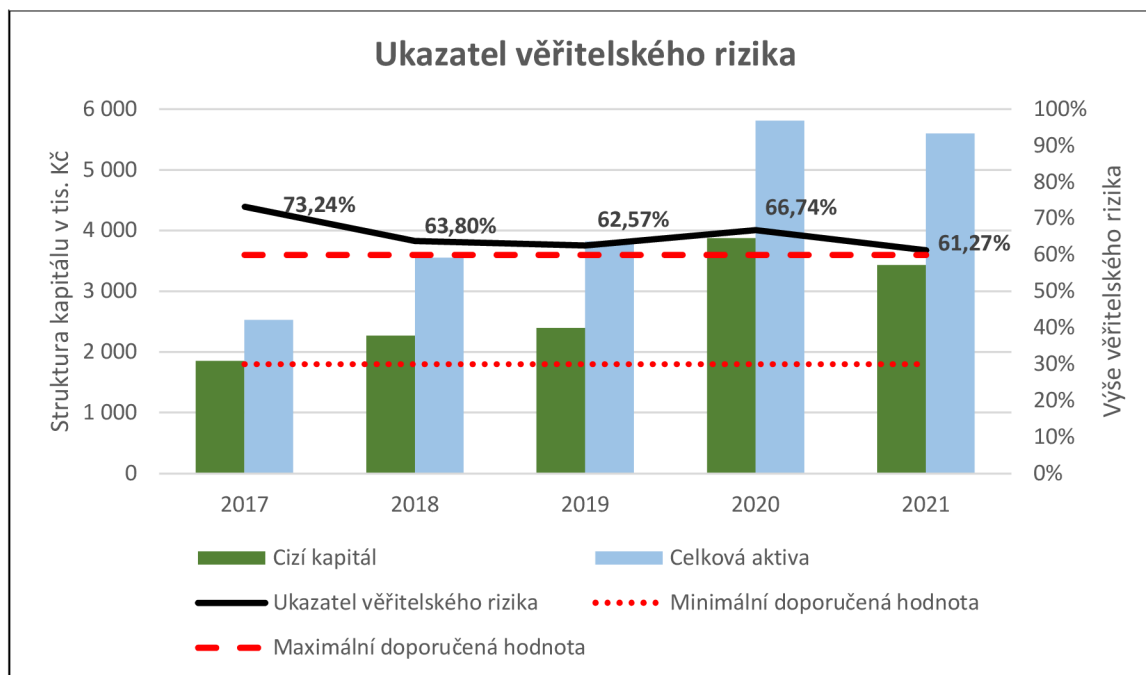
Tabulka 25 Ukazatele zadluženosti, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ukazatel věřitelského rizika [%]	73,24	63,80	62,57	66,74	61,27
Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu	2,74	1,76	1,67	2,01	1,55

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 24

Základní ukazatel, který vyjadřuje celkovou zadluženost, se nazývá **ukazatel věřitelského rizika**. Ukazatel vyjadřuje poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy. Vyšší hodnoty ukazatele nemusí znamenat pouze negativní skutečnost, především za předpokladu, že je růst zadluženosti doprovázen s růstem rentability a není ohrožena platební schopnost organizace. Proto se vyplatí zadluženost posuzovat v souvislosti s rentabilitou. Organizace by měla být schopna dosáhnout vyššího procenta rentability, než je procento úroků placené z cizího kapitálu. V níže uvedeném grafu č. 10 je zobrazen vývoj ukazatele věřitelského rizika.

Graf 10 Ukazatel věřitelského rizika, 2017-2021

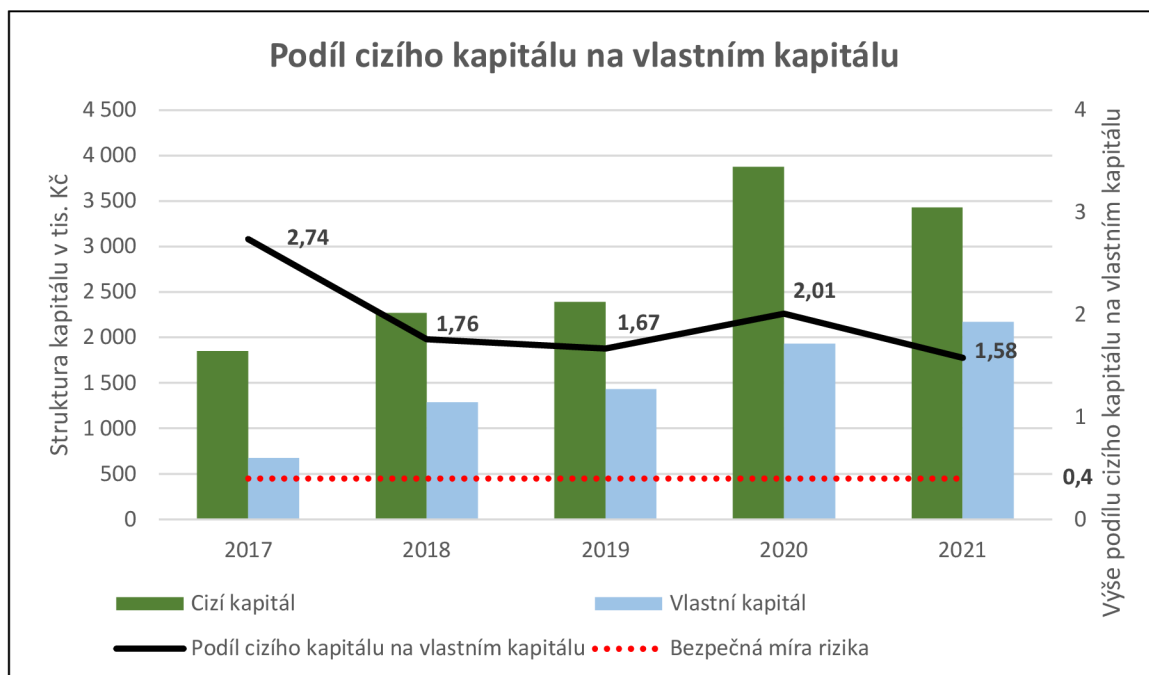

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulek č. 24 a 25, doporučené hodnoty dle Kocmanové (2013)

Ukazatel věřitelského rizika se ve všech analyzovaných letech pohybuje nad horní hranicí doporučené hodnoty, nejvíce dosahoval hodnoty 73,24 % a nejméně 61,27 %. Věřitelé mohou pociťovat vyšší riziko. Mezi lety 2017 a 2018 došlo k výraznému poklesu zadluženosti organizace, a to téměř o 10 %. Jedná se o důsledek výraznějšího nárůstu aktiv v porovnání s nárůstem cizích zdrojů financování.

Ukazatel **podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu** se obvykle využívá jako jedna z podstatných měr finančního rizika. Pokud dosahuje hodnoty vyšší než 1, znamená to, že organizace využívá více cizích zdrojů než těch vlastních. Pro Oblastní charitu Jičín vychází tento poměr velice nepříznivě, v každém sledovaném období přesahuje hodnotu 1. Kdyby bylo nutné okamžitě uhradit veškeré cizí zdroje, organizace by se potýkala s problémem nedostatku zdrojů. Finanční riziko je vysoké. Nejlépe z pohledu tohoto ukazatele vychází rok 2021 naopak nejhůře rok 2017. V tomto roce organizace disponovala téměř trojnásobkem cizích zdrojů oproti vlastním. Vývoj podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu mapuje graf č. 11.

Graf 11 Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulek č. 24 a 25, bezpečná míra rizika dle Kislingerové (2001)

Pro hodnocení míry zadluženosti organizace se vychází též ze struktury cizích zdrojů. Tato struktura nám dává odpověď na otázku „kdo jsou naši věřitelé“.

V níže uvedené tabulce č. 26 je sestupně vypsáno 6 nejobjemnějších položek cizích zdrojů k 31. 12. 2021.

Tabulka 26 Struktura cizích zdrojů, 2021, tis. Kč

Položka rozvahy	Stav	Podíl na cizím kapitálu [%]
Zaměstnanci	1 362	39,70
Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	688	20,05
Dohadné účty pasivní	563	16,41
Výdaje příštích období	273	7,96
Výnosy příštích období	174	5,07
Dlouhodobé bankovní úvěry	152	4,43

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy, 2021

Téměř 60 % cizích zdrojů představují závazky vyplývající z výplat mezd zaměstnanců. Mzdy společně s povinnými odvody na sociální a zdravotní pojištění byly vyplaceny v řádném termínu v lednu 2022.

Dohadné účty pasivní ve výši 563 tis. Kč jsou z titulu odběru elektrické energie, vodné a stočného, které byly vyúčtovány po 31.12.2021.

Výdaje příštích období zahrnují částku 273 tis. Kč, která pochází z dotačních prostředků a musí být vrácena z důvodu jejího nevyčerpání.

Dlouhodobý bankovní úvěr se vztahuje k nákupu osobního automobilu.

4.5.3 Aktivita

Ukazatele aktivity hodnotí, s jakou efektivitou organizace hospodaří se svými aktivy, respektive, jak dlouho jsou v aktivech vázány finanční prostředky. Pokud by vlastnila přebytek jednotlivých forem majetku, zbytečně by měla vyšší náklady, ovšem jejich nedostatek vede ke ztrátě možnosti jejich efektivního využití. Při výpočtu ukazatelů aktivity se vychází z průměrného stavu konkrétních forem aktiv a tržeb. Vzhledem k tomu, že se vybraná nestátní nezisková organizace neorientuje na vytváření tržeb, jsou při výpočtu vybraných ukazatelů aktivity tržby nahrazeny výnosy.

Obrat aktiv udává počet obrátek veškerých aktiv za rok. Za pozitivní lze považovat, pokud hodnota obratu dosahuje alespoň 1. Výpočet obratu aktiv je znázorněn v tabulce č. 27.

Tabulka 27 Obrat aktiv, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Výnosy [tis. Kč]	15 949	19 393	21 365	24 369	27 722
Celková aktiva [tis. Kč]	2 526	3 555	3 823	5 809	5 600
Obrat aktiv	6,31	5,46	5,59	4,20	4,95

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy a výkazu zisku a ztrát, 2017-2021

Obrat aktiv ani v jednom ze sledovaných let neklesl pod minimální doporučenou hodnotu. Nejvyšší hodnoty dosáhl v úvodním sledovaném roce. V tomto roce organizace generovala 6,31 Kč výnosů na každou 1 Kč majetku. V následujících letech efektivnost aktiv poklesla, ačkoliv organizace disponovala vyššími výnosy.

Doba obratu zásob udává počet dní, než se organizaci podaří prodat zásoby ode dne nákupu. V podstatě vyjadřuje, kolik dní zásoby leží ve skladu. Výpočet doby obratu zásob je uveden v tabulce č. 28.

Tabulka 28 Obrat zásob, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Výnosy [tis. Kč]	15 949	19 393	21 365	24 369	27 698
Zásoby [tis. Kč]	107	88	125	45	42
Doba obratu zásob	2,42	1,63	2,11	0,66	0,55

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy a výkazu zisku a ztrát, 2017-2021

Analyzovaná organizace disponuje nízkou dobou obratu zásob.

Doba obratu pohledávek znamená dobu od okamžiku vzniku pohledávky po její splnění ze strany odběratelů. **Doba splatnosti krátkodobých závazků** představuje dny, po které organizace nemá uhrazené své závazky. Tyto dva ukazatele se vyplatí zkoumat společně. Doba splatnosti závazků by správně měla být vyšší, než je součet dvou předchozích ukazatelů – doby obratu zásob a pohledávek. Kdyby organizace platila závazky příliš brzy, tedy dříve, než obdrží splátky od odběratelů, mohla by se potýkat s nedostatkem zdrojů. Výpočet doby obratu pohledávek a doby splatnosti krátkodobých závazků je obsažen v následující tabulce č. 29.

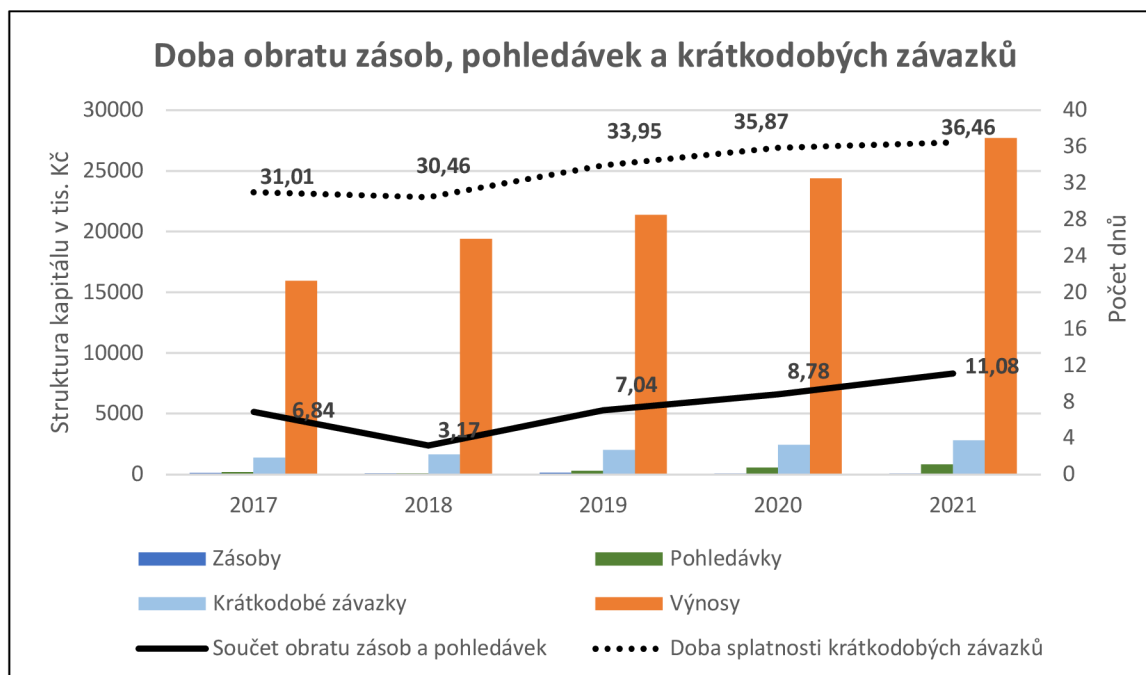
Tabulka 29 Doba obratu pohledávek, doba splatnosti krátkodobých závazků, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Výnosy [tis. Kč]	15 949	19 393	21 365	24 369	27 698
Krátkodobé pohledávky [tis. Kč]	196	83	293	549	811
Krátkodobé závazky [tis. Kč]	1 374	1 641	2 015	2 428	2 808
Doba obratu pohledávek	4,42	1,54	4,94	8,11	10,53
Doba splatnosti krátkodobých závazků	31,01	30,46	33,95	35,87	36,46

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy a výkazu zisku a ztrát, 2017-2021

Doba obratu pohledávek dosahovala relativně nízkých hodnot. Nejvyšší hodnotu měla v roce 2021, kdy organizaci trvalo průměrně 10,53 dní, než získala platbu od odběratelů. V roce 2018 organizace držela finanční prostředky ve formě pohledávek průměrně pouhých 1,54 dní. Doba, po kterou podnik využíval obchodní úvěr, byla ve všech sledovaných letech vyšší než 30 dní. Organizaci se každý rok podařilo využívat bezplatný obchodní úvěr delší dobu než součet dnů, po které poskytovala obchodní úvěr nebo držela finanční prostředky ve formě zásob. Následující graf č. 12 shrnuje vývoj součtu doby obratu zásob a pohledávek a doby splatnosti krátkodobých závazků.

Graf 12 Doba obratu zásob, pohledávek a krátkodobých závazků, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulek č. 28 a 29

Z grafu je možno zpozorovat téměř identickou křivku součtu doby obratu zásob a pohledávek a doby splatnosti krátkodobých závazků. Je to dáno tím, že organizace zachovávala malý rozptyl rozdílů mezi součtem doby obratu závazků a pohledávek a dobou splatnosti krátkodobých závazků.

4.5.4 Autarkie

Ukazatele autarkie vyjadřují, zda je nezisková organizace soběstačná. O soběstačnosti organizace svědčí hodnota 100 % a více.

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů ukazuje, jestli organizace pokrývá své náklady z hlavní činnosti dosaženými výnosy. Výpočet autarkie na bázi výnosů a nákladů je uveden v tabulce č. 30.

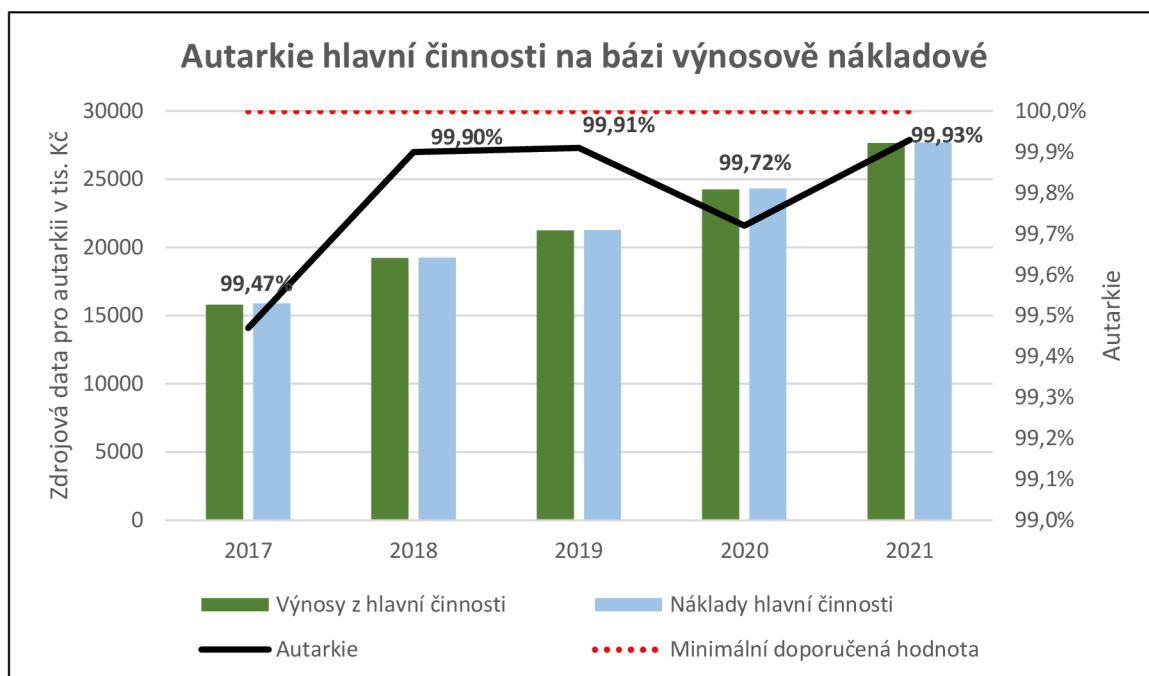
Tabulka 30 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Výnosy z hlavní činnosti [tis. Kč]	15 806	19 228	21 257	24 257	27 648
Náklady hlavní činnosti [tis. Kč]	15 888	19 246	21 277	24 325	27 665
Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů [%]	99,48	99,91	99,91	99,72	99,94

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztrát, 2017-2021

Hodnoty autarkie se pohybují mezi 99,48 % a 99,94 %, tedy těsně pod hranicí 100 %. Nezisková organizace v každém roce zaznamenala nízkou část nákladů, na jejichž pokrytí výnosy nestačily. Pokud vezmeme v potaz princip financování neziskových organizací, výsledek autarkie nelze považovat za nepříznivý. Neziskové organizace k financování svého chodu využívají především dotace ze státního sektoru, u kterých se nevyčerpaná část musí vracet zpět. Proto je výhodné náklady přizpůsobovat výnosům, což se organizaci daří. Ztrátu z hlavní činnosti pokrývá výsledek hospodaření hospodářské činnosti. Vývoj autarkie na bázi výnosově nákladové sleduje graf č. 13.

Graf 13 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 30

4.5.5 Specifické ukazatele rentability neziskového sektoru

Rentabilita neboli výnosnost je schopnost organizace dosahovat zisk. V případě organizací orientovaných na zisk se do čitatele dosahuje hodnota zisku. Pro neziskové organizace vytvořil projekt SAFE vhodnější ukazatele rentability, které lépe odpovídají charakteru neziskových subjektů.

Jedním z nich je ukazatel pojmenovaný jako **dotační rentabilita**. Pro jeho výpočet se vychází z hodnoty dobrovolnické práce. Tato hodnota byla pro potřeby této diplomové práce vypočtena z fixních hodinových mezd. Výše hodnoty dobrovolnické práce je vypočtena v níže uvedené tabulce č. 31.

Tabulka 31 Hodnota dobrovolnické práce, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Fixní hodinová mzda [Kč] ¹⁶	149,82	163,96	174,03	181,84	193,67
Počet odpracovaných hodin dobrovolníky	1 798,11	1 999,38	1 723,98	2 008,5	887,75
Hodnota dobrovolnické práce [tis. Kč]	269,4	327,82	300,02	365,22	171,93

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy, 2017-2021, MPSV ČR – informační systém o průměrném výděлку 2017-2021

Výpočet dotační rentability vyjádřené v procentech shrnuje následující tabulka č. 32.

Tabulka 32 Dotační rentabilita, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Hodnota dobrovolnické práce [tis. Kč]	269,4	327,82	300,02	365,22	171,93
Dotace poskytnuté organizaci [tis. Kč]	11 340	14 570	17 952	24 757	24 919
Dotační rentabilita [%]	2,38	2,25	1,67	1,48	0,69

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy, 2017-2021, tabulky č. 31

U ukazatelů rentability zpravidla platí, čím vyšších hodnot dosahují, tím lépe. V prvních dvou sledovaných letech dosahovala dotační rentabilita hodnoty přes 2 %. Nejhuře z hlediska dotační rentability dopadl rok 2021. V tomto roce vyšla nejnižší hodnota dobrovolnické práce, jelikož organizace nevyužila kvůli pandemii Covid-19

¹⁶ Fixní hodinová mzda = medián hrubé měsíční mzdy/průměrná placená doba

dobrovolníky na Tříkrálovou sbírku, počet hodin odpracovaných dobrovolníky se proto výrazně snížil.

Dalším ukazatelem vytvořeným v rámci projektu SAFE je **rentabilita dobrovolnické práce v organizaci**. Výpočet rentability je proveden v tabulce č. 33.

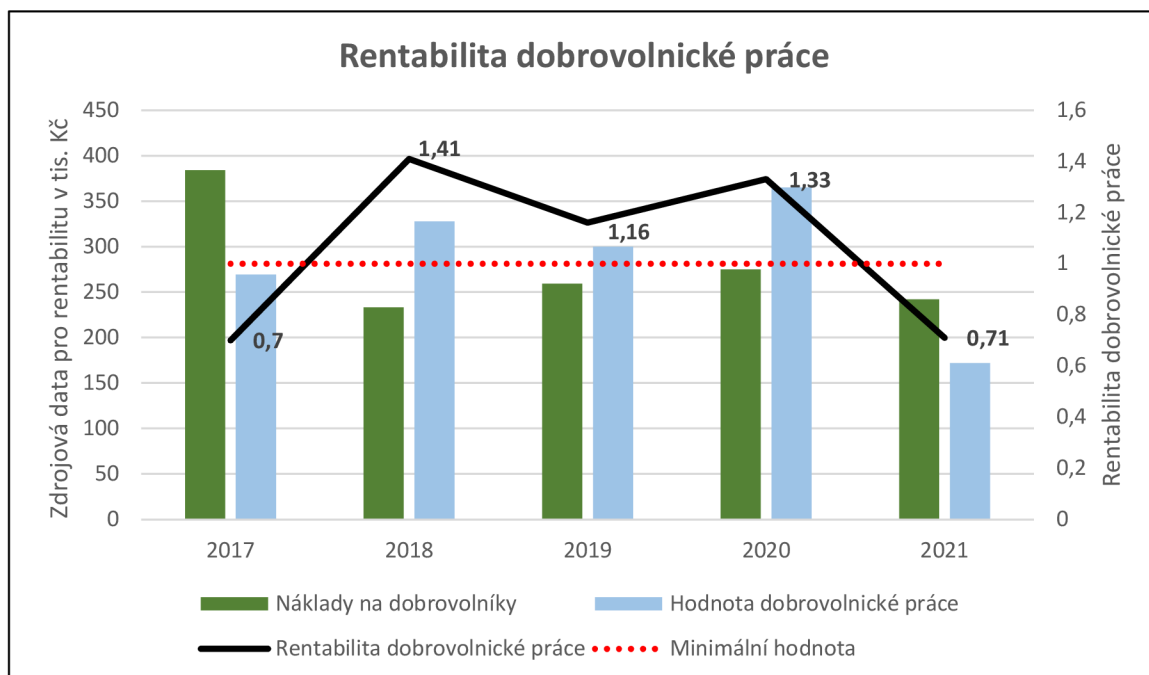
Tabulka 33 Rentabilita dobrovolnické práce, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Hodnota dobrovolnické práce [tis. Kč]	269,4	327,82	300,02	365,22	171,93
Náklady na dobrovolníky [tis. Kč]	384	233	259	275	242
Rentabilita dobrovolnické práce	0,70	1,41	1,16	1,33	0,71

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy, tabulky č. 31, 2017-2021

Výsledek rentability lze interpretovat následovně: každá koruna, kterou organizace vloží do dobrovolníků, přinese organizaci určitý zisk, a to v podobě nákladů, které by organizace musela vynaložit nebýt dobrovolníků. Z toho logicky vyplývá, že by hodnota rentability měla dosahovat hodnoty vyšší než 1. Této hodnoty rentabilita nedosahuje v roce 2017 a 2021. Vývoj rentability dobrovolnické práce zobrazuje graf č. 14.

Graf 14 Rentabilita dobrovolnické práce, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 33

Organizace Oblastní charita Jičín realizuje též hospodářskou činnost. Pro hodnocení výnosnosti této činnosti lze využít **rentabilitu nákladů hospodářské činnosti**. Její výsledek by neměl dosahovat záporných hodnot, obzvláště nikoliv v dlouhodobém horizontu, jinak by se organizaci vyplatilo od hospodářské činnosti upustit. Oblastní charita Jičín provozuje hospodářskou činnosti v oblastech prodeje vlastního medu, pronájmů prostor typu učebny pro pořádání školení a pronájmů vysoušečů. V roce 2021 do hospodářské činnosti přibyl provoz obchůdku, který však zaznamenal ztrátu 1 tis. Kč. Výpočet rentability hospodářské činnosti je uveden v tabulce č. 34.

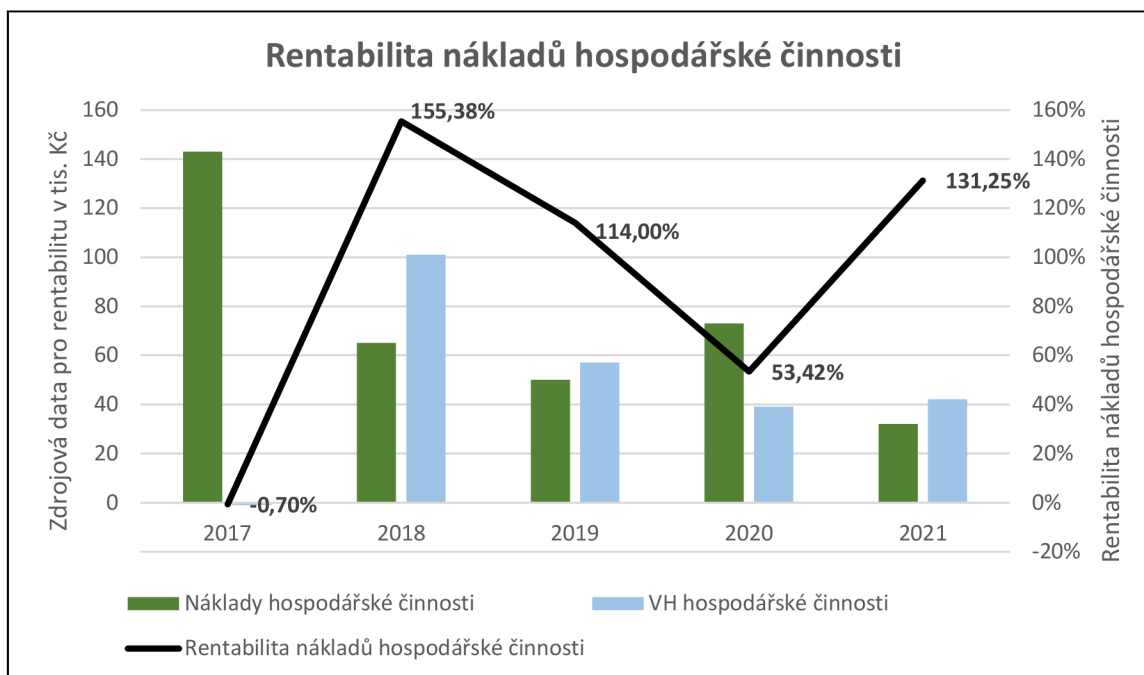
Tabulka 34 Rentabilita nákladů hospodářské činnosti, 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledek hospodaření hospodářské činnosti [tis. Kč]	-1	101	57	39	42
Náklady hospodářské činnosti [tis. Kč]	143	65	50	73	32
Rentabilita nákladů hospodářské činnosti [%]	-0,7	155,38	114	53,42	131,25

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

Rentabilita nákladů hospodářské činnosti dosáhla záporné hodnoty pouze v roce 2017, nejedná se však o výraznou ztrátu. Důvodem ztráty bylo především zdvojnásobení počtu charitních včelstev, což se projevilo ve zvýšených nákladech na včelaření. Nejvyšší hodnoty rentabilita nabyla v roce 2018. Organizace nemusí od své hospodářské činnosti upustit, naopak tato činnost vytváří vlastní nezávislý zdroj financí. Vývoj rentability nákladů hospodářské činnosti sleduje graf č. 15.

Graf 15 Rentabilita nákladů hospodářské činnosti, 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 34

Za celé sledované období si hospodářská činnost připsala zisk 237 tis. Kč, průměrně 47,4 tis. Kč ročně. Výnosnost konkrétních oblastí hospodářské činnosti znázorňuje následující tabulka č. 35. Na tvorbě zisku se nejvíce podílejí pronájmy.

Tabulka 35 Podíl jednotlivých oblastí na tvorbě zisku z hospodářské činnosti za sledované období

Druh hospodářské činnosti	Výnosy	Náklady	VH	Podíl na zisku
Pronájmy	234	12	222	93,27 %
Včely	358	342	16	6,73 %
Obchůdek	8	9	-1	-

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2017-2021

4.6 Finanční analýza dceřiné společnosti OCHJ Veronika s.r.o.

Oblastní charita Jičín je jako většina neziskových organizací závislá na přiznaných dotacích. Aby svou závislost mohla mírně zmírnit realizuje hospodářskou činnost, která by v případě nutnosti sloužila k dofinancování organizace. Kromě této interní činnosti charita usiluje o zisk financí externě skrze svého sociálního podniku. Následující podkapitola bude věnována finanční analýze sociálního podniku.

Sociální podnik OCHJ Veronika s.r.o. byl založen v říjnu 2018. Oblastní charita Jičín je jediným zakladatelem společnosti. Základní kapitál v době založení činil 1 tis. Kč, v roce 2020 došlo k navýšení základního kapitálu na částku 300 tis. Kč. Ekonomickou činnost Veronika zahájila v roce 2019, tehdy pod firmou začala fungovat prádelna s provozovnou v Libáni.

4.6.1 Likvidita

V následující tabulce č. 36 jsou uvedena výchozí data pro výpočet likvidity podniku. Podnik ve všech sledovaných letech neevidoval ke konci účetního období žádné zásoby, proto se pohotová likvidita rovná běžné likviditě.

Tabulka 36 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů likvidity OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč

Rok	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	309	633	966
Peněžní prostředky	111	336	558
Krátkodobé závazky	63	99	95

Zdroj: rozvaha OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Vypočtené hodnoty běžné a okamžité likvidity shrnuje tabulka č. 37.

Tabulka 37 Běžná a okamžitá likvidita OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Běžná likvidita	4,90	6,39	10,17
Okamžitá likvidita	1,76	3,39	5,87

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 36

Pro **běžnou likviditu** Francois (2014) stanovuje doporučené hodnoty v intervalu od 1,5 až 2. Ve všech analyzovaných letech se běžná likvidita pohybovala nad rámec těchto doporučených hodnot a zaznamenala rostoucí trend. Jedná se o důsledek markantnějšího

růstu oběžných aktiv v porovnání s krátkodobými závazky. Oběžná aktiva vzrostla trojnásobně, zatímco krátkodobé závazky pouze o polovinu. Krátkodobé závazky jsou dostatečně kryty oběžnými aktivy a podniku nehrozí riziko platební neschopnosti.

Okamžitá likvidita by se dle Růčkové (2019) měla pohybovat mezi 0,9-1. V tomto intervalu se okamžitá likvidita nepohybuje ani v jednom roce. Podnik držel okamžitou likviditu ve všech letech výrazně vyšší, a to v intervalu 1,76-3,39. Kdyby bylo potřeba okamžitě uhradit veškeré krátkodobé závazky, podnik by na to měl dostatek peněžních prostředků. Oba ukazatele likvidity vykazují rostoucí trend. Další růst likvidity však není žádoucí, protože likvidní prostředky přinášejí nízký úrok.

4.6.2 Zadluženost

V následující tabulce č. 38 jsou vypsána zdrojová data pro výpočet ukazatele věřitelského rizika a ukazatele podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu.

Tabulka 38 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů zadluženosti OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč

Rok	2019	2020	2021
Cizí kapitál	384	280	329
Vlastní kapitál	-75	354	641
Celková aktiva	309	634	970

Zdroj: rozvaha OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Vypočtené hodnoty ukazatelů znázorňuje tabulka č. 39.

Tabulka 39 Ukazatel věřitelského rizika, podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Ukazatel věřitelského rizika [%]	124	44	34
Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu	x	0,79	0,51

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 38

Ukazatel věřitelského rizika poukázal na to, že v roce 2019 společnost hluboce překročila mantinely zdravého zadlužení. Výše ukazatele dokonce převyšuje hranici sto procent. Jedná se o důsledek záporného výsledku hospodaření. Velkým pozitivem se stává skutečnost, že se v následujícím roce podařilo společnosti stáhnout zadluženost o 80 %. I v navazujícím roce se zadluženost snížila a držela se v rozmezí doporučených hodnot.

Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu pro rok 2018 nelze kvůli zápornému vlastnímu kapitálu interpretovat. V následujících letech vykazuje stejný trend jako předchozí ukazatel. V roce 2019 podnik využíval výrazně více cizích zdrojů než vlastních, zadluženost se pohybovala nebezpečně vysoko.

4.6.3 Aktivita

Následující tabulka č. 40 obsahuje zdrojová data pro výpočet ukazatelů aktivity. Podnik na rozdíl od svého zakladatele usiluje o dosažení tržeb, proto se při výpočtu využívaly místo výnosů tržby.

Tabulka 40 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů aktivity OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč

Rok	2019	2020	2021
Celková aktiva	309	634	970
Pohledávky	198	297	408
Krátkodobé závazky	63	99	95
Tržby	443	603	792

Zdroj: rozvaha a výkaz zisku a ztráty OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Hodnoty ukazatelů aktivity jsou uvedeny v tabulce č. 41.

Tabulka 41 Obrat aktiv, doba obratu pohledávek, doba splatnosti krátkodobých závazků OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, dny

Rok	2019	2020	2021
Obrat aktiv	1,43	0,95	0,82
Doba obratu pohledávek	160,90	177,31	185,45
Doba splatnosti krátkodobých závazků	51,20	59,10	43,18

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 40

Obrat aktiv by měl být minimálně roven 1. Nejvyšší hodnotu obratu aktiv podnik zaznamenal v roce 2019. V následujícím období obrat aktiv meziročně klesal a nedosahoval ani minimální hodnoty 1. To indikuje, že podnik nevyužívá svá aktiva efektivně. Pokud by byl ukazatel dlouhodobě nízký, měly by být zvýšeny tržby nebo odprodána některé aktiva.

Doba obratu pohledávek by měla být nižší než **doba splatnosti krátkodobých závazků**. Ve všech letech je doba obratu pohledávek výrazně vyšší než doba, po kterou firma splácí dodavatelům své závazky. V roce 2021 byl rozdíl 142 dnů. Tyto dva ukazatelé

vycházejí pro Veroniku velmi nepříznivě. Firmě není umožněno využívat bezplatný obchodní úvěr a čeká dlouhou dobu na úhradu pohledávek.

Při hodnocení doby obratu pohledávek nesmí být opomenuta struktura pohledávek. Sedláček (2007) doporučuje do ukazatele započítat pouze pohledávky z obchodních vztahů. Výpočet doby obratu pohledávek z obchodních vztahů shrnuje tabulka č. 42.

Tabulka 42 Doba obratu pohledávek z obchodních vztahů OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Pohledávky z obchodních vztahů [tis. Kč]	11	9	3
Tržby [tis. Kč]	443	603	792
Doba obratu pohledávek z obchodních vztahů [dny]	8,94	5,37	1,36

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy, výkazu zisku a ztráty OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Doba obratu pohledávek z obchodních vztahů je v každém roce nižší než doba splatnosti krátkodobých závazků. Firma může využívat bezplatný obchodní úvěr. V roce 2021 firma čekala na úhradu faktury průměrně pouhých 1,36 dnů.

4.6.4 Autarkie

Výpočet autarkie výnosově nákladové je uveden v tabulce č. 43. Sociální podnik Veronika realizoval pouze hlavní hospodářskou činnost.

Tabulka 43 Autarkie na bázi výnosů a nákladů, OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Výnosy [tis. Kč]	749	1492	1648
Náklady [tis. Kč]	753	1342	1374
Autarkie na bázi výnosů a nákladů [%]	99,47	111,18	119,94

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Sociální podnik Veronika usiluje o co nejvyšší hodnoty autarkie. V prvním roce svého podnikání se firmě nepodařilo pokryt své náklady svými výnosy, ztráta ovšem nebyla vysoká, autarkie dosáhla 99,47 %. Následně autarkie vykazovala rostoucí trend, což je žádoucí.

4.6.5 Rentabilita

Finanční analýza organizace Oblastní charita Jičín vycházela z ukazatelů rentability, které pasují neziskovým organizacím. Sociální podnik Veronika s.r.o. patří mezi firmy, které se snaží zisku dosahovat. Proto jsou při výpočtu rentability podniku využity vhodnější vzorce.

Rentabilita tržeb měří, kolik Kč čistého zisku vytvoří 1 Kč tržeb. Výpočet rentability shrnuje následující tabulka č. 44.

Tabulka 44 Rentabilita tržeb OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Výsledek hospodaření [tis. Kč]	-4,5	150	274
Tržby tis. Kč]	443	603	792
Rentabilita tržeb [%]	-1,02	24,88	34,60

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rentabilita tržeb má rostoucí trend. V prvním roce hospodaření se podniku nepodařilo dosáhnout kladného výsledku hospodaření, proto je i rentabilita záporná. Nejvyšší hodnoty ukazatel dosahuje v roce 2021. V tomto roce vytvořila 1 Kč tržeb 0,346 Kč „čistého zisku“.

Hodnoty rentability tržeb budou následně porovnány s rentabilitou tržeb hospodářské činnosti Oblastní charity Jičín, aby bylo zjištěno, která z forem vytváření zisku funguje efektivněji. V následující tabulce č. 45 je vypočtena rentabilita tržeb hospodářské činnosti Oblastní charity Jičín.

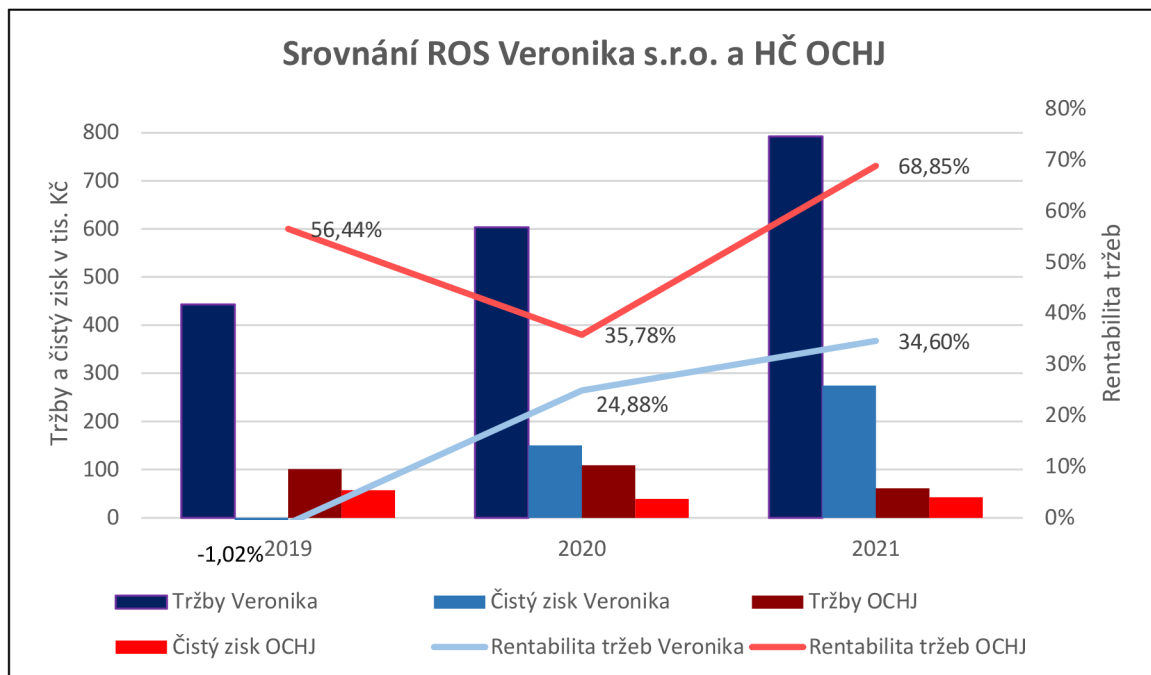
Tabulka 45 Rentabilita tržeb hospodářské činnosti Oblastní charity Jičín (OCHJ)

Rok	2019	2020	2021
Výsledek hospodaření [tis. Kč]	57	39	42
Tržby tis. Kč]	101	109	61
Rentabilita tržeb [%]	56,44	35,78	68,85

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazu zisku a ztráty, 2019-2021

Sice Oblastní charita Jičín ve své hospodářské činnosti dosahuje nižších tržeb, rentabilitu tržeb však drží vysoce nad společností Veronika s.r.o. Tato skutečnost je zachycena graficky v níže uvedeném grafu č. 16.

Graf 16 Srovnání rentability tržeb Veronika s.r.o. a hospodářské činnosti OCHJ, 2019-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 44 a 45

Rentabilita celkového kapitálu (ROA) udává, kolik Kč zisku přinese 1 Kč použitých zdrojů. Přitom nezáleží na tom, zda se jedná o zdroje vlastní či cizí. Obecně se za žádoucí považují vyšší hodnoty ukazatele. Vývoj ukazatele ROA je uveden v tabulce č. 46.

Tabulka 46 ROA OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Výsledek hospodaření [tis. Kč]	-4,5	137	274
Aktiva [tis. Kč]	310	634	970
ROA [%]	-0,01	0,21	0,28

Zdroj: vlastní zpracování dle rozvahy a výkazu zisku a ztráty OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021

Rentabilita vykazuje rostoucí trend. V roce 2021 podnik generoval na 1 Kč použitých zdrojů 28 haléřů „čistého zisku“.

Pro hodnocení ROA se často vychází z míry inflace. ROA by měla být alespoň stejná nebo vyšší, než je míra inflace. Komparace vypočtených hodnot ROA s roční mírou inflace je zobrazena v tabulce č. 47. Pouze v prvním roce podnikání se firmě nepodařilo dosáhnout na hodnotu inflace.

Tabulka 47 ROA OCHJ Veronika s.r.o. v porovnání s mírou inflace, 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
ROA [%]	-1,45	21,61	28,25
Průměrná roční míra inflace [%]	2,8	3,2	3,8

Zdroj: ČSÚ, 2019-2021

5 Závěr

Při hodnocení ekonomické situace neziskové organizace Oblastní charita Jičín se vycházelo především z výkazu zisku a ztrát, který obsahuje informace o výnosech a nákladech organizace.

Výsledek hospodaření organizace skončil ve ztrátě v letech 2017 a 2020. Schodek byl uhrazen z rezervního fondu. Nejvyššího zisku charita dosáhla v roce 2018, zisk v tomto roce činil 82 tis. Kč a téměř pokryl celou ztrátu z předešlého roku.

Celkové náklady z hlavní činnosti během pěti sledovaných zaznamenaly rapidní nárůst. V roce 2021 činily náklady 27 665 tis. Kč, což je o 11 777 tis. Kč více než v úvodním sledovaném roce 2017. Nejstrmější meziroční růst proběhl mezi roky 2017 a 2018. Náklady tehdy narostly o 21,14 % z 15 888 tis. Kč na 19 246 tis. Kč. Nejvyšší podíl na nákladech mají náklady souvisejícím s najímáním pracovní síly, ostatní náklady se na celkových nákladech podílejí přibližně z necelých 20 %.

Náklady související s najímáním pracovníků každoročně výrazně rostly. V posledním roce se vyšplhaly na částku 22 995 tis. Kč. Bazický index mezi prvním a posledním sledovaným rokem činí 1,75. V absolutním vyjádření se jedná o nárůst nákladů o 9 886 tis. Kč. Nejvyšší meziroční růst nákladů proběhl mezi lety 2017 a 2018, tehdy náklady povyroستly o čtvrtinu. Nejvýznamnější položkou nákladů souvisejících s pracovní silou jsou bezpochyby mzdové náklady. Na nárůstu těchto nákladů se podílí růst průměrné hrubé mzdy zaměstnanců i růst počtu zaměstnanců. V úvodním roce 2017 organizace na mzdy vynaložila 9 694 tis. Kč a v roce 2021 již 17 243 tis. Kč. Ze srovnání meziročního růstu průměrné hrubé mzdy spočítaného pro celou ČR a zvláště spočítaného pro organizaci vyplývá, že v organizaci vyjma roku 2019 rostla průměrná hrubá mzda rychleji než v ČR. V roce 2020 činil nárůst průměrné hrubé mzdy v rámci celé ČR 5,4 % a v rámci organizace 14,9 %.

Dalšími podstatnými náklady jsou náklady na spotřebu materiálu a energie. Jejich podíl na celkových nákladech byl nejvyšší v roce 2020, kdy částka 2 066 tis. Kč představovala 8,49 % celkových nákladů. Ačkoliv tyto náklady taktéž rostly, jejich růst nebyl s předchozími uvedenými náklady tak výrazný a v posledním roce dokonce poklesly o 118 tis. Kč. Důsledkem poklesu bylo sloučení středisek charitní pečovatelské služby v Libáni a Kopidlně do jedné budovy.

Nelze opomenout ještě poslední skupinu nákladů s hodnotou nákladů přes milion korun, a to ostatní služby. Tyto služby zahrnují náklady na nájem prostorů, IT služby, telefony nebo například opravu a údržbu automobilů. V roce 2021 na ostatní služby organizace vynaložila 2 036 tis. Kč, tedy o 603 tis. Kč více než v roce 2017.

Celkové výnosy neziskové organizace z hlavní činnosti každým rokem rostly a pohybovaly se mezi 15 806 tis. Kč a 27 648 tis. Kč. Růst celkových výnosů má velmi podobnou křivku jako v případě celkových nákladů.

Nejvyšší podíl na celkových výnosech zaujímají provozní dotace, které jsou klíčovým zdrojem financování organizace. V roce 2021 se provozní dotace podílely na výnosech z více než 90 % a zahrnovaly finanční prostředky ve výši 24 915 tis. Kč. Financování organizace lze proto označit za vysoce závislé na přijatých dotacích. V roce 2016 byl však tento podíl pouze 59,34 %, což též znamená pokles míry samofinancování organizace. V absolutních číslech provozní dotace za sledované období vzrostly o 15 536 tis. Kč. Všechny přijaté dotace plynuly do kapsy organizace z rozpočtů veřejných subjektů. V roce 2021 78,51 % dotací, což odpovídá částce 19 562 tis. Kč, poskytlo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Mezi výnosy, které si organizace vytváří svou vlastní činností, patří tržby z prodeje služeb. Pravidelnou složku těchto tržeb tvoří tržby od klientů pečovatelské služby. Tržby od klientů nejvýše činily 2 208 tis. Kč, a to v roce 2018, kdy organizace poskytla péči celkem 129 klientům.

K hodnocení ekonomické situace byla využita také finanční analýza provedená prostřednictvím poměrových ukazatelů.

Z vypočtených hodnot likvidity bylo zjištěno, že organizace je schopna dostát svým závazkům a nedejde zbytečně moc peněz ve formě oběžných aktiv s nízkou výnosností. Ukazatel okamžité likvidity se pohyboval v rozmezí doporučených hodnot dle Růčkové 0,9 až 1,1. Naopak běžná likvidita dosáhla maximální hodnoty 1,17 a minimální hodnoty dle Francoise nedosáhla o 0,33.

Zadluženost organizace dle ukazatele celkové zadluženosti je vždy větší než hranice 60 %, která je dle Kocmanové stanovena jako maximální doporučená hodnota. Organizace využívala průměrně 65,5 % cizích zdrojů. Velmi nepříznivé pro organizaci jsou hodnoty ukazatele podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu, který poukazuje na možnost nedostatku zdrojů v případě nutnosti okamžitého uhrazení cizích zdrojů.

Při hodnocení aktivity je podstatné, aby doba splatnosti krátkodobých závazků ve dnech byla nižší než součet obratu zásob a pohledávek. Toto se organizaci v každém roce povedlo, a to s dostatečnou rezervou. Dokonce doba, po kterou využívala bezplatný obchodní úvěr, se pohybovala mezi 31 až 36 dny.

Ukazatelé autarkie odrážejí míru soběstačnosti organizace. Autarkie na bázi výnosů a nákladů hlavní činnosti se pohybovala mezi 99,47 % a 99,93 %. Doporučené hodnoty 100 % nedosáhla jen o setiny procent. Organizace dokáže vhodně přizpůsobovat své náklady výnosům a rozdíl mezi náklady a výnosy z hlavní činnosti kryje ziskem z hospodářské činnosti nebo rezervy z předešlých let.

Na závěr finanční analýzy byla hodnocena rentabilita pomocí ukazatelů rentability speciálně určených pro neziskové organizace. Dotační rentabilita zaznamenala každoročně meziroční pokles. V roce 2017 činila 2,38 %, ale v roce 2021 již pouhých 0,69 %. Rentabilita dobrovolnické práce se v pohybovala mezi 0,70 a 1,41 %. V roce 2018 a 2021 dokonce nedosáhla na minimální požadovanou hodnotu 1, což znamená, že v těchto letech měla organizace vyšší náklady na dobrovolníky, než jaká byla hodnota, kterou dobrovolníci vytvořili.

Rentabilita nákladů hospodářské činnosti poukázala na skutečnost, že není nutné opouštět od hospodářské činnosti. Nejvyšší rentability 155,38 % organizace dosáhla v roce 2018, naopak předchozí rok byla rentabilita na nejnižší hodnotě -0,7 %. Hospodářskou činnost představují pronájmy, které průměrně vytvořily 93,27 % zisku, prodej medu a provoz obchůdku.

V diplomové práci byla zpracována též finanční analýza pro charitní dceřinou společnost OCHJ Veronika s.r.o., která se zabývá provozováním prádelny a úklidovými službami. Hodnoty běžné a okamžité likvidity se pohybovaly nad horní hranicí doporučené hodnoty. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2021, běžná likvidita v tomto roce činila 10,17 a okamžitá likvidita 5,87. V porovnání se svou zakladatelskou společností se podnik OCHJ Veronika může pochlubit vyšší schopností dostát svým krátkodobým závazkům. Ukazatel věřitelského rizika vykazuje relativně vysoké hodnoty, což svědčí o nezdravé míře zadlužení podniku. V roce 2019 se tento ukazatel v důsledku záporného výsledku hospodaření rovnal hodnotě 124 %. Aktivita vychází pro podnik nepříznivě. Ve všech sledovaných letech je doba obratu pohledávek z obchodních vztahů vyšší než doba splatnosti závazků. Nejvyšší rozdíl mezi těmito ukazateli byl zaznamenán v roce 2021,

v tomto roce činila doba obratu pohledávek 185,45 dní a doba splatnosti krátkodobých závazků pouze 43,18 dní. Ovšem při srovnání doby obratu krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů již aktivita vychází příznivě. Podnik v každém roce směl využít bezplatný obchodní úvěr a v roce 2021 na úhradu pohledávek čekal pouze 1,36 dní. Autarkie v prvním roce podnikání o pouhých 0,53 % nedosáhla na minimální žádoucí hodnotu 100 %. Následně však vykazovala rostoucí trend a hranici sto procent v roce 2021 překročila o 19,94 %. Rentabilita je důležitým hodnotícím ukazatel převážně pro ziskové firmy, kterou se OCHJ Veronika snaží být. Rentabilita tržeb dosáhla nejvyšší hodnoty 34,60 % v roce 2021. V porovnání s rentabilitou tržeb hospodářské činnosti Oblastní charity Jičín byla však vždy nižší. Rentabilita celkového kapitálu by se měla držet minimálně na úrovni inflace. V roce 2019 opět v důsledku záporného výsledku hospodaření činila rentabilita -1,45 %, nicméně v roce 2021 činila již 28,25 % a o 24,45 % překročila úroveň inflace daného roku.

Na základě zjištěných skutečností bylo navrženo doporučení orientované na zvýšení výnosů – viz příloha č. 1.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

BAČUVČÍK, Radim. *Marketing neziskových organizací*. Zlín: VeRBuM, 2011. ISBN 978-80-87500-01-9.

BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4487-2.

FRANCOIS, Emmanuel Jean, 2014. *Financial Sustainability for Nonprofit Organizations*. New York: Springer Publishing Company. 384 s. ISBN 978-0-8261-2983-3.

HEJDUKOVÁ Pavlína, Dita HOMMEROVÁ a Michaela KRECHOVSKÁ. *Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost*. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3075-2.

HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN: 978-80-2105651-0.

CHATTERJEE, B.D. *Global Not for Profit Organization*. Bloomsbury Publishing India, 2019. ISBN 978-93-89000-24-5.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-903-0.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Oceňování podniku*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 9788071795292.

KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3349-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 9788027105632.

KOCMANOVÁ, Alena. *Ekonomické řízení podniku*. Praha: Linde Praha, 2013. Monografie (Linde). ISBN 978-80-7201-932-8.

KÖHLER, Pavlína. *Způsoby a nástroje fundraisingu podle donátora*. Český finanční a účetní časopis, 2014. ISSN 1802-2200. DOI: 10.18267/j.cfuc.403.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

KRANTZ, Matt. *Fundamental Analysis for Dummies*. Indianapolis, Indiana: Wiley Publishing, Inc., 2010. ISBN: 978-0-470-50645-5.

LABARONNE, Leticia, and Bruno SEGER. *Fundraising Management*, vdf Hochschulverlag AG an der ETH Zürich, 2021. ISBN: 9783728139016.

LESSAMBO, Felix I. *Financial Statements: Analysis and Reporting*, Springer International Publishing AG, 2018. ISBN 978-3-319-99983-8.

MÁČE, Miroslav. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada, 2006. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.

MALACH, Antonín. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada, 2005. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-6384-2.

NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1473-4.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

ROBINSON, Thomas R. *International financial statement analysis*. Fourth edition. Hoboken, N.J.: John Wiley, 2020. ISBN 978-1-119-68214-1.

ROBINSON, Thomas R. *International financial statement analysis*. Third edition. Hoboken, N.J.: John Wiley, 2015. ISBN 9781119029748.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-3124-2.

SALAMON, Lester M., and S. Wojciech SOKOLOWSKI. *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector*, Lynne Rienner Publishers, 2003. ISBN 9781565491847.

SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.

SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 9788024734941.

ŠAFROVÁ DRÁŠILOVÁ, Alena. *Základy úspěšného podnikání: průvodce začínajícího podnikatele*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2182-3.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Public relations, fundraising a lobbying: pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2012. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4040-9.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Management (Grada). ISBN 9788024740416.

TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra a Eva JELÍNKOVÁ. *Podniková ekonomika - klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0689-9.

TEMPEL, Eugene R., et al. *Achieving Excellence in Fundraising*, John Wiley & Sons, Incorporated, 2016. ISBN: 9781118853825.

TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. [Praha]: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-79-5.

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. *Marketing služeb: efektivně a moderně*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5037-8.

VÍT, Petr. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace: podle nového občanského zákoníku*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5477-2.

VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-1701-7.

6.2 Internetové zdroje

Centrum pro výzkum neziskového sektoru: Kalkulačka finančního zdraví neziskové organizace. [online]. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://www.fikane.cz/>

Charita Česká republika. [online] [cit. 2024-03-02]. Dostupné z <https://www.charita.cz/kdo-jsme/historie/>

Oblastní charita Jičín. [online] [cit. 2024-03-02]. Dostupné z <https://jicin.charita.cz/>

Vláda ČR: Kalkulačka finančního zdraví neziskové organizace, 2021. [online] [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnno/aktuality/kalkulacka-financniho-zdravi-neziskove-organizace-186411/>

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Členění národního hospodářství dle Pestoffa	17
Obrázek 2 Pyramida dárců	30

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Ukazatelé využité pro analýzu vývoje změn	14
Tabulka 2 Ukazatelé finanční analýzy	15
Tabulka 3 Přehled právních forem nevládní neziskových organizací	22
Tabulka 4 Vykazovací povinnost dle kategorizace účetních jednotek	36
Tabulka 5 Kategorizace účetních jednotek podle velikosti	36
Tabulka 6 Vývoj nákladů a výnosů jednotlivých středisek, 2017-2021, tis. Kč	51
Tabulka 7 Struktura majetku 2021, tis. Kč	52
Tabulka 8 Pronajaté prostory, 2021	53
Tabulka 9 Struktura nákladů z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč	54
Tabulka 10 Náklady související s pracovní silou, 2017-2021, tis. Kč	55
Tabulka 11 Průměrná hrubá mzda na 1 zaměstnance, 2017-2021	56
Tabulka 12 Porovnání růstu hrubé mzdy s celorepublikovým průměrem	56
Tabulka 13 Podíl spotřeby materiálu a energií na celkových výdajích	57
Tabulka 14 Ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku, 2017-2021, tis. Kč	58
Tabulka 15 Struktura výnosů z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč	59
Tabulka 16 Tržby z prodeje služeb, 2017-2021	59
Tabulka 17 Tržby od klientů Charitní pečovatelské služby, 2017-2021	60
Tabulka 18 Provozní dotace, 2017-2021	61
Tabulka 19 Provozní dotace, přijaté příspěvky a dary, 2021, tis. Kč	63
Tabulka 20 Výsledek hospodaření z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč	64
Tabulka 21 Celkové náklady a výnosy, výsledek hospodaření, 2017-2021, tis. Kč	65
Tabulka 22 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů likvidity, 2017-2021, tis. Kč	67
Tabulka 23 Běžná, pohotová a okamžitá likvidita, 2017-2021	67
Tabulka 24 Zdrojová data pro výpočet ukazatelů zadluženosti, 2017-2021, tis. Kč	71
Tabulka 25 Ukazatele zadluženosti, 2017-2021	71
Tabulka 26 Struktura cizích zdrojů, 2021, tis. Kč	73
Tabulka 27 Obrat aktiv, 2017-2021	74
Tabulka 28 Obrat zásob, 2017-2021	75
Tabulka 29 Doba obratu pohledávek, doba splatnosti krátkodobých závazků, 2017-2021	75
Tabulka 30 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů, 2017-2021	77
Tabulka 31 Hodnota dobrovolnické práce, 2017-2021	78
Tabulka 32 Dotační rentabilita, 2017-2021	78
Tabulka 33 Rentabilita dobrovolnické práce, 2017-2021	79
Tabulka 34 Rentabilita nákladů hospodářské činnosti, 2017-2021	80
Tabulka 35 Podíl jednotlivých oblastí na tvorbě zisku z hospodářské činnosti za sledované období	81

Tabulka 36 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů likvidity OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč.....	82
Tabulka 37 Běžná a okamžitá likvidita OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	82
Tabulka 38 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů zadluženosti OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč.....	83
Tabulka 39 Ukazatel věřitelského rizika, podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	83
Tabulka 40 Zdrojová data pro výpočet hodnot ukazatelů aktivity OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, tis. Kč.....	84
Tabulka 41 Obrat aktiv, doba obratu pohledávek, doba splatnosti krátkodobých závazků OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021, dny	84
Tabulka 42 Doba obratu pohledávek z obchodních vztahů OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	85
Tabulka 43 Autarkie na bázi výnosů a nákladů, OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	85
Tabulka 44 Rentabilita tržeb OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	86
Tabulka 45 Rentabilita tržeb hospodářské činnosti Oblastní charity Jičín (OCHJ)	86
Tabulka 46 ROA OCHJ Veronika s.r.o., 2019-2021	87
Tabulka 47 ROA OCHJ Veronika s.r.o. v porovnání s mírou inflace, 2019-2021.....	88
Tabulka 48 Náklady na 1 nového zaměstnance, Kč	98
Tabulka 49 Roční spotřeba čisticích prostředků, Kč	98
Tabulka 50 Kalkulace výnosů, odhadovaný roční zisk	99

7.3 Seznam grafů

Graf 1 Struktura nákladů 2021, tis. Kč	55
Graf 2 Ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku, 2017-2021.....	58
Graf 3 Tržby z Charitní pečovatelské služby, 2017-2021	61
Graf 4 Provozní dotace, 2017-2021	62
Graf 5 Provozní dotace, 2021	64
Graf 6 Celkové náklady a výnosy, 2017-2021	66
Graf 7 Běžná likvidita, 2017-2021	68
Graf 8 Pohotová likvidita, 2017-2021	69
Graf 9 Okamžitá likvidita, 2017-2021	70
Graf 10 Ukazatel věřitelského rizika, 2017-2021	72
Graf 11 Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu, 2017-2021	73
Graf 12 Doba obratu zásob, pohledávek a krátkodobých závazků, 2017-2021	76
Graf 13 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů, 2017-2021.....	77
Graf 14 Rentabilita dobrovolnické práce, 2017-2021	79
Graf 15 Rentabilita nákladů hospodářské činnosti, 2017-2021	81
Graf 16 Srovnání rentability tržeb Veronika s.r.o. a hospodářské činnosti OCHJ, 2019-2021	87

Přílohy

Příloha 1 Doporučení

Oblastní charitě Jičín doporučuji zvýšit své vlastní příjmy, aby si mohla zvýšit podíl svého samofinancování, a tím i snížit závislost na svých donátorech. Kromě své hospodářské činnosti organizace usiluje o zisk externí cestou, a to formou své dceřiné společnosti. OCHJ Veronika s.r.o. se primárně zabývá provozováním prádelen, ale realizuje i úklidové služby. Doporučení směřuji právě na úklidové služby. Úklidové služby využívá pouze samotná charita. Navrhují rozšířit nabídku úklidových služeb i pro jiné firmy.

Firmě navrhují zaměstnat další osoby na pozici uklízeče/uklízečky. Firma zaměstnává osoby se zdravotním postižením. Za zaměstnávání osob získává příspěvek od úřadu práce, a na každou osobu se zdravotním postižením může na příspěvku čerpat až 16 700 Kč měsíčně. Kalkulace mzdových nákladů je uvedena v tabulce č. 48. Při výpočtu počítám se zkráceným úvazkem uklízeče/uklízečky 4 hodiny denně.

Tabulka 48 Náklady na 1 nového zaměstnance, Kč

Náklady na 1 nového zaměstnance (úvazek 4 hodiny denně)	Rok 2024
Hrubá mzda	12 000
Celkové měsíční mzdové náklady	16 596
Roční mzdové náklady při nulové pracovní neschopnosti	199 152

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 49 je uvedena kalkulace ročních nákladů na úklidové prostředky. Jelikož je OCHJ Veronika plátcem DPH, ceny jsou uvedeny bez DPH.

Tabulka 49 Roční spotřeba čistících prostředků, Kč

Úklidový prostředek	Jednotková cena	Odhadovaná roční spotřeba	Celková cena/rok
Čistič podlah, 5L	174	12	2 088
Čistič oken, 500ml	38,90	5	195
WC čistič, 5L	109	4	436
Čistič na koupelny/vodní kámen	264,2	4	1 057
Sáčky do koše, 50 balení	850	3	2 550
Rukavice	17	20	340
Utěrka z mikrovlákna	27,9	100	2 790
Úklidový vozík s mopem	2 870	1	2 870
Celková cena/náklady	-	-	12 326

Zdroj: vybaveniprouklid.cz, vlastní zpracování

Předpokládám, že firmy budou mít zájem využívat úklidové služby podniku, jelikož podnik by nabídl nižší cenu, než jakou nabízejí konkurenční firmy. Například firma PRO DOMOV požaduje za hodinu úklidu kanceláří 310 Kč. Já firmě Veronika doporučuji nabídnout cenu 210 Kč/hod bez DPH.

Další důvod i spatřuji v možnosti využít náhradního plnění, odběratelé budou moci do státního rozpočtu odvádět méně financí díky tomu, že budou odebírat služby od sociálního podniku.

V následující tabulce č. 50 je uvedena kalkulace výnosů včetně předpokládaného ročního zisku.

Tabulka 50 Kalkulace výnosů, odhadovaný roční zisk

Fond pracovní doby zaměstnance na zkrácený úvazek	1 008 hod.
Počet hodin roční dovolené	100 hod.
Odpracované hodiny při nulové pracovní neschopnosti	908 hod.
Hodinová sazba za úklid	210 Kč/hod.
Celkové roční tržby za úklid	190 680 Kč
Výše čerpaného příspěvku ÚP	200 400 Kč
Celkové roční výnosy	391 080 Kč
Celkové roční náklady	211 478 Kč
Odhadovaný roční zisk na 1 zaměstnance s úvazkem 4 hodiny denně	192 602 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud by podnik najal jednu novou pracovní sílu na poloviční úvazek na pozici uklízečky/uklízeče, jeho zisk by odhadem činil 179 602 Kč za rok.

Finanční zdraví neziskové organizace

Název organizace: Oblastní charita Jičín
IČO: 73633755

Agregované výsledky:

Hodnocení aktuálního stavu finančního zdraví:

Finanční zdraví z pohledu celkové finanční situace: Rating: B

Z pohledu celkové finanční situace aktuálně finančně zdravá organizace. Ve všech finančních ukazatelích indikujících finanční (ne)zdraví organizace byly dodržovány doporučené hodnoty, což představuje dobrý předpoklad pro zdravé finanční fungování organizace. Z pohledu celkové finanční situace je obecně žádoucí, aby byly dodržovány příklady dobré praxe týkající se dosahovaných hodnot jednotlivých finančních ukazatelů, což maximalizuje pravděpodobnost udržení dlouhodobého finančního zdraví organizace.

Hodnocení jednorozhodného výhledu finančního zdraví:

Finanční zdraví z pohledu celkové finanční situace: Rating: C

Z pohledu celkové finanční situace odpovídá výhled spíše finančně zdravé organizaci. Při dodržení současného přístupu v oblasti jednotlivých finančních ukazatelů pravděpodobně ještě nevnikne v nejbližší budoucnosti závažnější problém s finančním zdravím organizace, avšak již je nutné věnovat jednotlivým ukazatelům zvýšenou pozornost. Z pohledu celkové finanční situace je obecně žádoucí, aby byly dodržovány příklady dobré praxe týkající se dosahovaných hodnot jednotlivých finančních ukazatelů, což maximalizuje pravděpodobnost udržení dlouhodobého finančního zdraví organizace.

Příloha 3 Finanční zdraví neziskové organizace, část 2

Díličí výsledky:

Hodnocení aktuálního stavu finančního zdraví:

Finanční zdraví z pohledu výsledku hospodaření po zdanění ve vedlejší činnosti: Finančně zdravá organizace

Z pohledu výsledku hospodaření po zdanění ve vedlejší (hospodářské) činnosti aktuálně finančně zdravá organizace. Měla a má dostatečně vysoký kladný výsledek hospodaření, který přispívá k dosahování hlavních cílů organizace. Z pohledu výsledku hospodaření po zdanění je ve vedlejší (hospodářské) činnosti obecně žádoucí, aby organizace dosahovala co nejvyššího kladného výsledku hospodaření, který bude přispívat k dosažení jejích hlavních cílů.

Finanční zdraví z pohledu zadluženosti: Finančně zdravá organizace

Z pohledu zadluženosti (poměru cizích zdrojů a celkových aktiv) aktuálně finančně zdravá organizace. Měla a má bezpečnou míru zadluženosti, což znamená, že s vysokou pravděpodobností aktuálně nehrozí významné riziko nesplácení budoucích závazků organizace. Z pohledu zadluženosti je obecně žádoucí, aby organizace udržovala takovou míru zadluženosti, která neohrozí její budoucí schopnost splácení závazků a zároveň umožní rozvoj organizace, který nelze zajistit pouze z využitím vlastních zdrojů.

Finanční zdraví z pohledu běžné likvidity: Finančně nezdravá organizace

Z pohledu běžné likvidity (poměru oběžných aktiv a krátkodobých cizích zdrojů) aktuálně finančně nezdravá organizace. Krátkodobé závazky nepřiměřeně převyšovaly hodnotu oběžných aktiv organizace, což znamená, že s velkou pravděpodobností aktuálně vzniká významný tlak na schopnost splácení jednotlivých v aktuálním roce splatných závazků. Takový stav je dlouhodobě jen obtížně udržitelný a může vést (pokud se tak již přímo nestalo) až k platební neschopnosti ohrožující další fungování organizace. Z pohledu likvidity je obecně žádoucí, aby organizace udržovala přebytek oběžných aktiv nad krátkodobými závazky a vytvářela si tak finanční "pojistku" pro bezpečné řízení své likvidity. Reálně je však nutné také sledovat "kvalitu" jednotlivých oběžných aktiv, zejména pohledávek a případně zásob, které mohou mít různou míru schopnosti převodu na finanční prostředky. Pokud je v těchto položkách identifikována "nelikvidní část majetku", je vhodné ji pro účely tohoto ukazatele z oběžných aktiv vyloučit.

Finanční zdraví z pohledu tříletého vývoje rentability aktiv: Finančně zdravá organizace

Z pohledu tříletého vývoje rentability aktiv (poměru výsledku hospodaření a celkových aktiv) aktuálně finančně zdravá organizace. Organizace dosahovala dlouhodobě akceptovatelně kladné rentability, což vytváří základní předpoklad pro zdravé ekonomické fungování organizace. Z pohledu rentability je obecně žádoucí, aby byla dosahována maximálně možná kladná rentabilita, tedy taková, která je založena na dosahování maximálního kladného výsledku hospodaření (pochoptitelně se specifiky neziskového sektoru, který nepovažuje maximalizaci zisku, a tím pádem i rentability za hlavní cíl).

Finanční zdraví z pohledu ukazatele dvouleté dotační ztrátovosti: Finančně zdravá organizace

Z pohledu ukazatele dvouleté dotační ztrátovosti (souběh čerpaných dotací a záporného výsledku hospodaření dva roky po sobě) aktuálně finančně zdravá organizace. Organizace dosahovala opakovaně akceptovatelných kladných výsledků hospodaření v souběhu s čerpanými dotacemi, což představuje dobrý předpoklad pro zdravé finanční fungování organizace v této oblasti. Z pohledu dvouleté dotační ztrátovosti je obecně žádoucí, aby byl v souběhu s čerpanými dotacemi dosahován přiměřený kladný výsledek hospodaření (pochoptitelně při respektování specifik neziskového sektoru, který nepovažuje maximalizaci zisku za hlavní cíl).

Finanční zdraví z pohledu ukazatele koncentrace výnosů: Finančně zdravá organizace

Z pohledu ukazatele koncentrace výnosů aktuálně finančně zdravá organizace. Organizace dosahovala akceptovatelně výše výnosů z různých výnosových kategorií, což představuje dobrý předpoklad pro zdravé finanční fungování organizace v této oblasti. Z pohledu koncentrace výnosů je obecně žádoucí, aby organizace dosahovala přiměřených výnosů z různých zdrojů (různých kategorií výnosů), což minimalizuje riziko negativního dopadu na finanční zdraví organizace, pokud by některá z kategorií výnosů byla eliminována.

Finanční zdraví z pohledu ukazatele poklesu vlastních zdrojů: Finančně zdravá organizace

Z pohledu ukazatele poklesu vlastních zdrojů během tří let o více než 20 % aktuálně finančně zdravá organizace. V organizaci nedocházelo k významnějšímu poklesu vlastních zdrojů ve střednědobém horizontu, což představuje dobrý předpoklad pro zdravé finanční fungování organizace v této oblasti. Z pohledu vývoje vlastních zdrojů je obecně žádoucí, aby nedocházelo k významnému poklesu vlastních zdrojů organizace ve střednědobém horizontu. Výrazný pokles vlastních zdrojů oslabuje finanční zdroje organizace a zároveň může nepřiměřeně zvyšovat zadluženost, což může ohrožovat finanční zdraví organizace.

Zdroj: fikane.cz

Příloha 4 Aktiva organizace Oblastní charita Jičín, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
DLOUHODOBÝ MAJETEK	860	1 240	1 279	1 799	1 749
Dlouhodobý hmotný majetek	1 445	2 040	2 279	3 275	3 720
Dlouhodobý finanční majetek	-	110	280	300	300
Oprávky k majetku	-585	-910	-1 280	-1 776	-2 271
KRÁTKODOBÝ MAJETEK	1 666	2 315	2 544	4 010	3 851
Zásoby	107	88	125	45	42
Pohledávky	196	82	293	550	811
Krátkodobý finanční majetek	1 315	2 084	2 027	3 323	2 914
Jiná aktiva	48	60	99	93	84
AKTIVA CELKEM	2 526	3 555	3 823	5 809	5 600

Zdroj: rozvaha, 2017-2021

Příloha 5 Pasiva organizace Oblastní charita Jičín, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
VLASTNÍ ZDROJE	676	1 287	1 431	1 932	2 169
Jmění	760	1 206	1 393	1 961	2 145
Výsledek hospodaření	-84	81	38	-29	24
CIZÍ ZDROJE	1 850	2 268	2 392	3 877	3 431
Dlouhodobé závazky	459	345	226	114	176
Krátkodobé závazky	1 374	1 641	2 015	2 428	2 808
Jiná pasiva	174	282	151	1 335	447
PASIVA CELKEM	2 526	3 555	3 823	5 809	5 600

Zdroj: rozvaha, 2017-2021

Příloha 6 Náklady a výnosy z hlavní činnosti, 2017-2021, tis. Kč

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
NÁKLADY CELKEM	15 888	19 246	21 277	24 325	27 665
Mzdové náklady	9 694	12 116	13 317	14 827	17 243
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	3 148	3 961	4 213	4 682	5 502
Ostatní služby	1 433	1 278	1 493	1 621	2 036
Spotřeba materiálu, energie	1 093	1 330	1 508	2 066	1 948
Odpisy dlouhodobého majetku	247	319	365	490	496
Opravy a udržování	80	54	64	377	184
Cestovné	92	77	187	112	104
Zákonné sociální náklady	42	52	64	99	79
Jiné ostatní náklady	19	23	29	25	34
Úroky	22	17	12	6	14
Poskytnuté členské příspěvky	9	14	5	4	13
Ostatní pokuty a penále	2	0	0	0	8
Daň z příjmu	2	2	4	5	5
Daně a poplatky	2	3	5	3	4
Náklady na prezentaci	3	0	0	0	1
Dary	0	0	11	8	0
VÝNOSY CELKEM	15 806	19 228	21 257	24 257	27 648
Provozní dotace	9 379	12 040	15 554	21 406	24 915
Tržby z prodeje služeb	5 966	6 967	5 312	2 208	1 986
Zúčtování fondů	312	52	84	105	478
Jiné ostatní výnosy	84	137	236	492	148
Přijaté příspěvky, dary	55	19	38	23	97
Úroky přijaté	10	13	33	23	24

Zdroj: výkaz zisku a ztráty, 2017-2021